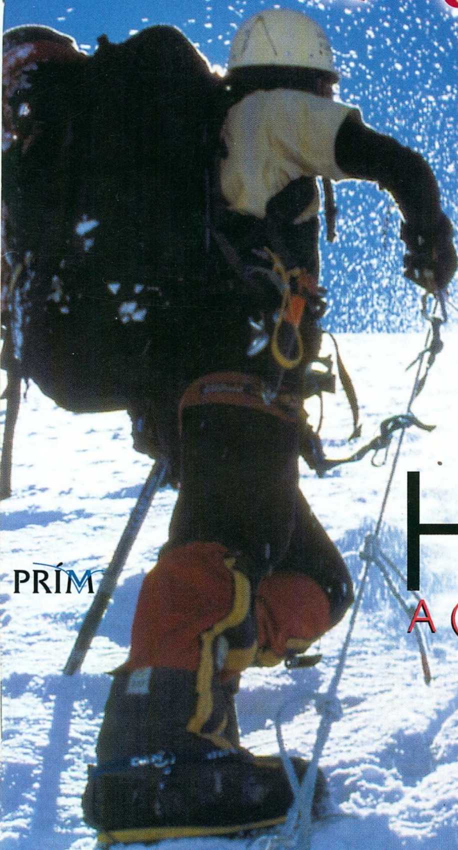
Az első magyar internetmagazin V. évfolyam 9. szám 2000. szeptember Ára: 336 Ft

INTERNET KALAUZ

Alapítva: 1996

„HUMANS DO IT BETTER"

PRÍM

Himalája online

A (virtuális) világ tetején

IQ-TESZT † OPTIKAI CSALÓDÁSOK † ÚJ ELEMEK † HOGYAN LEGYÜNK ISMERTEK A WEBEN? † KALAUZ AZ ONLINE TÁRSKERESÉSHEZ † KÖZVETLEN KÖZVETÍTÉS BULGÁRIÁRÓL † A KUTYABŐRTŐL A NEMECSEK-EFFEKTUSIG † MESTERSÉGES INTELLIGENCIA AZ ANIMÁCIÓ VILÁGÁBAN † BOSZORKÁNYMESTEREK † HOMO CYBORGUS † SENKI TÖBBET?

INTERNET KALAUZ
Az első magyar internetmagazin

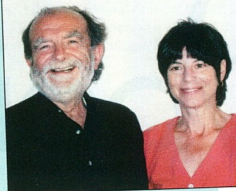
KIADJA:
PRÍM Információ-technológiai Kft.
1116 Budapest, Hunyadi Mátyás u. 32.
FELELŐS VEZETŐ:
Szabó Hédy (szabo@prim.hu)
FŐSZERKESZTŐ:
Vértes János Andor (jvertes@prim.hu)
Olvasószerkesztő:
Fábián Gábor
A Barangolás rovat szerkesztője:
Fagyal Csongor
(Inyl@impulzus.sch.bme.hu)
Művészeti szerkesztő:
Láng László (gr-blekk@online.no)
Tervezőszerkesztő:
Henger Attila (henger@prim.hu),
Krébecz József, Krébecz Krisztián
(krebecz@bonline.hu)
Címlapterv: Rusz László

Telefon: 228-3372, 228-3373
Telefax: 228-3373/13
Mobil: 20-9343-077, 20-9343-078
E-mail: ikalauz@prim.hu
Egy lapszám ára: **336 Ft**
Előfizetési díj egy évre: 3080 Ft
(Prímpostán keresztül: 1958 Ft)
Megrendelhető: a Kiadónál
e-mailben, levélben vagy faxon
Az Internet Kalauz megtalálható
a világhálón: www.prim.hu
Hirdetésfelvétel: a Kiadóban
Reklám-marketing:
Henger Ágnes (ahenger@prim.hu)

Nyomdai előkészítés:
Artur Repro Stúdió
Nyomás: Veszprémi Nyomda Rt.
Terjeszti:
Budapesti Hírlapkereskedelmi Rt.
Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt.
Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági
Igazgatóság
Hozzáférhető még a nagyobb
könyvesboltokban és az
internetkávéházakban.

HU ISSN 1219-9001

RANDEVÚ, 24–26. OLDAL:

KALAUZ AZ ONLINE TÁRSKERESÉSHEZ

Következő számunk október 4-én jelenik meg!

Szeptemberi számunk hirdetői:

A Prím Kiadó
a Magyar Terjesztés-Ellenőrző Szövetség tagja

Az Internet Kalauz 1998. második félévi átlagos nyomott példányszáma – a MATESZ által felkért AUDIT Rt. 1999. május 6-ai megállapítása alapján – 31 940 db, s mint az auditálók megerősítették, ebből 31 763 az olvasókhoz jutott el, a remittendának minősíthető példányszám átlagosan mindössze 177.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

»OBSERVER«
BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.

Lapunk olvasásakor érdemes figyelni az alábbi jelekre:

Cikk, amit mindenki figyelmébe ajánlunk:

Szakmai jellegű információ, vagy egyéb okból a köznyelvtől eltávolodott, „magasan szárnyaló" cikk, aminél laikus olvasóink kiadhatják Pósalaki bácsi jelszavát: „ugorgyunk":

Vélemény, vitairat, gondolat:

Levél, vagy levélcímet (e-mail) tartalmazó írás:

Fontos figyelmeztetés, szabályismertetés:

Talány, kérdés, rejtvény:

HOMO cyborgus

avagy Ön mit áldozna fel a tökélyért?

Glasner Gábor / webmaster@eurotravel.hu

A ki látta a Star Trek újabb sorozatait (Új generáció, Voyager), olvas tudományos-fantasztikus újságokat, könyveket, az már jó ideje tudni véli, mi - akarom mondani ki - is az a cyborg. Konyhanyelven kifejezve, mondjuk, kicsit ember, kicsit masina... Persze ennél azért sokkal árnyaltabb a dolog, de - az újság kereteit figyelembe véve - most maradjunk ennél a rövid megfogalmazásnál.

Sokat gondolkoztak arról is, hogy miből lesz mi: a gépből az ember vagy az emberből a gép? Ma ott tartunk, hogy ugyan mindkettővel foglalkoznak, de a gépet emberi tulajdonságokkal felruházók – többek között a mesterséges intelligenciákat fejlesztő csapatok – még messze állnak attól, hogy igazi, teljesen magától gondolkodó, saját ötletekkel rendelkező gépembert kreáljanak. Nem ilyen futurisztikus téma viszont a különböző gépek emberbe való beültetése: gondoljunk csak a hallókészülékekre, a művégtagokra vagy a most gyakorlati tesztelésre kerülő, vakoknak készült látó- (illetve érzékelő) készülékre.

Hallom már a sok felháborodott ember kiáltását: „ezek a készülékek csak a testi fogyatékosságuk miatt szenvedő emberek életét teszik könnyebbé, de nem változtatják őket robottá!" És ez így is van... Csak az a kérdés, hogy ha eme készülékek tökéletesebbé válnak saját természetes szerveinknél (ami a technika fejlődési ütemét nézve ma már csak évek, esetleg évtizedek kérdése), nem merül-e fel sokakban, hogy lecseréljék azokat – túlélési kényszerből, munkahelyi kötelességből vagy éppen divatból. Gondoljunk csak bele: kaphatnánk olyan műszemet, amelyben beépített digitális zoom segít minket, hogy kilométernyire levő tárgyakat láthassunk óriási nagyításban; a látott képet tárolhatnánk agyunkba épített mini winchesterünkön, sőt fülünkbe helyezett kis antennánk segítségével elküldhetnénk e kis képeket, videókat, zenéket legjobb barátunk agyának mini winchesterére... Már ha, ugye, neki is van 25 Mbps-es fülantennája :-). Agyunkat soros porton köthetnénk kémiaprofesszorunkéhoz, ahelyett, hogy hosszú évekig hallgatnánk előadásait, szemünk konferenciakapcsolással láthatná egyszerre az MTK–UTE-meccset (amelyen falábú helyett karbonszálas titánlábú focisták játszanának), a hockenheimringi Forma–1-es versenyt *Schumacher* szemszögéből és az Isaura 5463. részét. Online oszthatnánk meg legszebb élményeinket, tudásunkat mindenkire átruházhatnánk, és elfelejthetnénk olyan időrabló tevékenységeket, mint az írás, az olvasás, a fényképezés, a gépelés és az utazás.

Persze minél több művi tagunk lenne, annál kiszolgáltatottabbá válnánk: az Úr mentsen meg minket attól, hogy lemerüljön a lábunkat mozgató akkumulátor, a szemünkbe ültetett zoom 500-szoros nagyításnál kiakadjon, vagy a felspécizett szívünket hűtő ventilátor leálljon! Az pedig, hogy a jövőben egy ügyes vírus nemcsak az idegeinket rombolhatja, hanem megvakíthat, nyomorékká tehet vagy akár megölhet minket, hát az egyenesen rémálom, még akkor is, ha egy biológiai vírus ezt ma is megteheti...

Compaq iPAQ:

• Intel® Pentium® III processzor 500 MHz • 64 MB memória (SDRAM)
• 4,3 vagy 8,4 GB merevlemez • Intel® 3D grafikus videokártya integrált 4 MB video cache • 2 vagy 5 USB csatlakozó
• előre installált Microsoft® Windows® 2000 Professional

ÚJ KORSZAK AZ INTERNETTECHNOLÓGIÁBAN:

IPAQ GÉPEK A COMPAQTÓL – WINDOWS 2000-REL ÉS TELJES INTERNETTÁMOGATÁSSAL

Sokan hihetik azt, hogy a Compaq új iPAQ számítógépei talán már nem is földi technológiát képviselnek, hanem egy fejlettebb intelligencia hozta létre őket. Egy jóval fejlettebb intelligencia... Hiszen mi mással magyarázható, hogy miközben ez az üzleti felhasználásra készült modell a leggyorsabb és legegyszerűbb kapcsolódást biztosítja az internethez és a már létező irodai hálózatokhoz, az ára még így is kedvezőbb egy hasonló kategóriájú gép áránál? És akkor még nem is említettük a legújabb technológiát alkalmazó csatlakozási felületet vagy az előre telepített **Microsoft® Windows® 2000 Professionalt**, mely stabil működésével magas rendelkezésre állást biztosít az iPAQ-nek, és Önnek pedig a legegyszerűbben használható operációs rendszer kényelmét nyújtja. Nem is soroljuk tovább: ha szeretne még többet megtudni egy számítógépről, amely fényévekkel előzi meg korát, látogasson meg minket a www.compaq.hu címen vagy hívja a 06-80-COMPAQ (266-727, 206-720) zöld számot. Vállalatoknak szóló ingyen termékkipróbálási akciónkról, illetve finanszírozási szolgáltatásainkról (Compaq Financial Services) is itt kap felvilágosítást.

24x7xCOMPAQ

COMPAQ

HIMALÁJA ONLINE

A (VIRTUÁLIS) VILÁG TETEJÉN

Földes András / fa@mail.index.hu

Miről szól a hegymászás? Emberek megindulnak a terep valamely kimagasló pontja felé, és nem nyugszanak addig, amíg – legyőzve az útjukba kerülő összes nehézséget – végül a kiszemelt helyen nem állnak. Hogy mi köze van mindennek az internethez, az informatikához?

Sok.

Egy műszaki rendszer hasznát ugyanis az jelzi igazán, ha nem speciális részterületeken kerül felhasználásra, hanem az élet bármely területén találkozhatunk vele. Mint például az internettel a Himalájában.

Június 2-án egy kilencfős fiatal magyar csapat vágott neki Pakisztánnak, hogy megmássza a világ tizennégy, 8000 métert meghaladó csúcsának egyikét, a Broad Peaket. Egy ekkora hegy meghódítása – még ha már bejárt úton is történik – igen nagy szervezést igényel. Az előkészületek az indulás előtt egy évvel megkezdődtek. Már itt helyet kapott az informatika: az expedíció terveiről egy mind jobban bővülő honlapról értesülhettünk. Eközben megszületett a megállapodás a természeti sportokkal foglalkozó, online Exit magazin (EXIT.INDEX.HU) és a Broad Peak-expedíció között: a hegyi kalandok rajongói hazánkban először online jelentésekben kísérhették nyomon egy távolban munkálkodó expedíció minden lépését.

A fárasztó hónapok után szinte megváltás volt az indulás. A Broad Peak-expedíció, amely két női hegymászóval is büszkélkedhetett, hamarosan már a hegyek közt járt. Negyven teherhordó segítette a töméntelen felszerelés alaptáborba juttatását. Az egyik csomagban ott lapult egy laptop, egy palmtop és egy műholdas telefon is.

Az alaptábor 4900 méteres magasságába való eljutás már önmagában jó akklimatizáció volt a csapatnak, ám ezt a kirándulást néhány felkészítő túra követte a környék hegyeiben. A táborépítés után, június 26-án pedig megkezdődött a nagy hegy ostroma. A csapat a klasszikus expedíciós stílust választotta: táborláncot építettek, azaz mind nagyobb magasságokban állítottak fel sátrakat és a végső rohamhoz szükséges élelmiszert, felszerelést tartalmazó depókat. A hegymászók minden egyes tábor felállítása után visszatértek az alaptáborba.

Június 29-én, rengeteg felszerelés felszállítását követően, az expedíció első két tagja már az első táborban éjszakázhatott, 5800 méteren. A régi receptet követve a következő napon az egész csapat visszavonult pihenni az alaptáborba.

Az eseményekről, ekkor még a műholdas telefon – hazánkban tartózkodó összekötő – e-mail – Exit magazin vonalon értesülhettek az olvasók. A támogatásként kapott műholdas telefon működése azonban nem volt tökéletes, és a sikeres kapcsolatteremtést követően sem nyugodhatott meg a „kommunikációs tiszt": az ilyen eszközök használatáért ugyanis 1000 dollárt kellett volna fizetni a megfelelő pakisztáni hivatalban. Mivel az összeg nem állt az expedíció rendelkezésére, csak félve használták a készüléket. Később pedig a távozó tévések mellett a velük tartó műholdas telefonnak is integethetett a lelkes hegymászócsapat.

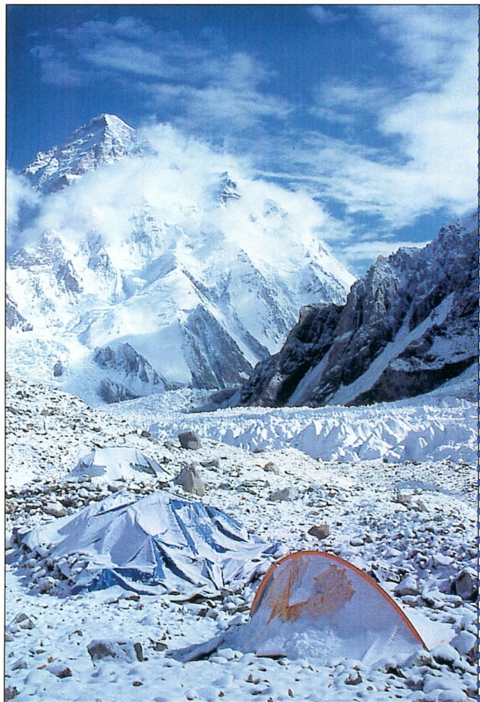
A mászók elfoglaltsága miatt az alaptábor-vezető, *Kovács Áron* feladata volt a hazai kapcsolat életben tartása. Mivel a közelben tartózkodó expedíciók egy részének volt műholdas internet-összeköttetése, a feladat megoldhatónak tűnt. Áron némi díjazásért (percenként 3-6 dollár) használhatta a koreai vagy az amerikai csapat rend-

szerét. Még a táborban ülve írta meg jelentését saját kis Psion palmtopján, majd „átrándult" valamelyik csapathoz. Ott egy műholdas telefon segítségével fellépett az információs szupersztrádára. Miközben a hegyi kecskék békésen legelésztek a sátor előtt, elküldte a híreket, amelyeket rádión kapott a hó és jég birodalmában küzdő hegymászóktól.

Klein Dávid expedícióvezető irányításával július 14-ére kiépült a négy táborból álló lánc. A sátrakban a szükséges felszerelés várta, hogy a mászók éljenek velük a csúcs felé vezető úton.

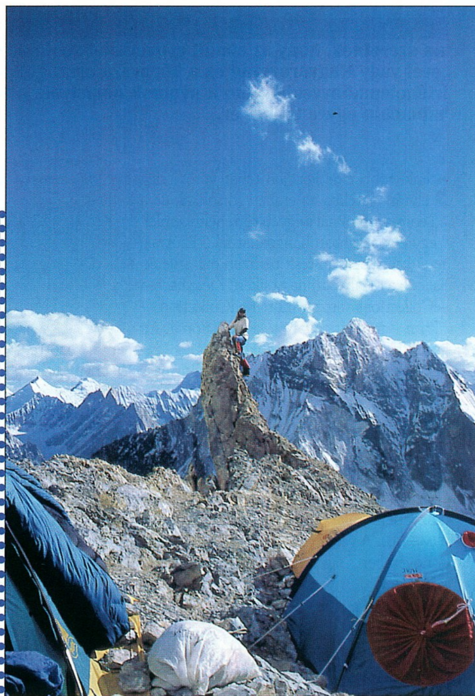
A körülmények miatt fellépő kisebb betegségek mellett azonban a kedvezőtlen időjárás is hátráltatta a haladást. A hosszú ideig tartó hóesés előbb az amerikai, majd a cseh és a svéd expedíció türelmét is felőrölte. Nem volt nehéz elképzelni, hogy az előző évhez hasonlóan idén sem sikerül senkinek feljutnia a csúcsra. Egymás után bontottak tábort, és indultak haza a csapatok. Csak a magyarok, a japánok és a koreaiak nem adták fel a reményt. Valóban, július 20-ára kitisztult az ég, és a türelmetlen mászók akadálytalanul juthattak mind magasabbra. Ezúttal a hármas tábor eltűnése nem engedte tovább őket. A lavina pusztítását csak a nemzeti lobogó, egy naptej, egy főző és egy hólapát „élte túl". A fiúk, elkeseredésüket orvosolandó, bölcsen felhasználták a technika vívmányait, és lefelé tartva rádión rendeltek ebédet maguknak az alaptáborban tartózkodóktól.

Amikor először mondja ki valaki hangosan a terv feladásának gondolatát, rendszerint már nincs visszaút. Így lett volna ez a Broad Peak-expedícióval is, ha váratlanul meg nem változik az időjárás. A hirtelen érkezett meleg levegő megolvasztotta a felhalmozódott hótömeget, majd éjszakára keményre fagyott a felülete. A hegymászás ideális terepe alakult ki néhány óra alatt.

A csapat nemsokára már a hegyen volt. Alig két nap elteltével pedig már a csúcs alatti táborban készülődtek az utolsó rohamra.

Július 31-én a tagok – a stratégiától függően – különböző időpontokban kezdték meg a mászást. *Dora László* és *Mezey László* már hajnali két órakor elindult. Őket Klein Dávid és *Ács Zoltán* követte. *Mécs László* maradt utoljára, ő öt óra után vágott neki a meredélynek. Úgy tűnik, a későn indulók taktikáztak jól. Az első csapatba tartozók a korai hidegben úgy átfagytak, hogy végtagjaik sérülésétől tartva visszafordultak.

Mécs László és Ács Zoltán azonban folytatta útját. Nemhiába. A hihetetlen iramot diktáló Laci már délben a csúcson volt. Első magyarként állt a világ tizenkettedik legmagasabb hegyén, a csúcson, amelyet az utóbbi évben hiába próbáltak meghódítani.

Lefelé tartva útbaigazította a ködben és a lankássá vált terepen bizonytalanná vált társát. Néhány óra múlva Zoli is jelentkezett a rádión: „A csúcson állok. Semmit nem látok, hatalmas a köd."

A jó hír néhány óra múlva már olvasható volt az Exiten.

Mert a technika gyors, sokkal gyorsabb, mint az ember. Azonban ne feledjük: a híreket ember táplálja a rendszerbe, és hát – egy ilyen sportteljesítménynél talán érthető ennek a hangsúlyozása – mit sem ér önmagában a technika, kellenek olyan emberek, akikről szól a hír...

(A Broad Peak-expedíció jelentései elolvashatók az Exit magazinban: exit.index.hu.)

SENKI TÖBBET?

Sokan szeretnék, hogy az elmúlt évtizedeket senki ne hozhassa többé vissza, ám az egykori Szovjetunió hetven évét vagy Magyarország és a környező országok közel fél évszázadát nehéz lenne nyom nélkül kitörölni a történelemkönyvekből, ám a nyomok némelyike a rendszerváltás után árucikké vált, s a világ különböző bolhapiacain egyre többet ér...

Senki többet ne kezdjen tehát vörös csillagos, *Lenin*-szobros elvtársi játékba az emberi sorsokkal, de a különféle aukciókon a Lenin-szobroknál s egyéb történelmi emlékeknél a „senki többet?" egyre gyakrabban hangozhat fel... Ezúttal Magyarország első online aukciósházában lesz nemzetközi árverés a „vörös korszak" emlékeiből: a tavaly őszi nagy sikerű Kieselbach-aukcióval elindított Prím-eCollections sorozat most RedCollection néven folytatódik.

A Prím – miként tavaly a képaukciónál – most is csak az árverezőszoftvert biztosítja az aukcióhoz, a gyűjteményről ezúttal a több egyedi tartalomszolgáltatást (WebBusiness, Webnyertes stb.) nyújtó WebTime Kft. gondoskodott. A WebTime több száz egyedi „műtárgyból" álló kollekciója a **WWW.REDCOLLECTION.COM** oldalra kerül fel, ahol a Prím aukciós gépezetével szeptember 7-én indulhat a licit. Az aukcióhoz természetesen a **WWW.ARVERES.COM** oldalról, vagyis a Prím árverezőházának főbejáratán keresztül is el lehet jutni a megfelelő kategória kiválasztásával, de a két rendező cég közvetlen linket is biztosít honlapjáról (**PRIM.HU, WWW.WEBTIME.HU**). A váltott tárgyakkal zajló árverés két hónapig, stílusoson november 7-éig tart, természetesen folyamatosan cserélődő „árukészlettel".

A több mint fél ezer tárgy között akad kétéltű harci jármű (BRT), de az igazi kuriózum egy Lenint ábrázoló afgán selyemgobelin, amely a maga műfajában minden bizonnyal milliókat érő műalkotás. A licit persze alacsonyabbról, ebben az esetben 500 000 forintról indul.

A kispénzű gyűjtőknek sem lesz okuk a szomorkodásra, hiszen akadnak majd tárgyak néhány ezer forintos induló árral is.

Az árverezésre kerülő tárgyak egy virtuális kiállítás keretében szintén megtekinthetők, ahol megmutathatjuk gyermekeinknek,

hogyan nézett ki az a *Losonci Pált* ábrázoló „május 1-je" tábla, amellyel annak idején kötelező volt felvonulnunk, vagy – megkopott orosznyelv-tudásunkat felidézve – megtudhatjuk, hogyan kell krumplit pucolni a Vörös Hadseregben a munkafolyamatokat bemutató tábla segítségével.

Természetesen nem hiányozhatnak a Vlagyimir Iljicset ábrázoló festmények, szobrok, rézkarcok, szőnyegek sem, amelyeket akár virtuális képeslap formájában is továbbíthatunk a munkásmozgalomból kimaradt embertársainknak, elvtársainknak :-).

Az site alkotói a kezdőoldalon a félreértések elkerülése végett mindenkit tájékoztatnak, hogy ők bizony kapitalisták, vagyis a RedCollection.com oldalainak létrehozása mentes mindenféle politikai és ideológiai nézettől, tevékenységüket kizárólag üzleti célok vezérlik.

Eme üzleti célok elérésében számítanak a külföldi műgyűjtőkre is, ezért az aukció ezúttal kétnyelvű, angolul is elhangzik majd a „senki többet?" a kalapács lecsapása előtt...

Horváth László rovatának vendége Druzsbaczky Ildikó / druzsby@webmarketing.hu

Mikor jő el a Kánaán, AVAGY

Milyen lesz az internet Magyarországon holnap? (I.)

A Webmarketing.hu munkatársai interjúkba kezdtek, kikérték néhány szakember véleményét az internetről, Magyarországról és e kettő közös jövőjéről. A válaszokból a legérdekesebbeket a Webmarketing.hu vezetője, *Druzsbaczky Ildikó* szerkesztésében adjuk közre. A Webmarketing.hu első három beszélgetőpartnere *Nyírő András* (neve összekapcsolódott a magyar internettel: többek között az Internetto és az Index online lap alapítója, főszerkesztője volt, jelenleg a Westel Press tartalomigazgatója), *Virányi Péter* (a BM Szociológiai Karán többek között internetes újságírók képzésében vesz részt, az Internetto indulásánál Nyírő Andrással együtt dolgozott az egyetemen, a Realsystem Kiadó igazgatója) és *Vértes János* (a Prím Kiadó vezetője, az Internet Kalauz főszerkesztője) volt, az alábbiakban az ő válaszaikból adunk közre egy csokorra valót. Az interjúk teljes terjedelmükben a WWW.WEBMARKETING.HU oldalon olvashatók. Sorozatunkat a jövő hónapban mások véleményének közreadásával folytatjuk.

Webmarketing.hu: – Ön szerint hazánkban mikorra tehető a háztartások 80%-os internetellátottsága?

Nyírő András: – Nem lesz ilyen ellátottság, 10 éven belül legalábbis szerintem nem. A számítógép kezelése bonyolult dolog, sokkal nehezebb megtanulni, mint például egy távirányító kezelését, angoltudás szükséges hozzá, és nálunk az emberek többségéből mindehhez hiányzik a motiváció. A számítógép használata ráadásul nagyfokú interaktivitást is igényel, sokkal könnyebb például a tévét nézni.

Vértes János: – 2010-re nem a mai internet-hozzáférés lesz a jellemző, hanem a mobileszközök, az autórádiók és gyakorlatilag minden tévékészülék hálózatba kötése, vagy ezer olyan dolog, amire ma nem is gondolunk, így mire ez az állapot bekövetkezik, nemigen lesz értelme a kérdésnek. A statisztikusok a telefonnal, a televízióval és hasonlókkal való ellátottságot fogják vizsgálni, nem pedig az internetellátottságot... Ugyanakkor 2010-re nagy valószínűséggel a családok 20-30 százalékánál (nagyjából akkora hányadnál, amekkoránál ma több autó, több videó, több mobiltelefon van) több internet-hozzáférést biztosító eszköz is lesz egy háztartáson belül.

W.: – Két generációval később lakosságunk hány százaléka lesz „számítógép-tudatlan"?

Virányi Péter: – Ez a szám feltehetően minimális lesz, azonos az analfabétákéval. Durván 14-15%.

V. J.: – Hetven? Nyolcvan? Néhány évtized múlva nagy valószínűséggel az internet és a számítógép beépül minden bennünket körülvevő tárgyba, s ahogy nem kell számítógépes tudás ahhoz, hogy valaki autójának fedélzeti komputeréről leolvassa, hány kilométert tehet még meg a következő tankolásig, ugyanúgy ahhoz sem kell, hogy a tévéjét egy internetes csatornára hangolja, vagy hogy a frizsider automatikusan jelezze a sarki fűszeresnek: kifogyott a vaj, a tej és a tojás, jó lenne beindítani a házhoz szállítást...

W.: – Mikorra teszi, hogy hivatalos ügyeink 50%-át a neten intézhetjük?

V. J.: – Öt év... Az ügyintézés nem a .com, hanem a .org területe, ott mindig is lassúbb lesz a fejlődés az érdekek hiánya, az emberek hatalmi öntudata, a fontosság látszatának fenntartása miatt...

Ny. A.: – Úgy gondolom, mobilon hamarosan egy csomó dolgot el fogunk tudni intézni, hiszen már ma is lekérdezhetjük a bankszámlánk egyenlegét, SMS-ben értesítést kaphatunk a bankkártya használatáról. Hiányoznak azonban nagyon fontos döntések, amelyek támogatják a számítógépes vagy WAP-os ügyintézés elterjedését. A jogszabályokon kívül a megfelelő szabványok kidolgozására, elfogadására is óriási szükség lenne. A bonyolultabb hivatalos ügyek intézését például szabad elérésű terminálokon lehetne megvalósítani, akár egy telefonfülkéből, egy kávézóból vagy egyéb nyilvános helyről.

W.: – Mit nem tudunk elintézni a neten öt év múlva?

V. J.: – Mondjuk Magyarországon még öt év múlva sem tudunk .hu típusú domaint regisztráltatni... A dologhoz illő lenne egy smileyt hozzátennem, de a példa nem véletlen: minden olyan területen, ahol az emberek maguknak vindikálják mások „érdekeinek" védelmét, ahol a tyúkólnyi hatalmat nem sikerül ellapátolni, ott

megmaradnak azok a fellegvárak, amelyek megkívánják a polgár személyes bemenetelét, a faxot, a két tanút stb.

V. P.: – A virtuális szerelmet viszonylag kevéssé, de az az érzésem, hogy mindenfajta érzelmi kapcsolatot nehéz volna. Maga a betű nem fejez ki érzelmeket, még akkor sem, ha különböző piktogramok léteznek erre. Meggyőződésem, hogy az emberi érzelmeket nem fogja kihozni az internet. A másik, amiben nagyon bízom, hogy újabb könyvtárakat fognak teleírni avval, hogy vége a papírnak.

W.: – Lemaradnak-e a kisvállalkozások az internetes versenyben?

V. J.: – Nem. Az internet új típusú szövetségeket, erőegyesítéseket tesz lehetővé, szerintem néhány gyors kisvállalkozás nemcsak behozhat, de akár le is körözhet nagyvállalkozásokat. Persze a gyors, okos, előrelátó nagyvállalatok tőketartalékai – ahogy az élet minden területén – itt is az olló szétnyílását eredményezhetik, azonos körülmények között a szegény szegényebb, a gazdag gazdagabb lesz... Ám az internet kínál néhány olyan sanszot, amelynek kihasználása ezt az általános trendet megfordítja.

V. P.: – Szerintem ugyanaz fog történni, mint az élet többi területén, tehát lesz néhány nagyvállalkozás, amely általános igényeket fog kielégíteni, viszont a kézi munkára mindig volt igény, tehát a kisvállalkozások szűrődni fognak. Rá lesznek utalva a nagyokra: vagy beolvadnak, vagy megeszik őket. De hogy jó néhány kisvállalkozás meg fog maradni a piacon az egyedi igények kielégítésére, az biztos.

W.: – Az államnak be kell-e avatkoznia az internet fejlődésébe?

V. P.: – Be kell avatkoznia a személyiségi jogok védelmében, az adatbiztonsággal kapcsolatos kérdésekben, minden egyébben pedig hagynia kell. Az internet egy médium, ad absurdum ugyanolyan, mint egy óriásplakát. Az állam birtokolhat minden további nélkül saját hozzáférési lehetőségeket, amelyeket valamilyen módon preferál – ez egy nagyon pici szelet –, de semmiképpen nem fog másképp viselkedni az internet, mint a televízió.

V. J.: – A törvényalkotóknak – lehetőleg az analógiák alapján – meg kell rajzolniuk a határokat... Az állami beavatkozás másik terepe, egy kihagyhatatlan lehetőség, ha a másodlagos elosztás keretében a legnagyobb gazdasági erőre koncentrál, vagyis minden eszközzel gyorsítja az internet térhódítását, a szükséges eszközök, a szükséges ismeretek elterjedését. Az államnak két kézzel kellene támogatnia azt a folyamatot, amelynek eredményeképpen országunk egy év múlva esetleg a mainak a dupláját éri, két év múlva a négyszeresét... Ez lenne az igazi Széchenyi-program, nem kell ehhez újat indítani Neumann néven...

W.: – Ön szerint mi az információs társadalom?

Ny. A.: – Az internet milliók számítógépeit köti össze egymással, azonos státust ad Indiától az Egyesült Államokig. Ezek az emberek Reykjavíktól Sidneyig közösséget alkotnak, sok a hasonlóság közöttük, hasonló dolgok érdeklik őket, hasonló munkájuk, gazdasági státusuk van. Ők maguk képeznek egy információs közösséget, ha úgy tetszik, társadalmat, de ez nem országokhoz kötődik.

V. P.: – Ha egy demokratikus társadalomról beszélünk, azt gyakorlatilag majdnem egyenlőnek tekinthetjük az információval. Információs társadalom alatt azt is érthetem: az, hogy egy társadalom egyről a kettőre tudjon menni, másképpen nem lehetséges, mint hogy olyanfajta tudásanyaggal, információval legyen ellátva, amely lehetőséget biztosít számára az optimális döntések meghozatalához. De létezik olyan nézet is, miszerint nincs olyan, hogy információs társadalom, mert a két fogalom nem fér össze.

W.: – Milyen szerepet játszik az állam az információs társadalom kialakulásának elősegítésében?

Ny. A.: – Az államnak lett volna esélye, hogy nagyot „gurítson", például az infrastruktúra kiépítésében. A múlt században a vasútépítés volt a legfontosabb feladat, ebben a században a T30-as kábelek fektetése. Sajnos a magyar állami felelősök nem arról az oldalról közelítették meg a kérdést, ahonnan kellett volna. A Sulinet, szerintem, nem igazán tartozik a jól meghatározott szerepek közé, inkább a hozzáférés elősegítésének kellene fontosnak lennie.

Persze folyamatosan vannak próbálkozások és ötletek a fejlesztésre, remek lenne például a hajléktalanok számára olyan nyilvános érintőképernyős terminálok bevezetése, ahol a hajléktalanszállók foglaltságáról tájékozódhatnának. Ez, ugye, télen számukra a legfontosabb információ.

W.: – Ön szerint vannak-e olyan előnyei Magyarországnak, amelyek az internet előretörését segíthetik?

Ny. A.: – Nemcsak Magyarországra kell gondolnunk, illetve nemcsak arra a kb. 10 millió emberre, aki itt él. Ugyan a magyar nyelvű népesség nem túl nagy, de Magyarországon kívül nagyon sokak számára jó lehetőséget ad az internet anyanyelvük gyakorlására. Nagyon fontos például az erdélyi internetes piac, amely egyelőre elmaradott, de szépen fejlődik, és hatalmas az érdeklődés – erre oda kell figyelnünk.

V. P.: – Inkább hátrányokat tudok mondani. Gát az, hogy a magyarországi korfa az idősebb generáció felé hajlik el, amelynek egyébként teljesen új dolog, hogy itt csapkodni kell mindent. Gát az a fajta „nyelv-nemismeret" is, amellyel a magyar társadalom rendelkezik.

V. J.: – Előnynek inkább a hátrányt érzem: nincsenek olyan erőforrásaink a hagyományos gazdaságban, amelyeket fájlalnánk lassú elhalásra ítélni, vagyis megtehetnénk, hogy minden erőforrásunkat az új gazdaságba ömlesztjük...

W.: – Milyen lesz az internet öt év múlva?

V. J.: – Az ilyen típusú kérdésekre a legszellemesebben *Vámos Tibor* akadémikus válaszolt, aki arra a felvetésre, hogy mi lesz kétezerben, a hetvenes évek közepén azt mondta, hogy élvezni fogjuk a bunzisztort... Hozzátette, hogy a bunzisztort 1995-97 táján egy busman professzor fogja feltalálni, és megváltoztatja a világot, az informatika egészen más lesz, mint ma... „De mégis milyen?" – kérdezték őt a szakemberek. „Honnan tudnám, hiszen még nem találták föl a bunzisztort!" Nekünk öt évvel ezelőtt az internet jelentette a bunzisztort, egészen más az informatika ma, mint amilyennek akár hat éve képzeltük volna... Aki azt mondja, hogy el tudja képzelni az öttíz évvel későbbi informatika világát, az saját korlátolt fantáziájának a foglya: nem tudjuk, hogy milyen bunzisztort hoz majd 2003...

V. P.: – Az interneten fogok tudni kommunikálni. Tudok majd eladni és játszani, számomra nem erőszakossá válik az internet, hanem kifejezetten segíteni fog. A cégek rá fognak döbbenni arra, hogy az internet nem felesleges pénzkidobás. Rá sem fogunk ismerni a mostani kezdetleges, erőszakos formára. De hát ilyen volt a világ, amikor elkezdődött a televízió vagy a rádió.

Ny. A.: – Az 1989-es generációra nagyon oda kell figyelnünk: ők a rendszerváltáskor születtek, és az angol nyelv, a számítógép, a mobiltelefon és az internet számukra teljesen természetes, az eszközöket „anyanyelvi szinten" használják. Ők 10-15 év múlva nagyon meg fogják változtatni a munkaerőpiacot és az internethasználatot is.

Nekünk a számítógép egy csoda, izgalmas kihívás, nekik olyan, mint nekünk a rádió, a tévé: az ő fogalmi rendszerükben már a helyére kerül ez is. Sokkal hatékonyabbak lesznek a munkaerőpiacon is, mert lényegesen kíméletlenebbek nálunk, hiszen abban a tudatban nőnek fel, hogy ha pénzed van, bármit megtehetsz. Erre már most félelmetes példákat lehet látni. Minket, öregeket pedig buldózerrel fognak lelökni a Taigetoszról :-).

suliNET

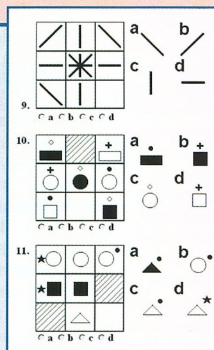
Az Internet Kalauz melléklete a középiskolai internetprogramhoz

MATEMATIKA

IQ-TESZT

(European IQ-test)

www.stateless.com/savell/iq.html

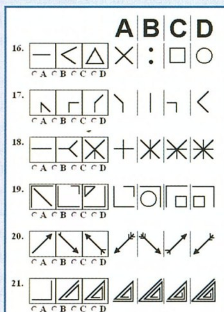

Az IQ-t, vagyis az intelligenciahányadost sokak egyszerűen csak az „okosság" mérőszámának tekintik. Valójában többfajta intelligencia létezik, de ezek közül az egyszerűen csak IQ-nak nevezett a legismertebb. Az a szám, amelyet az IQ-teszt kitöltése után kapunk, leginkább azt írja le, hogy valakinek milyen a problémamegoldó és összefüggés-meglátó képessége. Ez természetesen összefüggésben áll azzal, hogy az illető mennyire képes új ismeretanyag befogadására, annak gyors elsajátítására és alkalmazására, tehát jellemzi a tanulási képességet is.

Nézzünk néhány példát! Az, hogy egy háromszög alakú nyíláson át kell juttatni háromból egy síkidomot, amely lehet négyszög, kör vagy háromszög, nem valami nehéz feladat, mégis intelligencia szükséges hozzá: egy állat nem tudná megoldani. Kicsit bonyolultabb az a kérdés, hogy mi következik az 1, 2, 4, 7, 11... után a sorban: 16, hiszen mindig egyel többet adunk az előző számhoz. Ezen már – IQ-nk függvényében – pár másodpercet gondolkoznunk kell. Ezzel szemben az a kérdés, hogy a 3968, 63, 8, 3... számsorozat következő eleme micsoda, valószínűleg igen sokunkon kifog, de legalábbis percekre elgondolkoztat.

Nem véletlenül vannak egyébként „melyik a következő szám?" típusú kérdések az ilyen tesztek többségében. Az, hogy ki tudjuk következtetni a szabályosságot valamely rendszerben, az intelligenciahányados egyik legfontosabb összetevője. Akik magas IQ-val rendelkeznek, azoknak a matematika többnyire nem okoz gondot – legalábbis a feladatmegoldás és a megértés része –, legfeljebb a tételek és az elmélet. Persze nem arról van szó, hogy a zsenik arkusztangens hiperbolikuszt tudnak számolni öt másodperc alatt, csak az egyszerű aritmetikai műveleteket követik és „érzik" jobban, mint többségünk.

Ha a fenti page-en található tesztnek nekiállunk, különböző síkbeli alakzatok összetartozását és sorozatba illőségét, valamint a már említett szám- és egyéb sorok kiegészítését kell elvégeznünk. A megoldás során észrevehetjük, hogy az egyes blokkok első néhány kérdése teljesen triviális, és másodpercek alatt megoldható, majd hirtelen nagyon nehézzé válik. Ez az a töréspont, ahol eszünk beadja a kulcsot, vagyis ahol elérjük IQ-nk határát. Egy teszt annál jobb, minél jobban meg tudja fogni ezt az átmenetet.

A feladatok megoldása során néha észrevehetjük, hogy egy kérdés nem egyértelmű, többfajta megoldás létezik. Ilyenkor nem kell idegeskedni: a legkevésbé nyakatekert vagy legalábbis számunkra legkézenfekvőbb verziót kell választanunk. Általában az első, magunk számára is elfogadható megoldás a jó, sőt ezt a bizonytalanságot is beleszámítják a tesztbe: az legegyszerűbb válasz megtalálása is feladat.

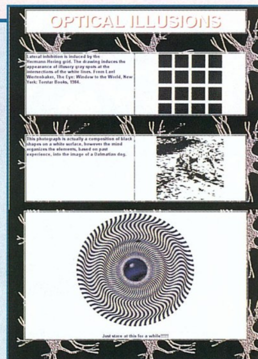
A különféle tesztek más és más elven mérnek. Az egyik szavak jelentését kérdi, a másik szöveges problémamegoldást, néhány pedig matematikai összefüggések megtalálását várja el. Ebből következik, hogy IQ-nk 10-15 pontot is ingadozhat a különféle mérések szerint. Ilyenkor a legjobb, ha átlagot számolunk. Jó, ha tudjuk: az átlag IQ 100-as. Az emberek 25%-ának 110 felett, 7%-ának 120 felett, 2%-ának 130 felett van az IQ-ja. 150 feletti értékkel a Föld népességének kevesebb mint fél százaléka büszkélkedhet – ha ennyit mérünk magunknál, igencsak elégedettek lehetünk!

BIOLÓGIA

OPTIKAI CSALÓDÁSOK

(Optical Illusions)

www.umds.ac.uk/physiology/daveb/brainday/optical.htm

Egyik legérzékenyebb szervünk a szemünk: megfelelő kondicionálás után – vagyis ha sok időt töltünk sötétben – képes egyetlen elemi részecske, azaz egy foton érzékelésére is. Bár a legfontosabb kapcsolatunk a világ felé, mégis néha megcsal minket, maga a szerv önmagában ugyanis eléggé „pontatlan" – ezeket a hibákat agyunk javítja ki. Az egyik legjelentősebb agyi korrekció például a vakfolt eltüntetése. A vakfolt nem más, mint egy terület a szemben, ahová idegpályák kapcsolódnak. Ezen a helyen nem látunk, azonban ezt nem vesszük észre a mindennapi életben, mivel agyunk a képalkotás során interpolálja, vagyis kiegészíti ezt a területet.

Egy másik, kevésbé ismert érdekesség, hogy az ember eredetileg fejjel lefelé lát, ugyanis szemlencsénk megfordítja a világot. A csecsemők megszületésük után még ezt a feje tetején álló képet érzékelik, amelyet aztán megtanulnak helyesen értelmezni. Ennek bizonyítására olyan kísérleteket végeztek néhány páciensen, amelyek során a fénysugarakat egy szemüveg segítségével még egyszer megfordították. Rövid idő elteltével a szemüveg viselői megtanultak így látni, magyarul kikapcsolódott a „fordító áramkör" a fejükben. Ezek után természetesen vissza kellett állniuk, ami meglepő módon tovább tartott, mint az átállás. (Ha utánagondolunk, ez nem is olyan meglepő, hiszen az előbbi esetben csak ki kellett kapcsolni a korrigáló funkciót, hogy „normálisra" állítsuk az érzékelést, míg a második esetben fel kellett építeni ezt a korrekciót.)

A megadott oldalon az agy és a szem kapcsolatának érdekességeit bemutató képeket találunk. Az ábrákat nézve olyan dolgokat vélünk felfedezni, amelyek igazából ott sincsenek – például foltokat egy teljesen tiszta táblán. Ezek a kísérletek nagyszerűen mutatják, hogy a látás a járás képességéhez hasonlóan nem velünk született, hanem megtanultuk. A mélyen rejlő tudatosságot csak azért nem vesszük észre, mert már nagyon régen – születésünk után nem sokkal – belénk ivódott.

KÉMIA

ÚJ ELEMEK

(Elements 116 and 118 Discovered)

enews.lbl.gov/Science-Articles/Archive/elements-116-118.html

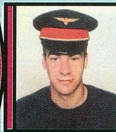
Azok, akik pár évig tanulták kémiát, valószínűleg úgy érzik, hogy ebben a tudományágban már mindent felfedeztek. Természetesen számtalan új anyag, pontosabban vegyület fog még megjelenni a kémikusok lombikjaiban – szinte végtelen például a műanyagok, polimerek száma, valamint a szerves kémia is naponta alkot valami újat –, de azért az alapösszefüggéseket már mind ismerjük. Ha magunk elé tesszük a periódusos rendszert, akkor is elmondhatjuk: igen, ismerjük az összes elemet, ismerjük azok összes tulajdonságát.

Valójában, ha közelebb hajolunk *Mengyelejev* táblázatához, bizony furcsa dolgokra lehetünk figyelmesek. Például hol a 116-os számú elem? Hibás lenne a táblázat? Természetesen nem. Egyszerűen csak arról van szó, hogy a periódusos rendszer elmélete jobb, mint a mai laborok, így olyan elemek létezését is megjósolja, amelyeket még nem sikerült előállítani. Különféle számításokkal meghatározható ezeknek a sohasem mért vagy látott anyagoknak a moláris tömege, stabilitása, atomszerkezete és még sok minden más. A tudósoknak – persze a matematikusokat kivéve – azonban sohasem elég az elmélet, mindig szeretnék a gyakorlatban is megvizsgálni azok valódiságát. Emiatt számos laboratóriumban kísérleteznek a megjósolt, de még ki nem mutatott anyagok előállításával. Az egyetlen probléma az, hogy ezek az elemek nem véletlenül nem találhatók meg a természetben: egyrészt nagyon nagy energia kell a létrehozásukhoz, másrészt nem stabilak, vagyis igen rövid idő alatt, gyakran mikroszekundumok alatt felbomlanak.

A kaliforniai Berkley kutatóközpontban alig egy éve sikerült a 116-os és 118-as, úgynevezett „szupernehéz" elemek létrehozása. A labor több mint kétméteres ciklotronja segítségével kriptonionokat gyorsítottak fel, és ezekkel bombázták ólmot (igen gyakran ez az anyag a hasonló kísérletek kiindulóeleme), így hozva létre új elemeket. Ezek természetesen más anyagokra bomlottak azon nyomban, létezésükről csupán a bomlás során mért reakció adott tanúbizonyságot – ez azonban elég a tudósoknak. A 118-as számú elem 116 protont és 173 neutront tartalmaz. Összehasonlításképpen a természetben megtalálható legnehezebb fajsúlyú anyag az urán, amely 92 protont és 146 neutront tud magáénak.

Felvethetjük a kérdést: miért áldozunk ennyi energiát és időt arra, hogy elmondhassuk, pár másodpercig talán a kezünkben volt valami? A válasz egyszerű. Egyrészt ezek a kísérletek számtalan olyan „mellékes" információt nyújtanak, amely előrelendíti a kémiát és a fizikát, az atomszerkezet-kutatást, másrészt közelebb visz minket a „stabil sziget" elméletének bizonyításához. Ez a teória arról szól, hogy ezeken a szupernehéz, instabil anyagokon túl létezik néhány elem – valahol a 114 proton és 184 neutron környékén –, amely igenis stabil. Ezek létrehozása különleges tulajdonságaik révén jelenleg megjósolhatatlan hasznot hajthatna a tudománynak és az emberiségnek. Minden egyes új, nagyobb atomszámú elem közelebb visz minket ahhoz, hogy meglássuk, tényleg létezik-e ez a különös sziget.

KALAUZ

Rózsás Balázs rovata / rbalazs@balu.sch.bme.hu

WEBVILÁG MAGYARORSZÁGON

Tévé- és rádióprogram a magyar weben

A *Rózsás Balázs* által indított új rovat nem egy konkrét site-ból, hanem egy-egy tevékenységből, szolgáltatásból indul ki, és feltérképezi, hogy ki mit kínál abban a témakörben a weben, igyekszik a lehető legnagyobb teljességre törekedve összeszedni az adott terület minden online tartalomszolgáltatóját. A sorozat első részében az online műsorújságok eddigi legrészletesebb kalauzát adjuk olvasóink kezébe.

A tévé-, illetve rádióműsor internetes ismertetése fontos szolgáltatás, mivel a hálózatba kötött számítógépek száma egyre nő. A komputerekhez kaphatók alkatrészek, amelyek lehetővé teszik a monitoron való televíziózást, illetve a gépen keresztüli rádióhallgatást (a hagyományos műsorszóráson keresztül). Sőt ez utóbbi már meglehetősen elterjedt, és valószínűleg a tévézésre is nemsokára lehetőség lesz. Mindezek szükségessé teszik, hogy a műsorújság elérhető legyen a hálózaton keresztül.

A magyar weben található műsorismertetők három nagy csoportra oszthatók. Az elsőbe az egyes országos tévéadók, rádióállomások tartoznak, amelyek a saját weboldalukon saját műsorukat közlik. Itt többnyire részletesebb leírás is található, ám nemcsak a filmekről, sorozatokról, hanem a hír- és magazinműsorokról, amelyekre pár helyen szavazni is lehet. A rádió esetében a műsorkalauz többnyire csak az ismertető funkciót látja el, nem vezetnek róla linkek sehova. A második csoportot az a pár helyi tévécsatorna alkotja, amelynek van a weben elérhető műsorismertetője, illetve ide sorolhatók még az olyan oldalak is, amelyek egy konkrét témában ajánlanak adásokat több csatornán is. Náluk általában csak a műsor található meg, nem jellemző, hogy pluszinformációkat tesznek fel az oldalukra. A harmadik csoportba tartoznak a műsorújság jellegű oldalak, ahol több adó programja található meg. (Van, ahol nem csak tévé-, illetve rádió-, hanem mozi- és színházműsor is elérhető.) Általában kijelenthető, hogy a rádióműsor-ismertetőkből sokkal kevesebb létezik a weben, mint a tévé esetében. Különösen igaz ez a második csoportra (helyi adók), legkevésbé pedig a harmadikra (webes műsorújságok).

1./ Az egyes adók saját oldalain megtalálható műsorismertetők

A rádió esetében az első csoportban a Magyar Rádió (Kossuth – FM, AM –, Bartók, Petőfi, körzeti szerkesztőségek közös műsorai) programjáról van talán a legrészletesebb ismertető (**WWW.RADIO.HU,** illetve közvetlenül: **WWW.MUSOR.MOOL.HU**). Ki

lehet választani a kívánt adót a kezdőoldalon, ami után annak aznapi műsorát láthatjuk. Lehetőségünk van más napok műsoraira is rákeresni dátum, illetve adó szerint. A szolgáltatásról található egy rövidebb felhasználói tájékoztató is az oldalon. A Juventus rádió (**WWW.JUVENTUS.HU**) esetében nincs időpontokra bontott műsorismertető, csak egy rövid tájékoztató az adásokról. A Danubius rádió weboldalán (**WWW.DANUBIUS.HU/MUSOROK**) ennél részletesebb ismertető található. Négy pontból (Hétköznap, Hétvége, Cappuccino, Kívánságműsor) választhatunk: az első kettő (idő szerinti) műsorismertető, a harmadik és a negyedik pedig a címnek megfelelő adásról szól. Mind a négy helyen linkek mutatnak a műsorvezetők, illetve a műsorok oldalaira.

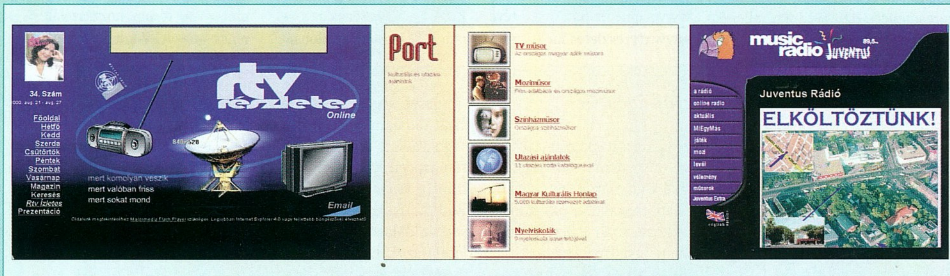
A tévéadók site-ján a rádiókéhoz viszonyítva többnyire kidolgozottabb ismertető található, a műsorok közül is többnek van külön oldala. A Magyar Televízió (**WWW.MTV.HU/TVMUSOR**) két csatornájának kétheti (az éppen aktuális, illetve a következő) műsora érhető el a weben. Az aktuális nappal indít, és választhatunk, amennyiben egy későbbi nap programjait akarjuk megnézni. A két csatorna (M1, M2) adott napi műsora párhuzamosan látszik, az éppen folyó adást zöld színnel jelzik. Néhány műsorra link is vezet (pl. híradó).

A Tv2 online csatornáján (**WWW.TV2.HU**) egyheti műsort láthatunk, a weboldalon elérhető műsorismertető a honlap indításától kezdve üzemel, s folyamatosan frissítik. Itt is elérhetjük az füzete is elérhető, sőt letölthető (.rtf, illetve tömörített .zip formátumban). A műsorokat itt is jelölik 14 év alattiaknak nem ajánlott, illetve csak 18 éven felülieknek címkével, ha szükséges. Ám nemcsak műsorújságszerűen, időrendben tekinthetők meg: lehetőség nyílik a cím alapján megnézni, hogy az adott film, sorozat vagy más adás mikor lesz. Továbbá a műsorszerkezetről is olvashatók információk.

Táblázatos formában pár szempont:

CSATORNA	IDŐTARTOMÁNY	KORHATÁR JELÖLÉSE	KERESÉS	LEÍRÁS A MŰSOROKRÓL
MTV	2 hét	nincs	nincs	van
Tv2	1 hét			van
RTL Klub	2 hét	van	kategóriákra	van
Duna Tv	nagyon széles	nincs	megadott címekre	van
HBO	1 hónap	van	megadott címekre	van

Az első csoportot átnézve látszik, hogy a tévé sokkal elterjedtebb a hálózaton, mint a rádió. Ennek megfelelően az ismertetők közül is sokkal több foglalkozik a tévéműsorokkal, mint a rádiókéval. Ez nemcsak itt, az első csoportra igaz, mint majd látni fogjuk a későbbiekben. A kisebb helyi adók közül is több

ismertetőből azon adások oldalait, amelyekhez tartozik ilyen.

Az RTL Klub (**WWW.RTLKLUB.HU**) műsorait típus szerint is megnézhetjük, ekkor csak az adott műsorokat látjuk. Kétheti „menü" érhető el, az aktuális és a következő heti. Többhöz van külön weboldal, amelyre a műsorújságból eljuthatunk. Ezen keresztül filmek, következő sorozatepizódok leírásai is megtekinthetők. A műsorokat megjelölik aszerint, hogy melyik nem ajánlott 14 éven aluliaknak, illetve melyik szól csak felnőtteknek. Közöttük keresni is lehet, sok kategóriából választhatjuk ki a bennünket érdeklőt. A keresés vonatkozhat az egyébként is elérhető két hétre, az aktuális hétre, aznapra, de az időpont tetszőlegesen megadható.

A Duna Televízió (**WWW.DUNATV.HU/MUSOR**) műsorából elsőként az aznapi látható, de egy naptár napjait kiválasztva két héttel előre is megnézhető a műsorfüzet. A korábbi adások közül pedig viszonylag régiek is elérhetők (például 2000 áprilisában megtekinthető volt a januári is). Sok műsorhoz ott helyben egy rövid leírás tartozik. Közülük egyesek letölthetők és lejátszhatók .rm formátumban is, a műsorfüzettől kiindulva. Lehetőség van a címlista alapján a kiválasztott adás időpontját megnézni (ilyenkor a műsorfüzet megfelelő oldalát hozza elő).

Az HBO csatorna (**WWW.HBO.HU**) oldalán az aznapi és másnapi adásnak külön oldala van, illetve az aktuális hónap műsortévés található meg a weben, mint rádiós. A tévéműsor-ismertetők részletesebbek, több információt tartalmaznak az egyes műsorokról. A rádióadók közül azonban akad olyan, amelyik lehetőséget biztosít az online rádióhallgatásra (például a Juventus). A Magyar Rádió adóinak sokkal kidolgozottabb a (közös) műsorismertetője (amely egy új szolgáltatás), mint a Juventus, illetve a Danubius esetében, ami talán a műsor különbözőségéből is fakad. A televízió-csatornák esetében ilyen lényeges eltérés nem tapasztalható, a fő különbség annyiból áll, hogy van, ahol lehet keresni, máshol pedig nem. A leglátványosabb, „csillogó-villogó" oldala az HBO-nak van; talán nem véletlen, hogy éppen egy előfizetéses csatornáról van szó.

2./ Helyi adók műsora, illetve témához kötődő műsorajánlások

A második csoportban, a kis helyi adók között két városi csatornát és két másik oldalt sikerült találni, ahol van valamiféle műsorismertető. A Debrecen Televízió (**WWW.DEBRECEN.COM/DTVMUSOR.HTML**) egyheti műsora található meg a weben. A Kecskeméti Televízió (**WWW.KECSKEMET.HU/FRAMES/KECSKEM/MEDIAK/KTV.HTM,** illetve **TVMUSOR.HTM**) is egyheti műsort tesz elérhetővé, azonban egyik esetben sem érvényes

már az elérhető műsor, valószínűleg egy korábbi kezdeményezés maradványairól van szó (1999-es, illetve 2000. februári adatok láthatók).

A **WWW.KAPASVAN.CO.HU** weboldal (horgászattal kapcsolatos dolgokról szól, mint az a nevéből is kitűnik) egyetlen műsornak az éppen következő számára hívja fel a figyelmet (például: „Következő adás időpontja: 2000. 04. 21., M1, 16 óra"), másodpercre pontosan jelzi, hogy mennyi idő van hátra a következő adásig. A korábbi műsorok tartalmából is lehet válogatni, olvasgatni.

A **WWW.SCIFI.HU/FILM/TVMUSOR** oldalon a televízióban megnézhető műsorokat csoportosítják típus szerint, majd csoportonként ajánlanak közülük (természetesen elsősorban sci-fi vagy hasonló témájúakat). A csoportok: film, sorozat, tudomány, a Spektrum Televízió külön kategóriában, mozi-, film- és sztármagazinok, sci-fi rajzfilmek. Az egyes műsorokhoz megadják a csatornát és az időpontot. Egyszerre egyheti műsor látható, és kb. 3 hónapra visszamenőleg nézhetők meg az ajánlott műsorok.

Helyi rádiócsatorna-műsort nem sikerült találni. Tévéműsorok ugyan voltak, de azok közül egyiket sem frissítették már régóta. Az említett két oldal azonban kiválóan használható a téma iránt érdeklődők számára, különösen a sci-fivel foglalkozó. Keresni ugyan nem lehet (csak a webböngésző beépített keresőjével), de egy ilyen jellegű összefoglalót nem lehet más úton gyorsan összehozni.

magazinja. Itt a kiválasztott napon a kívánt csatorna műsorai között válogathatunk. Néhányhoz leírás is tartozik, amely egy linken keresztül a műsorfüzet részből érhető el. Az előző két szolgáltatóval ellentétben itt a Magyar Rádió műsorai is megtalálhatók (Kossuth, Petőfi, Bartók). Az egyes csatornák csoportosítva szerepelnek: rádióadók (az előbb említett három, illetve a Bartók éjszaka), földi sugárzású adók (M1, Tv2, RTL Klub), műholdas és kábeltelevíziók (M2, Duna Tv, HBO stb.), valamint külföldiek (RTL, Sat1, Tv5 stb.). A külföldiek, illetve néhány „kisebb" műholdas adás esetében párhuzamosan két csatorna listáját nézhetjük meg. A műsorfüzeteken kívül ajánló is található itt a hét minden napjára, ahol a különböző adók kínálatából válogatnak.

A harmadik csoportról, az általános hálózati műsorújságokról elmondhatjuk, hogy főként a tévéműsorról szólnak. Mindig van valami pluszszolgáltatás azon kívül, hogy az egyes műsorok időpontjait közlik (szavazás, hozzászólás, műsorajánló, filmek, sorozatok tartalmának leírása).

Szemléletes formában mindez:

WEBOLDAL	TÉVÉ-, ILL. RÁDIÓMŰSOR	MŰSORLEÍRÁSOK	SZŰRÉS, KERESÉS	EGYÉB SZOLGÁLTATÁS
www.port.hu	tévé	vannak	van	mozi, színház
www.comedia.hu	tévé	nincsenek	nincs	fórum, hozzászólás
www.rtvreszletes.hu	tévé és rádió	külön, ajánlóban	nincs	RTV Ízletes (receptek)

3./ *Webes műsorújságok*

A harmadik csoportban három szolgáltatót sikerült találni. A **WWW.PORT.HU** címen elérhető tévéműsor-ismertető mellett mozi- és színházműsor, valamint utazási ajánlatok, nyelviskolák, illetve más kulturális szervezetek adatai találhatók. Rádióműsorról semmi. Tévéműsorok vonatkozásában lehetőségünk van párhozamosan 3–14 adó kínálatát nézni. Egyszerre az egy napra vonatkozó műsort láthatjuk, de a nap egyhetes intervallumban állítható. Főként magyar adók találhatók meg, egyetlen kivétel a National Geographic. Minden csatorna esetében láthatunk egy-két pillanatképet az adásból. A különféle műsorokra link vezet, ahol az adott filmről stb. olvashatunk információkat (például sorozatok következő részének leírását). A színészekről, rendezőkről is elérhetők különféle adatok, valamint szavazni is lehet az egyes műsorokra, és megtekinthető a szavazás állása (első 10 helyezett).

A másik ilyen oldal a **WWW.COMEDIA.HU/TVDB**, ahol szintén több adó műsorát nézhetjük meg, azonban itt egyesével. Piros színnel jelzik az éppen aktuálist. A port.hu-val ellentétben itt több külföldi csatorna is szerepel (például Sat1, ORF1, RTL, Eurosport stb.), itt azonban nincsenek pluszinformációk. Egyszerre 10 nap műsora érhető el. A nagy gond ennél az oldalnál az, hogy ritkán frissítik, például május elsején még csak az április 15. és 25. közé eső napok műsorait lehetett megnézni. Itt e-mail címet sem sikerült találni, így ezt a hibát nem tudtuk jelezni a készítők felé. Egyébként majdnem minden más weblapon van megadva e-mail cím, ahová a véleményeket, javaslatokat, kérdéseket el lehet küldeni. Ez az oldal inkább fórumként működik, különféle témákhoz lehet hozzászólásokat beküldeni, és a tévéműsor csak kiegészítés lenne, ha rendesen működne.

A harmadik átfogó műsorismertető az RTV Részletesé (**WWW.RTVRESZLETES.HU**), amely a Magyar Rádió online műsor-

Összességében tehát a magyar weben a nagyobb csatornák saját oldalain elérhető, az adott csatornára vonatkozó műsorújságok (első csoport), a második csoporthoz tartozó néhány témaspecifikus vagy helyi adó műsorajánlói/ismertetői, valamint a harmadik csoport átfogó „műsorfüzetei" vannak jelen. Rádióműsorról csak az (első csoportba tartozó) egyes rádióadók saját oldalai, illetve egy harmadik csoportbeli oldal (RTV Részletes) szól. Ezt az oldalt abból a szempontból lehetne az első csoportba rakni, hogy szintén a Magyar Rádióhoz tartozik, azonban átfogó ismertető, így inkább a harmadik csoportba sorolandó. Ha valaki keres valamilyen műsort, akkor célszerű valamilyen harmadik csoportbeli szolgáltatót megnézni, mivel ott több adó kínálata látható egyszerre. Esetleg egyes konkrét témákban (például sci-fi) érdemes lehet egy, a témakörrel foglalkozó oldalt megkeresni, mert lehetséges, hogy ott egy műsorajánló is megtekinthető, ami jelentősen leegyszerűsíti a keresést. Az egyes adók oldalainak végigböngészése hosszadalmas lehet, de ez a rádió esetében nem számít túl sokat, mivel az általános műsorfüzetekben sem jelenik meg több rádióadó, mint a Magyar Rádió honlapjáról is elérhető csatornák.

www.prim.hu/pokember

Gergely Tamás / gergely90@hotmail.com

„HUMANS DO...

Internetcsinálók – soro

The Republic of the Web • Interjú Székely Dénessel

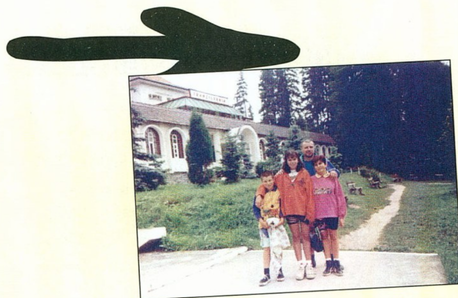
Pókember sorozatunk nem eredeti, hiszen annak idején már mi is folytattuk azt, amit a Matáv-net Netheads vagy Cekkerfejek néven megkezdett. Hasonló sorozatok léteznek a nagyvilágban is, az egyiket *Gergely Tamás* szerkeszti, aki Internetcsinálók felcímmel indított sorozatot a Brassói Lapokban azzal az ambícióval, hogy Csíkszeredától a Szilikon-völgyig megszólaltat több „pókembert", „cekkerfejt". Cikkei természetesen fellelhetők a weben is, a sorozat bevezető portréját a WWW.GEOCITIES.COM/ISTJAN/AKTUALIS.HTM oldalról emeltük le, mivel úgy éreztük, hogy az erdélyi internetezés a magyar Internet Kalauzban mégiscsak megér egy misét, és ezzel a sorozat későbbi elemeire is fel tudjuk hívni olvasóink figyelmét.

Az internet már ilyen: ülünk a vonal egyik végén (Stockholmban, Csíkszeredán, Mexikóvárosban) magányosan, ül valaki a másik végén (Montrealban, Gyergyószentmiklóson, Oslóban) ugyancsak magányosan, lehet, ők ketten soha nem látták, nem is fogják látni egymást. Az információ a fontos sok esetben, nem is a személy, aki az információt szolgáltatja; most mégis megkérdem: ki vagy te, „dszekely", ahogy az elektromos postaládám téged számon tart, vagyis civil neveden: *Székely Dénes*? Hol van számodra a vonal vége?

– Csíkszeredán, pontosabban a Polgármesteri Hivatal informatikai osztályán, immár nyolcadik éve. Velem jött létre ez az osztály, gyakorlatilag én hoztam létre, évek óta harmadik gyermekemként pátyolgatom, immár osztályvezetői minőségben.

– Mi az a hihetetlen gazdagságú elektromos világ, amelyet többedmagaddal létrehoztatok, s amely kissé személytelenül a „dmoz" névre hallgat? Mit jelent a szó? Ki az a nagyszámú volontőr, s mi a célja?

– Egy pár fanatikus ötletét karolta fel az internet-nagyhatalomnak számító amerikai Netscape Communications Corporation, és adott anyagi támogatást a gondolat valóra váltásához. Az alapötlet pofonegyszerű és nagyon szimpatikus: meg kell valósítani egy olyan címtárat, amelyet nem gépek, programok hoznak létre és tartnak karban, mint például a legismertebbeket, a Yahoot, az AltaVistát, hanem emberek, önkéntes munkában. A jelszó: Humans do it better! – vagyis: Az emberek jobban csinálják! A projekt hivatalos neve Open Directory Project, talán Nyílt Címtár Tervnek lehetne magyarítani, innen a DMOZ.ORG cím is, a Directory Mozilla rövidítéséből. Mozilla egy kedves kis hüllő, egy zöld gyík, a Netscape fejlesztőinek kabalája, mondhatnám védjegye. A közreműködők mind magamfajta önkéntesek, kiki a saját érdeklődési területéhez kapcsolódó részeit építi a címtárnak.

A csapatot talán egy önkéntesekből álló demokratikus hadseregnek nevezhetném, még akkor is, ha nehéz egy demokráciára épülő hadsereget elképzelni. Meglehetősen szigorú szabályok határozzák meg az egyébként tág kereteket, állandó minőségi ellenőrzés mellett folyik az igen rapszodikus tempóban haladó munka. Mindenki akkor és annyit dolgozik, amikor és amennyi ideje van. Nincs megkötés, nincs norma, csak nemes versengés, elhivatottság és más efféle, napjainkban nem túl divatos dolgok. Ellenszolgáltatás a szó anyagi értelmében nincs, egyedüli megfogható, anyagi jutalom, amit ezért kaptam – és amire mellékesen büszke vagyok –, egy országjelzésekhez hasonló, „dmoz" feliratú matrica, amely azóta is a rozoga Daciám hátulján, most már a RO jelzés mellett díszeleg, hirdetve, hogy egyebek között a dmoz-köztársaság büszke polgára is vagyok. Hogy mit akarnak eme polgárok? Egy emberibb sarkot elgépiesedett világunkban. Egy biztos, értékes, ellenőrzött, minőségi, emberek által, szó szerint kézzel válo-

IT BETTER"

zat a Brassói Lapokban

gatott, szemelgetett információforrást mindenkinek, akinek hozzánk hasonló az érdeklődési területe.

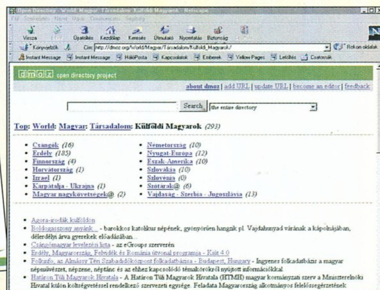
– Mi ebben a Te részed?

– Én a kezdetektől fogva két területen tevékenykedem, a Határon túli magyarok / Hungarians Abroad címszavakat szerkesztem, gyűjtögetem több-kevesebb sikerrel. Időközben a másik hobbimnak, a jégkorongnak is adóztam, felvállalva az angol nyelvterületen kívüli, jégkorong témájú honlapok felkutatását, rendszerezését is. Folyamatosan keresek hozzám hasonló embereket, akik segíthetnének munkámban, inkább kevesebb, mint több sikerrel.

nőségi ellenőrömmel" talán soha nem találkozom, de régi ismerősökként váltunk üzeneteket néhanapján. Na meg rengeteg levél fut be, jószerint azoktól, akiket felvettem a címtárba, de azoktól is, akik sikerrel használják, és külön öröm számomra, hogy többnyire elismerő levelek. Egyik-másikból komoly „virtuális barátságok" fejlődtek ki, de van rá példa, hogy egy amerikai szerveren található igen érdekes hely, az Élő Erdély gazdájáról akkor derült ki, hogy alig százlépésnyire lakik tőlem, amikor értesítettem, hogy a honlapja szerintem kiérdemelte a „cool site" (talán „vagány honlapnak" fordíthatnám) legmagasabb elismerést a kategóriájában. Azóta ez már nemcsak virtuális barátság...

– Hogyan dolgozol a „dmoz" számára? Mikor, mennyit?

– Nehéz kérdés. Többnyire internetes „bóklászásaim" közben fedezek fel helyeket, amelyeket érdemes felvenni a címtárba, néha célirányosan keresek ilyen helyeket, de legalább heti rendszerességgel felkeresem Mozillát, hogy az időközben mások által ajánlott címeket ellenőrizzem, elhelyezzem a címtárban, ajánljam más szerkesztőknek, vagy kirostáljam, kiszűrjem az időközben elavult címeket, megszűnt oldalakat. Néha napokig nincs rá időm, máskor, uborkaszezonban órákat is rá tudok szánni.

– Mi az, ami különösen érdekes a munkádban? Van pár jó sztorid? Valóban magányos az, aki egyedül üldögél a végeken?

– A felfedezés öröme. Legutóbb például olyasmit találtam, amire nem számítottam: egy Olaszországban létrejött csángó baráti társaság honlapját (**NOBORDERS.INTERFREE.IT**). Érdekessége a honlapnak és az egész társaságnak, hogy olyanok hozták létre, akiknek semmi családi kapcsolatuk sincs a magyarsággal, újsághírek alapján figyeltek fel a csángók problémáira, és határozták el, hogy tenni is fognak érdekükben. Egyáltalán nem magányos munka, annak ellenére, hogy legközvetlenebb munkatársaimmal – „grin"-nel, a magyar „főfelelőssel", a Magyarország/Hungary katalógusok létrehozójával, és „sheDragon"-nal, a „mi-

– Valóban köztársaság az, amit ti csináltok ott, a világhálón, mint azt beharangoztátok, és amint azt a címben is kiemeltük?

– Igen, végül is az. A szabályok szigorúak, de a demokráciára jellemző módon olyanok, hogy azokat a többség önkéntelenül is betartja. Én például soha sem éreztem, hogy bármilyen módon is (ésszerűtlen) korlátok közé lennék szorítva. Persze van egy hierarchia, a rendnek ez elmaradhatatlan kelléke, de a „szamárlétrán" valós, mérhető teljesítményed alapján bármilyen magasra vagy mélyre eljuthatsz. Létezik egy belső fórum, ahol mindenki elmondja a véleményét, fontosabb kérdésekben mindig „népszavazás" van, hát mit mondjak, ez szerintem pillanatnyilag az internet virtuális világának egyik legnagyobb, de mindenképpen a legjobban szervezett demokratikus köztársasága.

– A web, a világháló melyik köztársaságáról beszélünk? Még mindig az elsőről? Hol áll az internetezés ma a világon?

– Hát nem az első, habár sokan vannak itt az első időkből, a pionírkorszakból, a sajnos már elmúlt nonprofit vagy a lelkes profikból álló virtuális ősközösségi társadalom, a becsületkódexek, a kölcsönös segítségadás korából. Azóta sok minden megváltozott, nem mindig előnyére, de még mindig van valami az „első telepesek" világából. Talán azt mondhatnám, hogy ennek egyfajta reneszánsza a Linux körül

kifejlődött mozgalom mellett a „dmoz.org" köztársaságának pillanatnyilag 27 580 tagból álló polgársága. Manapság az internet a nagyvilágban a mindennapok kommunikációs csatornájává kezdett átalakulni, itt, a végeken talán még kitapintható e kezdetek hangulata, de elsősorban csak idő és pénz kérdése, mikor tűnik el a globalizált világfalu forgatagában.

– Hol áll ma az internetezés Erdélyben? Más szóval: milyen az internet-Erdély? Az is köztársaság?

– Hát amolyan végvári köztársaság, talán. Még kevesek kiváltsága az internetezés, még kevesebbeké a honlapszerkesztés. Amolyan „lézengő ritterek" módjára kóborlunk a világhálón egypáran – többnyire ismerjük is egymást – azok közül, akiknek egy kicsit többet jelent az internet, mint hír- és információforrást. Ez a maroknyi csapat arra törekszik, hogy ne csak kapjon, de adjon is valamit a nagyvilágnak: hírt, információt magunkról, Erdély sajátos világáról.

– Megváltozik-e, s ha igen, hogyan az erdélyi társadalom, ha webköztársasága eléri a mai nyugat-európai szintet? Mikor lesz az?

– Az előbb már érintettem a témát: igen, változik. Sokan és egyre többen vannak, akik információs szupersztrádának tekintik a webet, útminőségben használják az internetet. Ez is egy út a nagyvilágba, a globalizáció felé, vannak árnyoldalai, viharzónái, de napos, szélvédett sarkai is. Például én személyesen hiszek abban, hogy itt- és megmaradásunk egyik eszköze is lehet. Mégpedig egyik hatékony, modern eszköze. És vagyunk egypáran, akik külön-külön vagy együttesen teszünk, tenni próbálunk ennek érdekében. Van egy-két pont, ahol ezek a törekvések kezdtek kikristályosodni, az egyik ilyen a teleházmozgalom, amelynek legszebb példáját Tordaszentlászlón leltem fel, de ilyen az Élő Erdély (**WWW.HHRF.ORG/ERDELY**) is. És remélem, hogy szerény eszközeimmel, a dmoz.org-on – és nemcsak ott – végzett munkámmal én is hozzá tudok járulni ehhez.

– Mik a „dmoz" tervei? Mik a saját terveid a közeljövőben?

– A közvetlen cél az interneten fellelhető információnak legalább 1%-át – nem elírás, a reprezentatív, minőségi egy százalékát – átfogni. A napokban fontos fordulópontot, mérföldkövet érünk el, a kétmilliomodik honlap is bekerül a címtárba. Ehhez képest az én pár százcímes teljesítményem elhanyagolható kis rész. Én lennék a legboldogabb, ha több ezer honlapot vehetnék fel, mondjuk az elkövetkező évben. Személy szerint folytatni kívánom eddigi kulimunkámat, pillanatnyilag több mint ezer HTML-oldal, több mint húsz honlap „elkövetése", pár száz katalogizált cím, hat vitafórum (többek között a „Hazatérés" és a „Kiáltó szó") moderálása s még egy pár hasonló internetes „tett" írható a terhemre, remélem, lesz erőm és időm a lista bővítésére. Legnagyobb bánatom, hogy a főállásban keresett pénzem nem elég a tisztességes megélhetéshez, kénytelen vagyok maszekolni, és ez is ettől a munkától veszi el az időt, az energiát. Ugyanis a fentebbi „priuszban" szereplő, néha igencsak komoly ismereteket, felkészültséget igénylő munkám kevesebb mint 5%-át fizették meg, többnyire messze áron alul. Nem is volna baj, azt hiszem, a fentiekből kiderült, nem az anyagiakért csinálom, de élni is kell valamiből, és nekem – még – nem adatott meg, hogy megéljek a hobbiként végzett munkámból.

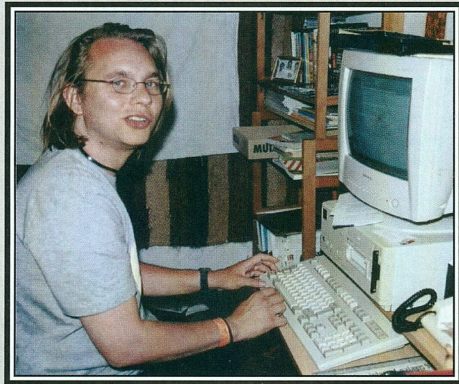
Közvetlen közvetítés Bulgáriáról

MAGYAROK A NAGYVILÁGBAN

Csapó Ida / kikelet@lezlisoft.com

Unalmasnak találta, amit csinált, nekivágott hát a nagyvilágnak. Pontosabban Bulgáriába ment *Szekeres István* (30), aki angol szakos bölcsészdiplomáját Budapesten, az ELTE-n szerezte.

– Itthon tanítottam, fordítottam, de aztán kitaláltam, valami mást szeretnék kezdeni az életemmel. A Soros Alapítványnak van egy egyeteme Bulgáriában, a CEU, magyarul Közép-Európa Egyetem, ahol újságírást is tanítanak. Így lettem médiaszakos. Az egyetem teljesen amerikai építészeti szempontból is, de azért is, mert Amerikában honosított diplomát ad, angolul megy az oktatás, mindenért dollárban fizetünk, még a kajáért is. Kint kezdtem el újságíróként dolgozni: írogattam a Magyar Hírlapnak az ottani belpolitikáról meg érdekességekről. Hetente jelentek meg az írásaim, és természetesen az interneten keresztül küldtem az anyagokat a szerkesztőségbe. Beindítottunk egy céget is, a Markerfilm videoügynökséget (most készül a honlapja: **WWW.MARKERFILM.HU**). Filmjeink bekerülnek egy nemzetközi hálózattal rendelkező nagy ügynökségbe – Budapesten van a központja –, innen válogatott ki több anyagunkat pl. az RTL Klub Fókusz című műsora. Foglalkoztat egy másik ötlet is, októberben szeretnénk elindítani egy Pesti Esthez hasonló műsorújságot Szófiában. Én voltaképpen abból élek, hogy valamennyire ismerem mindkét országot, és megpróbálom a jó dolgokat importálni, exportálni. Szófiai személyi titkárunk is félig magyar, félig bolgár, ő szintén nagyon otthonosan mozog a két kultúra és az emberek között, rendkívül sokat segít a tudása.

– Gondolom, már Önnek sem okoz gondot a bolgár nyelv...

– Letehetném a felsőfokú nyelvvizsgát. Az egyetemen angolt tanultam, oroszból van még felsőfokúm. Az orosz nekünk még kötelező volt; katonakoromban pedig még az „elvtársak" megszólítás volt a divat. Érdekesek ezek a szláv nyelvek. Amatőr nyelvészként mondom, hogy egyik véglet az orosz, másik meg a bolgár. A bolgárban rengeteg az olyan szó, amely a magyarban is megvan, sőt ugyanazt is jelenti: szablya, pulyka, haver, baksis... A pogácsa nem teljesen ugyanazt jelenti, de hasonló, és van csomó török jövevényszó. A bolgárok nem ragozzák a főneveket, a mellékneveket, a névmásokat, ellenben van határozott névelőjük, ami az oroszban például nincs, ráadásul azt a főnév után teszik. Például a Sturcite kifejezésben a „te" a névelő.

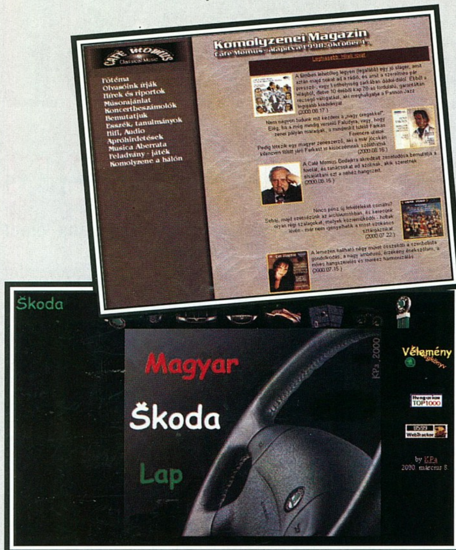
– Ez a szó mit jelent?

– „Tücskök", pontosabban „A tücskök". Ez az egyik legismertebb kinti zenekar. Popzene Bulgáriában igazából nincs, úgy értem, hogy semmi eredeti. Van egy pár nagy név, 50-60 éves hapsikkal, a Sturcite mellett ilyen még a Signal. Kicsi a piac, nincs igazából kitalálva az egész, a fiatal tehetségek teljesen a föld alá kényszerülnek, de akik vannak, azok jók. Ez a „jó" kifejezetten találó szó, jók az emberek, a kaják, az italok: a jó kis bolgár borok, sörök... De a leglényegesebbek az emberek: nyugodtak, nagyon nyíltszívűek, szeretik a magyarokat. A bolgárok tudnak élni: beülnek egy kávézóba, egész este ott vannak, nem nézik ki őket. Persze a délies temperamentum nem mindig jó, például amikor egy újságnál a lapzárta előtt kiveszik a kávészünetet... Szerintem összességében Bulgária jobb, mint a híre... Talán ismerős a találós kérdés: „Mi a különbség a gö-

rény meg a mókus között? A válasz: mindkettő büdös állat, csak a mókusnak sokkal jobb a sajtója." Amit a magam részéről tenni próbálok: írok a Magyar Hírlapba, de a filmezés kapcsán is igyekszünk árnyaltabbá tenni a képet.

– Az egyetem után kint marad Bulgáriában?

– Hát persze. Ráment ugyan egy komoly, hétéves kapcsolatom, mert a párom nem nagyon akart kijönni, pedig tetszett neki. Közben azonban olyan állást kapott itthon, amelyet nem tudott visszautasítani orvos-külkereskedőként. Az új barátnőmet a neten keresztül ismertem meg, most bimbózik a kapcsolatunk. A gond ezúttal is az, hogy a lány magyar... A két ország között általában kocsival járok, évente bő negyvenezer kilométert teszek meg. Néha repülök, bürokrata horrorsztorijaim egyike is ehhez kötődik. Szófiából repültem Amerikába, amikor is a reptéren közölték velem: te pedig nem utazol. Vajon miért nem? – kérdeztem. Kiderült, hogy azért, mert kocsival jöttem be, biztosan eladtam, ez pedig vámbűntett, és ők megakadályozzák. A küldöttségben volt *Sztojanov* elnök jogi tanácsadója, ő telefonált a megfelelő helyekre. Végül a rendőrök bementek a lakásomba, elővették a kocsikulcsot, és miután az autómat elvitték egy vámlerakatba, már repülhettem.

– Mit jelent az internet ebben a kétlaki életben?

– Rengeteget... Napi 40-50 az e-mail forgalmam, ebben benne vannak a magán- és a hivatalos levelek, de a levelezőlisták is. Például a HIX-ről a Hang, az Autó, az Utazás, de említhetném a nemzetközi skodás hírlevelet vagy azt a prágai nyári egyetemet, amely után megmaradt egy jó kis összetartó társaság. Zenét is gyűjtök a net segítségével. Amikor kimentem, még alig volt e-mail címük az ismerőseimnek, ma pedig már mindenkinek van. Sok website kialakításában részt vettem, részt veszek. Van egy komolyzenei internetes magazin, a Café Momus (**WWW.BMC.HU/CMOMUS**), amelyet ismerősök készítenek nonprofit módon. Azért indították, mert a komolyzenének nem volt fóruma; én itt nem magával a zenével, hanem mindenféle ahhoz kapcsolódó területtel foglalkozom. A másik netes projekt a Skoda-honlap (**WWW.NEXUS.HU/SKODA**), de újabban írogatok a Totalcarba (**WWW.TOTALCAR.HU**) is. Mindig autós újságíró akartam lenni, de amikor megkérdeztem az Autópiacnál, mi kell ahhoz, hogy autós újságíró legyek, azt mondták, műszaki végzettség. Nekem ilyen nincs, és szerintem az autós újságírás nem feltétlenül erről szól. Ezért is örülök nagyon, hogy autós cikkeket írhatok a Totalcarba. Most csináltam egy interjút az ORFK egyik főnyomozójával, aki autólopási vonalon dolgozik. Nagy anyag lett. Website-kritikák is készülnek majd autós témában: a magyar márkaképviseletek homepage-eit fogjuk bírálni. Az a jó, hogy egy teljesen független magazinról van szó, nyugodtan lehet negatív véleményt is írni, az autós sajtóban ugyanis nincsenek igazán negatív dolgok, mert a forgalmazók akkor nem adnak tesztautót.

– Találkozásunk elég nehezen jött össze, pedig több e-mail címen is próbáltam elérni. Végül is hány van, és miért kell ennyi?

– Hetet rendszeresen használok, mindegyiknek különböző célja van, például elkülönítem a levelezőlistákat. De ugyanígy vannak különböző nick name-jeim, az igazi Stevie Wonder, a többi meg titok... Az Index Törzsasztalon több témában fent vagyok. Egy időben olyan volt ez, mint a szenvedély: mentem a kis topicjaimra, és írogattam őket. Két olyan témám van, amely elég sikeres: az autóhifi a négyezredik hozzászólásnál tart, a másik meg egy skodás topic.

Lehet, hogy Szekeres István már Bukaresten át Bulgáriába tartott, amikor eszembe jutott: egy kérdést elfelejtettem feltenni neki. Nevezetesen azt, hogy milyen autója van. Bár fogadni mernék, hogy Skodával rója a kilométereket...

ZENE BONA
AZ ELSŐ MAGYAR INTERNET CD-BOLT

INTERNET LOVE STORY XXVI.

Wesselényi Andrea rovata / andrea@prim.hu

KALAUZ AZ ONLINE TÁRSKERESÉSHEZ

Mióta az Internet Love Story rovat cikkei angolul is megjelentek az interneten (WWW.WESSELENYI.COM/CYBERLOVE), egyre több visszajelzés érkezik a világ különböző országaiból, s ezek arról győznek meg, hogy az internetes társkeresés napjainkra sokkal inkább természetes, mintsem szenzációszámba menő kapcsolatteremtési formává vált.

Legutóbbi levélíróm, *Beverly Appel* amerikai pszichológus a következő sorokkal lepett meg: „Kedves Andrea! Eddig két könyvet írtam az internetes társkeresésről, egy online társkereső szolgáltatás háziasszonya vagyok, és jelenleg egy e témában induló tanfolyam anyagán dolgozom. Tartalmas weboldalakat kerestem az ajánlott irodalom összeállításához, amikor rátaláltam az oldalaidra. Nagyon sok site-ot átnéztem ebben a témakörben, és úgy találtam, hogy az Internet Love Story a legjobbak közé tartozik, amelyet feltétlenül ajánlani fogok a kurzus résztvevőinek!"

– Álljunk meg egy pillanatra! Milyen kurzus? – itt kezdődött a beszélgetésünk Beverlyvel, persze csak a dróton át.

– A tanfolyam neve: Finding Love Online, szervezője pedig a NOTHARVARD.COM, amely különböző vállalkozásoktól kapott támogatásokból indít távoktató tanfolyamokat a neten. A szponzorok korábban közvélemény-kutatást végeztek, és arra keresték a választ az internetezők körében, hogy mi az, amit szívesen tanulnának online keretek között. Kiderült, hogy igen nagy az érdeklődés az emberi kapcsolatok területe iránt, azon belül is a legtöbb embert a szerelem és a társkeresés érdekli. Mivel személyes élményeimtől indíttatva már évek óta foglalkozom a témával, a szervezők megkerestek, hogy szerkesszem meg a kurzus anyagát.

– Hogyan zajlik egy ilyen tanfolyam? Lehetséges a társkeresés praktikáit iskolás módon oktatni?

– A tanfolyam alapja újabb könyvem, a Guide to Online Dating, amelyet saját élményeim és mások tapasztalatai alapján, tanácsadó célzattal írtam. A könyvből kiválasztottam a leglényegesebb részeket, az anyagot 10 egységre bontottam, és az egyes részeket úgy küldjük majd el a regisztrált hallgatóknak, hogy két lecke között mindig legyen idő az adott módszereket, tanácsokat, tippeket alkalmazni, kipróbálni. Az online tanfolyamoknál mindig kéznél van egy konzulens, akivel a hallgató e-mailben vagy egy fórumon keresztül kommunikálhat. Mint a tanfolyam vezetője és egyben pszichológus a kurzus folyamán én válaszolok majd a „diákok" kérdéseire.

– Milyen kérdésekre számít az érdeklődők részéről?

– A kész anyagban megpróbálok minden olyan lehetséges kérdésre választ adni, amely felmerülhet az emberekben az internetes ismerkedés során. Vajon nekem való az internetes társkeresés? Hogyan kezdjek hozzá? Minek alapján válasszam ki az épp nekem való ismerkedőhelyet az interneten? Ha hirdetést adok fel egy online társkeresőben, hogyan fogalmazzam meg a bemutatkozásom? Hogyan védhetem meg az identitásom, ha nem akarom, hogy valaki a környezetemből rám ismerjen? Minek alapján keressek a rengeteg társkereső ajánlat között? Mi a jó hirdetés titka? Mit csináljak, ha senki nem jelentkezik a hirdetésemre? Hogyan fogalmazzam át, hogy sokan érdeklődjenek irántam? Kinek válaszoljak, és kinek a levelét töröljem azonnal? Hogyan ismerem fel a szélhámosokat? Mit szabad és mit nem az e-mail kommunikáció során? Mikor adjam ki levelezőtársamnak a címem/telefonszámom? Mit tehetek, ha levelezőtársam egyszer csak eltűnik? És ha én akarok eltűnni? Hogyan tesztelhetem levelezőtársam őszinteségét? Mit ne felejtsek el feltétlenül megkérdezni az első randevú előtt? Hogyan készüljek fel az első találkozóra? Valóban kialakulhat szerelem már a személyes találkozás előtt? Természetesen még hosszasan lehetne folytatni a kérdéssort.

– Milyen eredményt vár a tanfolyamtól?

– Meggyőződésem, hogy aki elvégzi a kurzust, felkészültebben vághat bele az online társkeresésbe. Nem árt, ha az ember felkészül a később fájó csalódást okozó csapdákra, megtanulja, miről lehet felismerni az őszinte közeledést, hogyan lehet kiszúrni azokat a „sokszorosított" leveleket, amelyeket nem személyesen nekünk írtak, és amelyekre válaszolva könnyen valaki játékszerévé válhatunk. Szeretném arra biztatni az embereket, hogy ne adják fel az első kudarcok után. Sokan örökre elfordulnak az online ismerkedés gondolatától, miután találkoztak néhány hazug, kellemetlen vagy perverz alakkal a neten. Szerintem egyszerűen át kell lépni ezeken az élményeken. Hozzáteszem, az ember a csalódásaiból is nagyon sokat okulhat, és ebben a folyamatban jobban megismeri önmagát, saját viselkedésmintáit.

Hiszem, és a könyveimben is ezt a gondolatot hangsúlyozom: az interneten sikeres kimenetelű kapcsolat kialakulásának két kulcsa van: a kitartás és az őszinteség.

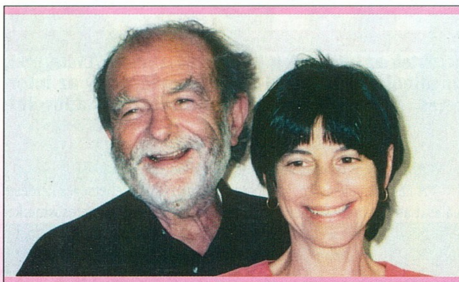
– Mindezt bizonyára saját tapasztalatai is igazolják...

– Igen, férjemmel az interneten ismerkedtünk meg, és ez a találkozás fantasztikus élmény volt mindkettőnk számára. A kitartás, a bizalom és az őszinteség segített bennünket odáig, hogy kapcsolatunkból házasság lett.

– Hogyan kezdődött?

– Érdekes belegondolni, hogy hogyan indul egy kapcsolat. Ha valakinek felteszik ezt a kérdést, akkor általában események sorozatát eleveníti fel. Számomra a szívem mélyéből fakadó vággyal kezdődött. 1997 elején egy imát írtam a naplómba, amelyben vallomást tettem magam előtt: az újévi kívánságom az, hogy megtaláljam azt a férfit, akit teljes szerelemmel szeretek, és akivel együtt akarok élni hátralévő életemben. Akkor még nem tudtam, hogy ez a vágyam az interneten keresztül fog teljesülni, csak bíztam abban, hogy sikerül majd rátalálni a megfelelő ösvényre.

– Hogyan jutott eszébe az interneten ismerkedni? 3-4 évvel ezelőtt ez korántsem volt olyan kézenfekvő lehetőség, mint manapság.

– Akkoriban már egy éve vidéken éltem, miután egy kisvárosi kórházban kaptam állást. Mivel felnőttéveimet nagyvárosokban töltöttem – Washington, San Francisco, Párizs, London, Frankfurt –, élveztem, hogy minden lelassult, nyugodtabb volt körülöttem, sok olyan dolgot csinálhattam, amire korábban nem jutott időm. Többet olvastam, eljártam kocogni, és előfizettem az internetre is. Első élményeim a newsgroupok voltak. Pszichoterápiával, hipnózissal foglalkozó hírcsoportokra iratkoztam fel, és kérdéseimre olyan érdekes válaszokat kaptam, hogy a kommunikáció eme új formája felkeltette a figyelmemet. Ahogy egyre jobban megismertem az internetet, felfedeztem az online társkeresőket.

– Mennyire volt véletlenszerű vagy tudatos az, ahogyan társat keresett az interneten?

– Először válaszoltam néhány hirdetésre, és kicsit bizonytalanul ugyan, de levelezgetni kezdtem. 1997 Valentin napján éreztem, hogy kezdem az egészet komolyabban venni. Érdekes, hogy az első férfi, akivel intenzív levelezésbe bonyolódtam, éppen Valentin napján adta fel hirdetését. Vele soha nem találkoztam, de sokat tanultam a kapcsolatból önmagamról, saját vágyaimról. Egyre kíváncsibb lettem, és újabb kapcsolatokat kerestem, abban a reményben, hátha találok valakit, akivel ugyanolyan szívesen találkozom, ahogy levelezem. Bár egyáltalán nem voltam biztos abban, hogy ez vezet valahová, beléptem 3 hónapra a One and Only társkereső tagjai közé, és ettől kezdve a hirdetések nézegetése rendszeres napi elfoglaltságommá vált. Minden reggel, mielőtt munkába indultam, kiválasztottam egy államot, és végignéztem a férfiak hirdetéseit. A keleti partnál kezdtem, és április 18-án érkeztem el Kaliforniához – és *Kenneth* hirdetéséhez. Ez volt az utolsó hirdetés, amelyet olvastam! Az a 11 mondat, amit önmagáról írt, egyenesen a szívembe talált – a bemutatkozása egész mélyen megérintett, és azonnali válaszra késztetett. Az csak ráadás volt, hogy Kenneth is épp Valentin napján adta fel azt a bizonyos hirdetését. Miután megírtam neki az e-mailt, elmentem dolgozni, és egy kollégámnak izgatottan újságoltam el, hogy találtam valakit az interneten, aki fontos lesz számomra!

– Mikor válaszolt Kenneth a hirdetésre?

– Még aznap. Írt önmagáról, az életéről, a spirituális érdeklődéséről, és azonnal megadta a telefonszámát is. Tetszett, hogy ilyen bizalommal van irántam, élénk levélváltásba fogtunk. Igaz, nem ment minden simán. Levelezésünk egyik legnehezebb pillanata az volt, amikor Kenneth asztrológia iránti érdeklődésemre adott válaszából megtudtam, hogy 66 éves. Mivel semmiképpen nem akartam egy nálam 20 évvel idősebb férfival kapcsolatot kötni, igyekeztem valahogy megállj parancsolni a köztünk kialakuló érzelmeknek, és azt írtam neki, hogy legyünk jó barátok. Válaszul Kenneth kedvesen elkérte a címem, s egy gyönyörű képeslappal és egy számomra fontos gondolatokat hordozó könyvvel lepett meg. Levelezésünk nem szakadt meg, üzeneteivel továbbra is elbűvölt, egyre több közöset találtunk egymásban, és egy napon elkérte a telefonszámom. Úgy terveztem, hogy csak néhány percet fogok vele beszélni, ennek ellenére másfél óra úgy szállt el, hogy szinte észre sem vettem. A beszélgetés után elővettem a naplóm, és beleírtam: „megtaláltam azt a férfit, akire egész eddigi életemben vártam".

– A sok levélváltás és telefonbeszélgetés után biztosan előkerült a személyes találkozás gondolata is. Hogyan jutottak el idáig?

– Amikor a kollégáimmal beszélgettem erről a kapcsolatról, figyelmeztettek, hogy óvatosnak kell lennem, mert lehet, hogy az a valaki egészen más, mint akinek kiadja magát, talán csak kitalál mindenfélét, hogy érdekes legyen számomra. Életem állandó dilemmája, a hit és a kételkedés most minden korábbinál erősebben elevenedett meg bennem, a bizonyosság megszerzése azonban nem volt könnyű a bennünket elválasztó távolság miatt. Ekkor jutott eszembe egy mentőötlet. Kenneth San Franciscóban lakott, ahol korábban én is éltem pár évig, és volt ott egy jó barátnőm, *Mindy*. Megkértem őt, hogy találkozzon vele, és mondja el nekem őszintén, milyennek találja Kennethet. Mindy buzgón helyeselte az ötletemet, mondván: „Igazad van, óvatosnak kell lenni, mert mindenféle szörnyetegek vannak az interneten." E-mailen felvette a kapcsolatot Kennethtel, aki szerencsére örömmel belement a dologba, így találkoztak egy kávéházban, miután Mindy a következő üzenetet hagyta a rögzítőmön: „Csodálatos ember! Nem tudom szavakkal kifejezni. Beverly, egy egész világ vár itt rád!"

Semmihez nem hasonlítható örömet és megkönnyebbülést hozott számomra ez az üzenet. Most már tényleg bizonyos lehettem abban, hogy ő az, ráadásul volt „referenciám" is egy olyan embertől, akinek a véleményében megbíztam. Innen már egyenes út vezetett a találkozásunkhoz.

– Mennyi idő telt el az első levélváltástól a randevúig?

– Alig két hónap, bár az eseményeket újra végiggondolva sokkal többnek tűnik. Aki megtapasztalta, tudja, hogy az internetes kapcsolatok hihetetlen intenzitással ragadják magukkal az embert. Mindketten kudarcot vallottunk abban, hogy a környezetünkkel megértessük, mi történik velünk. Mivel senkit nem ismertünk, aki hasonlót átélt volna, saját magunk számára is fantasztikusnak, majdhogynem illúziónak tűnt ez a szerelem. A találkozás előtt még fényképeket váltottunk – frenetikus volt a hatás! –, és végül június 4-én érkeztem meg a San Franciscó-i repülőtérre, ahol remegve, majd nevetve öleltük át egymást. Nem volt kérdéses, hogy együtt akarunk élni. Óriási szerencsénkre az első újságban találtunk egy ideális kiadó házat.

– Hol és hogyan élnek most?

– Két évvel ezelőtt Kaliforniából Új-Mexikóba költöztünk, és most egy álomszép vidéken élünk. Négy lovunk van, sokat vagyunk a szabadban; szenvedélyesen szeretek lovagolni. Korábban sokat utaztam, de a világjárás utáni vágy menet közben valahol elveszett. Ma sokkal inkább élvezem azt a nyugalmat, amely körülvesz. A legközelebbi város, Santa Fe innen 1 órára van. Kenneth a kórházba jár be dolgozni, én pedig, amíg arra várok, hogy megkapjam a megpályázott állást a kórházban, itthon dolgozom. Az elmúlt fél évet a könyv megírásával és az online társkereső tanfolyam kidolgozásával töltöttem.

– Ez nem az első könyve a társkeresésről, az elsőt a férjével együtt írta. Hogyan folyt ez a közös munka?

– Mivel mindketten pszichológusok vagyunk, talán a szokásosnál is jobban foglalkoztatott bennünket az interneten történő társkeresés és a kibertérben kialakuló kapcsolatok. Amikor elhatároztuk, hogy könyvet írunk erről a témáról, megkerestük *Dave Kennedy* urat, aki akkoriban a One and Only elnöke volt, hogy segítsen nekünk ebben. Segítőkész volt, és a társkereső mintegy 6000 tagjának küldték ki a levelet, amelyben megírták, hogy két pszichológus (Kenneth és én) olyan önkénteseket keres, akik szívesen mesélnének online társkeresési tapasztalataikról. Dave levelének hatására mintegy 1000 e-mail érkezett. Az 1000 jelentkezőből végül 250-en osztották meg velünk részletesen saját történetüket. Kenneth 15 párral és 5 online társkereső tulajdonosával 60-90 perces mélyinterjút is készített telefonon keresztül, hogy amennyire csak lehet, teljes képet kapjunk a témáról. Ebből született az It Takes Two.com című könyv, amely ma is kapható az Amazonnál.

– Legújabb könyve, az Online Dating Guide már nem papíron, hanem elektronikus formában jelent meg. Mi ennek a könyvnek a története?

– Tovább folytattam a levelezést azokkal az emberekkel, akik megírták a történetüket, és közben közülük sokan szóltak a barátaiknak is, akiknek szintén voltak ilyen jellegű élményeik, hogy osszák meg velem. Ezenkívül több társkereső-szolgáltatóval is kapcsolatba léptem, akik aztán elláttak újabb sztorikkal. Az elkészült könyv 19 fejezetből áll, a tanácsadó oldalakat sok-sok egyéni élménybeszámolóval fűszereztem. Az utolsó fejezetben saját élményeimet mesélem el részletesen. Az elektronikus kiadás miatt a könyv olcsón beszerezhető (ára 8,95 dollár), hiszen itt nincs nyomtatási, szállítási, forgalmazási költség. A megrendelők online hitelkártyás fizetés után tölthetik le a 235 oldalból álló dokumentumot a kiadó honlapjáról (**WWW.DLSIJPRESS.COM**), amit azután kedvük szerint a monitoron vagy papírra nyomtatva olvashatnak el. Mivel rövid idő telt el a megjelenés óta, kíváncsian várom, milyen fogadtatása lesz, nem tudom, mennyire áll ma közel az emberekhez ez a könyvformátum. Azt remélem, hogy sikerül vele néhány magányos embernek segíteni abban, hogy megtalálja, felismerje valakiben a rokonlelket, ahogyan ez velem és sok mással megtörtént az internet révén.

***

Az én életemben ez volt az első e-book vásárlás. Miután megrendeltem, percek alatt letöltöttem, majd gyorsan el is olvastam, és őszintén mondhatom, hogy nagyon tetszett. Kezébe adnám mindenkinek, aki magányosnak érzi magát, és nem tudja, hogyan változtasson ezen a nehezen elviselhető állapoton. Ajánlásként álljanak itt Beverly könyvének első sorai:

„Unod már a várakozást? Már magad sem hiszed, hogy megtörténik, hogy egy napon véletlenül neked tolja a bevásárlókocsit, vagy reggel belebotlasz a pékségben? Lehet, hogy a mamád és a legjobb barátnőd már túl régóta mondogatja, hogy „kedvesem, ezeket a dolgokat nem lehet siettetni". Vagy épp most szakítottál. Éveket töltöttél el azzal, hogy megismerj valakit, és most egyszerre vége. Hiányoznak az együttlét örömteli pillanatai? 35 éves vagy (vagy 60), és már régen randevúztál utoljára, nem is nagyon tudod, hogyan kezdj újra hozzá? Semmi kedved mindent bevetni, hogy szexuálisan vonzóbbá tedd magad? Egyetlen dolgot szeretnél: hazajönni valakihez, akiért nem kell minden találkozáskor kiöltözni. Valakihez, akit megértesz, és aki ugyanúgy megért és elfogad téged, akit kívül-belül ismersz. A szíved bólint, hogy igen, ezt szeretnéd? Akkor az online társkeresést neked találták ki!

HOGYAN LEGYÜNK ISMERTEK A WEBEN? (II.)

Mit ne tegyünk ennek érdekében?

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

A weben akkor jelent meg az élet, amikor a keresők megszülettek. Searchengine-kutatók hada tanulmányozza e különös élőlények viselkedését és szokásait, melyek állandóan változnak, alkalmazkodva környezetükhöz. Egybehangzó vélemények szerint a keresőrobotok újabb mutánsai egyre vérengzőbbek, ártatlan website-okat támadnak meg, és zárnak ki a web életteréből. A kutatók szerint azonban védelmet jelent velük szemben, ha a találkozáskor a weblapok megfelelően viselkednek...

A múltkor abban maradtunk, hogy Te is szeretnél a nagyobb keresőkben az első tíz közé kerülni. Rendben van, mai cikkemben arra koncentrálok, mit *ne tegyünk,* ha nem akarunk kiesni az első tíz helyért folytatott versenyből.

A keresőrobotok filozófiája ma az, hogy valódi tartalmuk alapján igyekeznek rangsorolni a lapokat, és kizárják a versenyből azokat, amelyek manipulálni akarják a keresés eredményét. Nekünk azt a kényes egyensúlyt kell megtalálnunk: úgy befolyásoljuk hatékonyan a rangsorolás folyamatát, hogy ne minősítsék a robotok tevékenységünket manipulációnak. Itt az az elv érvényes, hogy *„ami tegnap még megengedett volt, az ma már esetleg tiltott".* És ami tiltott, azt büntetik.

A keresőrobotokat nem érdekli, hol az ajtó

Rá kell döbbennünk, hogy a keresőrobotok lassan átformálják a webépítés egész filozófiáját. Kezdetben elég volt egy dögös nyitóoldal linkekkel a többi oldalunkhoz, mára viszont gyökeresen más lett a helyzet, mert szándékainktól függetlenül *bármelyik oldalunk lehet nyitólap,* hiszen tartalma alapján akármelyik lapunk lehet egy találati lista egyik eleme. Ennek viszont messzemenő következményei vannak a website felépítésére nézve.

Nyissuk meg egyenként lapjainkat, és kérdezzük meg magunktól: aki csak ezt látja website-unkból, az azt látja-e, amit mutatni akartunk neki?

Mert például:

1.) Van-e a főoldalunkra visszamutató *fix* link a lapon, vagy a **Back** gombra, illetve egy **„Javascript: history.back()"** utasításra bíztuk-e csupán a visszatérést. Ez utóbbiak kivezetnek siteunkról, ha nem a főlapról érte el a felhasználó az oldalunkat!

2.) Megoldottuk-e frame-es oldalainknál, hogy ha szólóban akarják egy többframe-es oldalunkat behívni, akkor az „ne hagyja magát"? (Lásd: Ragaszkodjunk kereteinkhez, I. K., 2000/1.)

3.) Megoldottuk-e azt, hogy ha keretbe hívnak be minket, akkor lapunk meg tudjon szabadulni ebből a nem kívánt keretből?

4.) Van-e rejtett számláló minden fontos lapunkon? Ha kíváncsiak vagyunk látogatóink tényleges számára, ne csak a főoldalon helyezzünk el számlálót, hanem nem látható módon a többi lapon is, hiszen lesz, aki csak átgázol néhány oldalunkon, és a főlap érintése nélkül továbbszáguld.

5.) S végül tartsuk szem előtt azt a lehetőséget is, hogy akármelyik oldalunk felől érkezzen a látogatónk, mi a nyitólapra küldhetjük őt némi Javascript-segédlettel.

A statikus főlapban való gondolkodás egy jellegzetes következménye, amikor valaki jelszóhoz köti a site-ra való belépést, de magukat a „titkos" oldalakat nem védi meg az indexeléstől, így azokat bárki megtalálhatja és láthatja (**noindex:** lásd előző havi cikkünk).

A keresőrobotok finnyásak

Kutatók szerint a keresőrobotok nem esznek akármit. Pl. a frame-es oldalakat használó website-oknál nem árt az óvatosság. A keresőrobotok ugyebár úgy működnek, hogy ha valaki regisztrál egy domainnevet, akkor pár hét múlva (!) felkeresik a címet, és kezdik a munkát az index.html oldallal, majd ha ezt indexelték (szöveges tartalmát elemezték és tárolták), követik a lapról továbbmutató linkeket, és az így talált lapokat is indexelik. Ám e ponton emberi sorsok futnak zátonyra, mert a webpolgár azt hiszi, a frame-es megoldás a menő, a keresőrobotok meg fütyülnek erre. *Ha egy keresőrobot egy framesetes lapot talál, már megy is tovább,* a szerencsétlen webpolgár meg nem érti, miért nem szerepel még mindig a kereső adatbázisában, pedig már ötször regisztráltatta az URL-jét. A robotok ugyanis nem hajlandók a **Frameset** utasítás **src**-jében megadott útvonalat követni!

A megoldás persze nem az, hogy dobjuk el frame-es lapjainkat, hanem az, hogy:

1.) Regisztráljuk külön-külön a továbbmutató linkeket tartalmazó frame-eket (vagyis a framesetben megadott oldalakat)!

2.) A **<noframe></noframe>** részbe tegyünk egy továbbmutató linkeket tartalmazó, kulcsszavaktól hemzsegő oldalleírást, ezt ugyanis a keresőrobotok elemzik.

3.) Oldjuk meg Javascript segítségével, hogy akkor is a többframe-es oldal jöjjön be, ha valaki csak az egyik frame-et találja meg egy keresővel (lásd: Ragaszkodjunk kereteinkhez, I. K., 2000/1).

A keresőrobotok finnyássága miatt további bonyodalmak is támadhatnak:

1.) Ezek a jószágok nem kedvelik a *Java-* és egyéb appleteket, ha ilyenekbe botlanak, sokuk azonnal abbahagyja a lap további feldolgozását. Ha ez a Java-applet a lap tetején van, akkor „agyő neked indexelés"! Nem árt az óvatosság az egyéb huncutságokkal sem, mint amilyen a *VRML, a Flash movie* stb.

2.) A keresőrobotok az *image mapet* sem csípik, általában nem követik az ebbe ágyazott linkeket.

3.) Azt sem díjazzák, ha egy lap csak amolyan „átirányító": az ilyen átirányításokat nem követik. Ne használjuk tehát indexelésre szánt lapunkon a **refresh metataget** (lásd: múlt havi cikk).

4.) Világos az is, hogy egy javascriptes programot sem futtatnak le, hogy kiértékeljék a lehetséges elágazásokat (pl. legördülő listák).

5.) A CGI-programokkal történő navigálást pedig kifejezetten utálják, mert nem tudják követni azokat.

A keresőrobotok lusták

A keresőrobotok további rossz tulajdonsága, hogy akkor sem találnak meg minden lapunkat, ha tökéletes, kényes ízlésüknek is megfelelő linkláncolat vezet el mindegyikhez, ugyanis a keresőrobotok általában csak egy-két link mélységig pásztázzák végig site-unkat (vagyis mondjuk a főlapról szerteágazó linkeket és esetleg még az így talált lapokon található linkeket követik végig), de tovább nem merülnek el lapjaink dzsungelében. Ennek oka az a jogos feltevés, hogy ami igazán fontos, az a sitestruktúra felső szintjein található.

Hogy minden fontos lapunk bent van-e a kereső adatbázisában, arról keresőnként más-más módon győződhetünk meg. Ha valamelyiket nem találjuk, azt külön regisztrálhatjuk. (A keresőrobotok „irányítását" lásd előző havi cikkünkben.)

Hogyan ellenőrizzük, hogy mely lapunk szerepel a kereső adatbázisában?

Az *Altavista* a web legnagyobb keresője, ráadásul magyarul is ért, legjobb, ha itt kezdjük. A varázsszó a **host**.

Írjuk be a kereső szövegmezőjébe: **host:domain**!

Ekkor kapunk egy listát mindazokról a lapjainkról, amelyek benne vannak az adatbázisban.

Ha nemrég regisztráltunk, előbb nyugodtan elmehetünk egy földkörüli utazásra, azután próbálkozhatunk! Ez a többhetes várakozási idő különösen akkor bosszantó, ha sikertelen volt a regisztráció, mert erre csak hetekkel később jövünk rá. Nem árt jegyzeteket készíteni a regisztráció időpontjáról!

Más keresőknél vagy más, vagy nincs is „varázsszó"!

A *Yahoonál* site-specifikus információval ellenőrizhetjük, benne vagyunk-e az adatbázisukban, de ide csak akkor kerülünk be, ha mi magunk vagy egy ismeretlen jóakarónk regisztrálja domainünket. (Sok keresőrobot önállóan kószál, és begyűjt mindent, amit csak ér.)

A *Hotbotnál* (**WWW.HOTBOT.COM**) a következőt kell beírni:

domain:www.prim.hu

altavista: SEARCH | Search | Live! | Shopping | Raging Bull | Free In
Find: host:www.prim.hu | Search

Fontos, hogy ne hagyjunk ki space-t a **domain:** után, mert különben nulla találatot kapunk!

A *Lycosnál* (**WWW.LYCOS.COM**) sajnos közvetlenül nem lehet ellenőrizni, hogy bent vagyunk-e már. Viszont rákereshetünk a domainnevünkre akár „www" nélkül is.

A *Webcrawlernél* (**WWW.WEBCRAWLER.COM**) szintén nem sok keresnivalónk van, csak tartalmilag tudunk rátalálni lapjainkra.

A *Go* (vagy *Infoseek,* **WWW.GO.COM**) esetében az

url:www.prim.hu

formátum használatos.

Végül az *Altavizsla* (**www.origo.hu**) a

host:www.prim.hu

kérésre hallgat. Az Altavizslával sajnos gondjai lehetnek annak, aki a magyar domainregisztráció bürokratizmusa elleni tiltakozásként külföldön regisztráltatta magát, mert preferálja a **.hu** végződésű domainneveket.

Ha nem vagyunk benne valamely adatbázisban, ne kapkodjuk el a regisztrációt, mert itt az ideje, hogy gatyába rázzuk lapjainkat. Mint azt a továbbiakban látni fogjuk, regisztráltatni magunkat olyan, mintha önvizsgálatot kérnénk magunk ellen az APEH-nél.

A keresőrobotok gyanakvóak és alattomosak

A keresőrobot alapvetően gyanakvó, mindenhol manipulációt szimatol. Ízekre szedi lapjainkat, és ha bármi gyanúsat talál, nekünk annyi. Galád webmesterek ugyanis úgy akarnak forgalomnövekedést elérni, hogy populáris témákra (MP3, cracks, free stb.) hegyezik ki a lapjukat, aztán amikor ott vagyunk, valami egészen mást kínálnak, reménykedve, hogy lebilincselő oldalaik miatt úgyis ott ragadunk. A webpolgárok dühe azonban ilyenkor a keresőkre zúdul, hogy azok teljesen inadekvát oldalakat adnak vissza találatként, és esetleg átpártolnak egy másik keresőhöz, ami a reklámokból fenntartott keresőket elég mélyen érinti. Ebből fakad a keresőrobotok ádáz gyanakvása, aminek bizony ártatlan oldalak is áldozatul esnek. Egyetlen lehetőségünk van: ismernünk kell a csapdákat, hogy elkerülhessük őket.

Íme, néhány tanács:

1.) Ne lapátoljuk tele kulcsszavakkal oldalainkat. A robot megszámolja, hogy egy adott szó hányszor fordul elő egy lapon, és ha az meghalad egy gyakorisági küszöböt, akkor kizárja a lapot az indexelésből. Ennek persze van logikája, mert aki egy adott szóra akar első találat lenni, az egy oldalon át ismételgetni fogja azt. Sajnos ez a küszöbszám nem publikus, így ártatlan webpolgárokat is diszkvalifikálnak a robotok. Egyes becslések szerint a robotok azt kedvelik, ha a kulcsszavak aránya a teljes szöveg 2 és 3%-a közé esik.

2.) Ne használjunk olyan kulcsszavakat a **keywords metatagben** (lásd múlt havi cikkünket), amely nem fedi le a lap tartalmát, és nem fordul elő a lapon! Egy lap metatagjeinek, legyen az akár a nyitólapunk is, *a lapot kell leírniuk, nem pedig a site-ot!* A keresőrobotok mellesleg egyre inkább mellőzik a metatagekben megadott információt a lapok rangsorolásakor, mert a lapok tartalomelemzését validabb információnak tekintik. Viszont fennáll a veszélye annak, hogy kizárják a lapot az indexelésből, ha a metatagben megadott kulcsszavak nem a lapot írják le, mert ilyenkor manipulációt sejtenek.

3.) A robotok idegesek lesznek, ha valaki nagyon apró, olvashatatlan betűt használ, mert felmerül a gyanú, hogy ez csak a robotnak szóló szöveg. A lapot kizárják az indexelésből.

4.) A lap háttérszínével megegyező betűszín szintén az üldözendő módszerek közé tartozik. Ezt a hibát sajnos megint csak el lehet követni véletlenül is, hiszen táblázatok, cellák színes hátterére gyakran írunk pl. fehér betűket, és ha a lap alapszíne is fehér...

5.) A robotok allergiásak arra, ha nagyon hasonló lapokat találnak egy website felderítése közben. Jó esetben csak a hasonló lapokat zárják ki, rosszabb esetben az egész site-ot! Ha duplikátumra vagy közel azonos lapokra van szükségünk, próbáljuk meg az egyik lapban a **noindex metatag** alkalmazását (lásd előző havi cikkünk).

6.) Nem szerencsés, ha egy oldal soha nem vagy csak nagyon ritkán változik, mert ez azt jelentheti, hogy egy sorsára hagyott website-ról van szó. Érdemes néha kisebb változtatásokat végrehajtani anélkül, hogy az elért találati helyünket veszélyeztetnénk.

7.) Nem ajánlatos egy lapot túl gyakran vagy sok lapot egy napon azonos domainnév alól regisztrálni, mert a robotok ezt büntetik (pl. kizárással, hátrébb sorolással). Hetente egy regisztráció elég.

8.) A robotok nem veszik jó néven a bannerreklámokat sem, esetleg büntetőpontokat adnak érte.

9.) A robotok azt is kiszúrják, ha több domainnéven regisztráltatjuk ugyanazt a lapot, vagy több szerverre tesszük föl a cuccunkat, és többször regisztráltatjuk magunkat. (Ha ez sikerülne, különféle címeken mi töltenénk meg az egész találati oldalt, ami eléggé tolakodó módszer.)

10.) Talán fölösleges is mondani, hogy a program generálta, a jelszóhoz kötött és az Acrobat Reader-lapok, -adatbázisok nem kerülnek indexelésre.

Eddig arról volt szó, *mit ne tegyünk*. A jövő hónapban megtudhatjuk, *mit tegyünk*. Addig semmi elhamarkodott butaság, csak csiszolgassátok lapjaitokat.

Olvasóink kérték...

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Egy kedves olvasónk panaszolta, hogy talált egy remek ingyenes webszolgáltatót, de tanácsaink (Szendi Gábor: Ingyenhonlap reklám nélkül, Internet Kalauz, 2000. június) alapján nem tudta kiirtani a tolakodó reklámokat oldalairól. Reklámelhárító szakemberünk kiszörfözött a helyszínre, és megállapította, hogy a WWW.SWSITES.NET-en valóban elszánt és felkészült programozókkal kell szembeszállni. Fő trükkjük, hogy a <HTML> elé teszik be kódjukat, amit elég nehéz kiirtani, különösen, hogy lebegő frame-et (<IFRAME>) használnak.

Szakemberünk ekkor egy frame-es nyitóoldallal próbálkozott, s itt végkép kiviláglott, hogy az **Swsites** csapata dörzsölt fickókból áll, akik fejükbe vették, hogy túljárnak minden reklámirtó eszén. A frame-es oldalt leíró lapot az **Swsites** szerverprogramja a felismerhetetlenségig telepakolta mindenféle kiirthatatlannak tűnő cuccokkal, megfejelve egy top frame-mel. De szakértőnk bízott benne, hogy amint *Achillesnek* is volt, ennek a kikezdhetetlennek tűnő védelemnek is van egy gyenge pontja.

Mesterünk válaszként bedobta a „szökés a frame-ből" nevű trükköt, ami itt a következőt jelenti:

Az index.html egy frame-leíró oldal lett, amelyben két frame található. Ezek függőlegesen felosztják két részre az ablakot: az egyik frame 1 pixel széles, a másiknak jut az ablak maradéka. Az 1 pixeles frame-be be lehet hívni bármit, legegyszerűbb azt a lapot, amelyet a másikba is behívunk. Ebbe a másikba egy olyan lapot kell behívni, amelynek **<Head></Head>** részébe betesszük a „szöktető" Javascript-kódot:

```
<SCRIPT language="Javascript">
<!—
if (self!=top) top.location.href=document.location.href;
//—>>
</SCRIPT>
```

Ez a kód észleli, hogy a lapot keretben hívták be, és lesöpri magáról a ráerőszakolt Swsites-keretet.

Ám a harc nem ért véget, a reklám továbbra is megjelent. Mesterünk pedig már majdnem csomagolt. Újabb vizsgálat következett, s megállapítást nyert, hogy az Swsites csapata utolsó kétségbeesett próbálkozásként a lap végére biggyesztett egy kis Javascript-kódot. Szakemberünk ekkor az ilyen esetben használatos reklámelhárítóelhárító-elhárítót vetette be, vagyis a lap legvégére, közvetlenül a **</Html>** után betett egy **<noscript>** taget, amitől a lap végére ragasztott swsitesos Javascript ledöglött.

Elmondhatjuk hát, hogy az Swsites.net (is) reklámmentesíthető.

A mester csomagolt, s utolsó tanácsa az volt minden kezdő reklámirtónak, hogy ha a böngészőben akarja ellenőrizni galád próbálkozásainak eredményét, fontos a cache ismételt törlése, olykor a böngésző újraindítása, mert különben a böngészőben látottak nem feltétlenül a szerveroldali állapotot tükrözik.

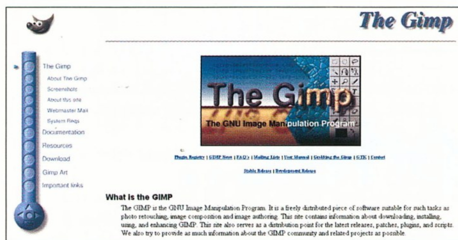
GIMP, GIMP, hurrá!

Novák Áron / novaak@elender.hu

Az Internet Kalauzban tettem ígéretet arra, hogy ha írtok nekem e-mailt, én cserébe írok a webgrafika készítéséről. Szerencsére akadt elég érdeklődő, így én is teljesítem ígéretemet...

A legfontosabb szempont az volt eme cikk megírásánál, hogy még véletlenül se kelljen több ezer forintért új programot venni. Ezért esett a választásom a GIMP-re (GNU Image Manipulation Program). A legnagyobb előnye az ingyenesség mellett az, hogy Windows- és Linux-verziója is van, így egy esetleges operációsrendszer-váltás miatt nem kell egy másik programot megtanulni.

Persze egy ingyenes programot is be kell szerezni valahonnan! Linux esetében nagy valószínűséggel megtalálható a disztribúció valamelyik CD-jén, különben pedig a **www.gimp.org** címről lehet letölteni. Akinek egyik módszer sem tetszik, az vegyen CD-mellékletes számítástechnikai újságokat, gyakori vendég a korongokon a GIMP.

Nem az egész program ismertetése a cél, arra az egész újság nem lenne elég (Webmesterestül, Barangolásostul), hiszen sokan a Photoshoppal tartják egyenrangúnak! (Nem véletlenül...) De szerencsére szó sincs Photoshop-bonyolultságú műveletekről, hanem csak az Xtns\Script-Fu menüpont scriptjeinek kezeléséről. Ide a lelkes programozók rengeteg paraméterezhető programocskát írogattak, amellyel könnyen és gyorsan készíthetők webes logók, tapéták, gombok. Ráadásul van három weboldaltéma, ahol egy témán belül azonos stílusú nyilak, logók, elválasztó vonalak, egyebek találhatók. Logóból csekély 29 várja, hogy elkészítsük, tapétából ez a szám mindössze 9, gombtípusból pedig 2. Ez nagyon kevésnek tűnik, de a paraméterezéssel mindegyikből legalább 20-félét tudunk csinálni, esetenként többet! Lehet paraméterezni az objektum textúráját/színét, a háttér textúráját/színét, az objektum méretét, a betűtípust (Linux alatt teszteltem, nekem nagyon kevés betűtípus alatt sikerült ékezetet kicsalni, remélem Windows alatt ez a szám lényegesen nagyobb), és van még sok, de azok egyedi tulajdonságok (értsd: nem mindenütt alkalmazhatók). A bonyolultság kérdését már felvetettem, de most még keményebben fogalmazok: akár egy kisiskolás is elboldogul vele (ha már telepítve van a program...), hiszen csupán be kell állítani a paramétereket (pár véletlen szám elég is, olyan, mint a lottószelvény), „Oké", s másodperceken belül ott a tökéletes webgrafika a képernyőn. Álljon itt pár példa (a program installálását követő fél percben alkottam őket!):

The Gimp

Első GIMP-es munkám...

WEBMESTER

Szép logó lehetne a Webmester újságnak...

Elég impozáns, ugye? Csak pár kattintás az egész, és kész is. Pár dologra azért felhívnám a figyelmet. Ha kész a „nagy mű", és el akarod menteni, elég nagy meglepetésben lehet részed; ugye, rutinból irány a „File" menü a GIMP ablakában. Hát itt nem így van. Jobb gombbal kell a gyorsmenüt előcsalogatni, amikor a képen nyugszik az egér, na, ott végre van „Save as" opció is.

Pár jó tanács arra az esetre, ha nem tudnád eldönteni, hogy milyen formátumban kell elmenteni:

– A BMP nagy helyigényű, nem tömörít, a Windows-világból származó szabvány, nem webes publikáláshoz való.

– A JPEG veszteségesen tömörít, avagy rondább lesz a képed. Elég kicsire „össze lehet nyomni", internetképes (értsd: internetes publikáláshoz találták ki), fotókhoz szokás alkalmazni.

– A GIF nem tömörít, maximum 256 színt tud kezelni, de vannak előnyei: az átlátszóság beállítható, palettás tárolási mód (mondjuk beállítod, hogy három színnel mentse a képet, a GIMP kiválasztja a képedre jellemző három színt, és azzal menti el), kevés színnél döbbenetesen kicsi fájlok, webgrafikákra szokás használni, ebből adódóan internetképes.

Mielőtt elmentünk egy képet, gondoljuk meg, hogy nagy valószínűséggel egy modemes felhasználó fogja azt letölteni, akinek néha nagyon lassú internetkapcsolata van, és nem akarja a fél életét a mi képünk letöltésével tölteni, tehát itt is a méret a lényeg, csak éppen minél kisebb, annál jobb. Már csak az a kérdés, hogy hova mentsd a képet. Legtöbben a weblapjuk főkönyvtárába teszik, de ez „nem egészséges", az áttekinthetőség érdekében mondjuk egy „kep" vagy „kepek" könyvtárba, a magyar ékezetet jobb elhagyni a kompatibilitási problémák miatt.

Megéri ezt a programot beszerezni (szó sincs itt vásárlásról), nem kell rettegni, hogy a „Trial vörzsön" egyszer csak nem indul, nem kell az astalavista.box.sk-n törések után kutakodni (pedig, ha jól emlékszem, erről még írtam is...), legfőképpen nem kell rettegni, hogy bilincsbe verve börtönbe vetnek illegális szoftverhasználat miatt! Ráadásul, ha egyszer megunod a webgrafikát, akkor hivatásos grafikussá képezheted át magad, és még programot sem kell váltanod! Végre megvan a grafika az oldalhoz, a HTML-kódot az előző számban tárgyaltam, már csak egyvalami hiányzik: hogyan töltsük fel a weblapot az internetre? Megint csak írjatok nekem (NOVAAK@ELENDER.HU), és lesz cikk erről is, vagy érdeklődés hiányában elmarad...

Végre egyszerűbben felügyelheti
az ügyfél-alkalmazott-beszállító-partner-
intra-extra-internet-többplatformos-globális-
túl-bonyolult-külső-belső hálózatát.

Egyetlen Hálózat. Kapcsolódjon be!

Nem hódíthatja meg az e-Business világát egy külön akváriumban elzártan éldegélő halként. Szüksége van a kapcsolatra, hogy az alkalmazottak, partnerek, beszállítók és ügyfelek együttműködhessenek. A kapcsolatra, hogy a különféle operációs rendszerek, intranetek, extranetek és az internet végre Egyetlen Hálózatként működjön. Biztonságosan és megbízhatóan. A Novell Hálózati Szolgáltatásai ezt biztosítják Önnek. Lehetővé teszik a meglévő technológiák együttműködését, hogy Ön megőrizze informatikai befektetéseit, hogy egyszerűen, biztonságosan és gyorsan kapcsolódjon be az új, hálózati gazdaságba. Látogasson el a **www.novell.com** címre!

Novell.

A MI MACI-NK (38. PÓTKÖTET)

A nyarat kihasználva végre sikerült besorolni a Magyar Címtárba regisztrált több mint tízezer website-ot különféle kategóriákba, így rövidesen a MACI egy Yahoo típusú keresőrendszerrel bővül, témák szerint lehet szűkíteni a keresést a kialakított faágstruktúrában. Természetesen a jelenlegi névre, illetve webcímre történő keresés is megmarad, az új – általunk Klikk.hu-nak nevezett – szolgáltatás csak a Prím Online kalauz típusú szolgáltatásait gazdagítja.

Ugyanakkor az új magyar honlapok regisztrációja az eddigiekhez hasonlóan történik, a kategóriákba való besorolást nem bízzuk az olvasókra, inkább az oldal meglétének ellenőrzésekor ezt is elvégzik munkatársaink. Ha a Klikk.hu a szeptemberi Internet Kalauz megjelenésekor még nem található meg a Prím Online site-on, annak csak az lehet az oka, hogy még ezt a mostani több mint 600 site-ot is gyorsan hozzá szeretnénk csapni a már kialakított adatbázishoz. De sietünk, a Klikk.hu most már tényleg „percek múlva" indul…

12 $ 2 perc alatt www.extra.hu/manymoney
4L Bt. www.4l.hu
A szolnoki Széchenyi Körúti Általános Iskola honlapja www.extra.hu/szechenyi-krt
Abitibi belsőépítészet www.extra.hu/Abitibi
Ádám Music Stúdió www.adamstudio.datatrans.hu
ADS Médiám OnLine Center www.adsmediam.hu
Affentaller Produkció www.affentaller.hu
Agrippa 2.5 www.agrippa.ini.hu
Akik biztosan fizetnek www.extra.hu/gyime
Akvarisztika extra.hu/Tom.pre
Akvarisztika www.extra.hu/csszabo
Albinoo Kft. www.albinoo.hu
ÁllásCentrum www.allascentrum.hu
Állásközvetítés www.allaskozvetites.hu
Allegro Medicenter www.allegro.co.hu
Állólámpás Mercedesek www.extra.hu/mercedes-8

Általános Iskola, Sándorfalva www.isk-sfalva.ini.hu
Álting Kft. www.tar.hu/alting
Amerikai Alaplap alaplap.com
AMSY Jelöléstechnika Kft. www.amsy-jelolestechnika.hu
Anacapri Travel www.anacapritravel.hu
Andrassew Iván www.andrassew.ivan.hungary.nu
Andrew Nagy Realtor members.tripod.com/~nyirtura/index.html
Anka István www.szabinet.hu/~ankai
Apróhirdetések ingyen, két nyelven apro.lezlisoft.com
Arató Csaba www.extra.hu/aratocsaba
Arcadia 98 Kft. www.wb.hu/arcadia
ARS Poetica Alapítvány www.poetica.hu
Arthour arthour.hu
Arvisura w3.swi.hu/arvisura
Atisz URL Book www.aub.miesto.sk/index_hu.htm
Áttörés az időkutatásban w3.swi.hu/tgc1
Aty, Győr w3.swi.hu/aty2
Autógumi Arzenál Kft. www.autogumi.hu
Autóhifi és más www.extra.hu/caraudio
Autós Magazin www.adsauto.hu
Ayrton Senna www.extra.hu/a.senna
Az irodalom nagy lapjai literator.ini.hu
Azabe, Xacarela spanyol fehérneműk www.extra.hu/azabe
B. és B. 97. Design Studio Kft. www.extra.hu/bb97
Balatoninfo balaton.balatoninfo.net
Bálványos együttes www.extra.hu/balvanyos
Balyacs www.extra.hu/balyacs
Barang w3.swi.hu/barang
Barbakán elektronika, Pécs w3.swi.hu/xrc/Pose.html
Bárka Színház www.barka.hu
Bársony Kft. www.wb.hu/barsony
Bartaz www.nexus.hu/bartaz
BauMatic 2000 Kft. baumatic.ini.hu
Bb www.extra.hu/tasika
Békésgalamb www.nexus.hu/bekesgalamb/index.html
Belove The Line Magazin www.btl.hu
Bélyegzőkészítés www.leone.hu/belyegzo/toll.html
Ben www.extra.hu/soveny
BenczeB www.extra.hu/benczeb/index.html
BeOS members.tripod.de/beprogz
Bergadler Kft. www.bergadler.hu
Beszélni nehéz (aranyköpések) www.pakozdine.ini.hu
Betanet www.8op.com/betanet
Betegszállítás www.extra.hu/galenuskht/index.html
Biblia – ami a kulisszák mögött van www.2000ad.uzhgorod.ua
Bin-O-Art www.bin.hu
Biokultúra Egyesület w3.datanet.hu/~biokppp
Biomobil Kft. www.tiszanet.hu/~biomobil
BITware Reklám és Grafika Stúdió www.artwork.hu
BITware Reklám és Grafika Stúdió www.bitware.hu
Blue Caffe www.extra.hu/bluecaffe
Blue Store Kft. www.extra.hu/BLUE_Store_Kft
Blue System Kft. www.bluesystem.hu
Borbás Irma fazekas www.extra.hu/borbasirma
Borland C++ Builder mentor.externet.hu/cbuilder/index.html
Bp Lingua nyelviskola és fordítóiroda www.extra.hu/bplingua
BritneyBlue britneyblue.go.to
Britney Spears www.tar.hu/traider
Bruttó-Profit Kft. www.wb.hu/bruttoprofit
BTL ügynökség www.humantelex.hu
Budai ingatlan bérleti joga eladó www.extra.hu/ingatlanbuda
Budapesti 127. sz. Ügyvédi Iroda www.bp127ui.hu
Budapesti 5000. Ügyvédi Iroda www.budapesti5000.hu
Budmil-márkabolt www.extra.hu/fbudmil
Bulivonal hangos csevej www.bulivonal.com
Business Succes Bt. www.wb.hu/business-success
Busmaniac www.extra.hu/busmaniac
Bútor-Port Kft. www.wb.hu/butor-port
C. J. Wrouck www.extra.hu/cjwrouck
C64-játékismertetők c64.hungary.nu
Camper www.extra.hu/camper
Carnation Internet Consulting www.carnation.hu
Casabella Kft. www.casabella.hu
Cassandra Reisen www.extra.hu/cassandra
Célratörő magazin www.celratoro.hu
CeWeb www.ceweb.hu
CHS Hungary Kft. www.chs.hu
Cicaoldal www.extra.hu/andjani
CoGraf Design cograf.cjb.net
Colorspectrum Kft. www.colorspectrum.hu
Concept Tours www.concepttours.hu
Concordia Szervezet- és Vezetésfejlesztési Kft. www.concordia-od.hu
Condomania www.condomania.hu/kereso.html
Cool Things www.tar.hu/ator
Corella számítástechnika www.extra.hu/corella
Croc www.extra.hu/crocfun
Cs. Kádár Péter www.kadarka.ini.hu
Cs. Kádár Péter rádióelnöki pályázata www.extra.hu/elnokpaly
CsaniJoe www.tar.hu/csanijoe
Csepeli Polgárőr Egyesület cspe1.ini.hu
Cserhátsurány www.extra.hu/Surany
Csesznеki Vár és Szabadtéri Színpad www.cseszprog.hu
Csillagászati hírek astro.elte.hu/newsh.html
Csillagutca www.extra.hu/csillagutca
Csmiki www.extra.hu/csmiki
Csúnyatelepi Pumi-Komondor Kennel www.extra.hu/csunyatelepi
Dabóczy Tamás www.extra.hu/tomki
Dancemix www.dancemix.hu
Dani12 w3.swi.hu/dani12
Dawe www.extra.hu/dawe
Daybreak együttes w3.swi.hu/daybreak/index.html
Deko-Richter www.wb.hu/dekorichter
DeMaS Kft. www.extra.hu/demas
Demók és teljes játékok www.extra.hu/skyconquer
Dia Bt. www.extra.hu/diabt
Diana fehérnemű www.extra.hu/dianafeh
Diavetítés Kőszegről www.extra.hu/diakoszeg

Didgeridoo www.tar.hu/lemo/yidaki.html
Dió – költöztetés www.diokoltoztetes.hu
Díszdoboz Kft. www.larix.hu/diszdoboz
DIY magazin diy.hu
Doc – bicajos www.extra.hu/doc/cycling/bicaj.html
Dolgok… www.extra.hu/dara2
DomainPiac extra.hu/domainpiac
DPG Webmester Faq www.extra.hu/faq
DragonBall www.nexus.hu/gamer2000
Dragon-Team www.extra.hu/mistic
Drót A3 www.extra.hu/drotlap
DucySoft Software Magyarország Kft. ducysoft.hypermart.net
Dunasin Szerelő és Szolgáltató Kft. www.wb.hu/dunasin
Duyu – szexoktatás www.tar.hu/duyusex
Eati www.tar.hu/eati
Eckert Zsolt www.extra.hu/eckertzs
Edcult – angoltesztek www.extra.hu/edcult
Édenpark pizzéria www.extra.hu/edenpark
ÉDOSZ www.edosz.hu

ÉgBolt – Polaroid-termékek www.egbolt.hu
Egon – ingyenes levelezőrendszer egon.gyaloglo.hu
Együtt a parlagfű ellen alapítvány honlapja www.paks.info.hu/parlagfu
Eladó www.extra.hu/gyuri2
Elasto Mania www.extra.hu/Elma
Elektromos szerviz www.nexus.hu/elektroszer
Elektro-Stamm, villanyszerelés www.extra.hu/elektrostamm
Ellenfény www.szinhaz.hu/ellenfeny
Ellophatatlan autó www.extra.hu/vipera-3/index.html
ELTE TTK Csillagászati Tanszék astro.elte.hu
ELTE BTK – nyelvtanfolyamok www.elte-btk-idegennyelv.hu
EMOSZ www.emosz.hu
Epl-tech Kft. www.epl-tech.hu
Ép-Totál Kft. www.wb.hu/eptotal
Érdekes linkek www.tar.hu/dreamteam/red_link.htm
Erdélyi kopó, Transsylvanian Hound www.extra.hu/Bukkaljai
Erdélyi turizmus www.erdelyiturizmus.hu
Erdőkövesd www.kozep.com/erdokovesd
Erotika minden mennyiségben www.nexus.hu/jmp25
Erotikus partnerek w3.swi.hu/streptease
Eszenyi Enikő www.szinhaz.hu/eszenyi
Eteleszerviz www.extra.hu/eteleszerviz
Etnonet www.etnonet.hu
Éva-Ádám kozmetika www.evadam.hu
Excellent Warez w3.swi.hu/ewarez
Expert Computer Kft. www.expert.hu
Exportképes dinnye www.extra.hu/export-dinnye
Ezer Év Fesztivál www.ezerevfesztival.ini.hu
Ezoterika & para www.nexus.hu/heimlich
F & S Invest Bt. www.extra.hu/fernekesz
FA ARS Bt. www.wb.hu/faars
Fegyverbolt vadászoknak www.extra.hu/fegyverbolt
Fehérnemű-kereskedés www.extra.hu/kissy
Fémsystem Kft. www.extra.hu/femsys/index.htm
FeriMesz www.sopron.hu/~ferimesz
FESS 90 Kft. www.wb.hu/fess
Fiatal Amatőrök Társasága Big Band www.fiatbigband.ini.hu
Fifa 2000 modembajnokság www.extra.hu/fmb
Filmzene-kívánságműsor www.tar.hu/movienota
Fimüv Rt. www.fimuv.hu
Firetrace önműködő tűzoltórendszer www.firetrace.hu
Fish Art and Entertainment www.fish.hu
FIX Kft. www.wb.hu/fixtata
Flight Simulator Klub www.tar.hu/fsklub
Flor Kft. www.flor.hu
Fodor – útikönyvek, térképek www.keresnet.hu/utazas
Fordítás www.extra.hu/optiford
Fordítóirodák gyűjteménye www.fordit.hu
Formula–1-honlap www.extra.hu/sullerf1
Fortuna Internet Café, Pécs www.tar.hu/fortuna
Fotex Kc, Veszprém www.extra.hu/fotex
Fotógróf w3.swi.hu/fotogrof
Fővárosi Kézműipari Rt. www.kezmu.hu
Freestuff – Free XXX w3.swi.hu/freestuff
FS Klub www.fsklub.f2s.com
Fülesbagoly rejtvényújság www.fulesbagoly.hu
Fülöp és Társa Kft. www.fulop.hu
Gabó www.extra.hu/lofi
Gabó kuckója krea.bke.hu/~gabo
Gabonatermesztési Kutató Közhasznú Társaság www.gk-szeged.hu
Gábor DBZ www.tar.hu/songokuhu
Gábor Eszter www.extra.hu/gaboreszter
Gáborján község web.matavnet.hu/gaborja1
Gángó Security Magánnyomozó Iroda www.ovarnet.hu/gango
Gasorg Kft. www.gasorg.hu
Gáyer Gyula Általános Iskola, Celldömölk w3.swi.hu/gayer
Gazdaság www.gazdasag.hu
Geocentrum-2000 w3.swi.hu/geocentrum
GF-Primus Mérnökiroda www.wb.hu/gfprimus
GG www.nexus.hu/girstg
Ghymes www.extra.hu/ghymes
Ginike i.am/ginike
Gombos & Tóth Bt. www.wb.hu/gombos-toth
Gorath www.extra.hu/gorath
Goshin-ryu www.adsmediam.hu/goshin-ryu
Göbölyös N. László www.gnl.ini.hu
Göteoldal www.extra.hu/wsalamander
GPS-Air Cargo – légi taxi, repülés www.extra.hu/repulo
Grafimax Bt. www.grafimax.com
Grafológus www.nexus.hu/grafologus
Gravírozás www.extra.hu/jokari
Gravírozás www.nexus.hu/nanasik
Green Site w3.swi.hu/greendr
GSM SMS LOGO pope.ini.hu
Gumiabroncs- és felniadatbázis www.gumidiscount.hu
Gunshop for Hunters www.extra.hu/gunshop
Gyáli birkózók www.extra.hu/gyaltbse
GYDF1 gydf1.ini.hu
H+ Online novamaxx.borsodweb.hu
Hack www.extra.hu/snipe
Hahn Consulting Bt. www.extra.hu/hcbt/index.html
Hahn Csaba www.extra.hu/csaba.hahn/index.html
Haj w3.swi.hu/vipgroup/haj
Hajósprogramok a Balatonon www.charterhajo.hu
Hajtás Pajtás Biciklis Futárszolgálat www.hajtaspajtas.hu
Halászháló halaszhalo.hello.to
Hamster (repülés) telnet.hu/hamster/repules
Hangcsevej www.bulivonal.com
Használható dolgok extra.hu/masterx
Használt nyomdai előkészítő rendszerek freeweb.bartexinfo.hu/~bantok
Hasznos cuccok www.extra.hu/hasznoscuccok
Házipatika www.hazipatika.com
HáziPatika www.hazipatika.hu
Héger Attila – in-game és filmzenék www.besonic.com/draco
Helikopter Lakópark www.helikopter-lakopark.hu

Hidvegin & Magus
home.tvnet.hu/~hidvegi
Hihetetlen történetek www.tar.hu/plajner
Hild Viktor Városi Könyvtár, Szolnok
www.vkszolnok.c3.hu
HipHopStyle w3.swi.hu/hstyle
Hitchcock Boys együttes
hitchcockboys.ini.hu
Hjpower
www.tar.hu/hjpower/hjpower.html
Hobbiállat Magazin
www.hobbiallat.ini.hu
Hologram www.hologram.hu
Honvédelmi Minisztérium EI Rt.
www.hmeirt.hu
Horoszkóp, bioritmus
www.tar.hu/horoszkop_bioritmus
Horváth Rudolf Intertransport Kft.
www.kozep.com/hrtrans
Hostessügynökség www.hostess.hu

Hun.Zóna hun.zona.hu
Hungarian Music Site – jazz
www.leone.hu/music/jazz.html
Hungarian Punk MP3
www.extra.hu/hunpunk
Hungaro-Kábel Rt.
www.hungaro-kabel.hu/index.html
Hungary Speedway
www.extra.hu/salakmotor
Hunter www.extra.hu/ESS_Hunter
Hüperion Alapítvány
www.extra.hu/Hyperion
Ifj. Baranya Pál www.tar.hu/palika/gombok/dwframes.htm
Impotencia
w3.swi.hu/vipgroup/impotencia
Információs Online Magazin
www.adsonline.hu
Infoworld www.infoworld.hu
Infrafüzetek infrafuzet.ini.hu
Ingatlanok a Balatonnál
www.immobilien.ini.hu
Ingatlanpressz www.extra.hu/ablakIP
Ingyenes apróhirdetés
themoney.hypolit.net/Apro
INM Partner Kft.
www.wb.hu/inmpartner
Inspektor Őrző-védő Bt. Szeged
www.tiszanet.hu/~kispeter/inspektor/inspektor.htm
Integral=303
www.tar.hu/integral_303_project
Interhír Kft. www.interhir.hu
Internet Land extra.hu/internetland
InterNetKer Kft. www.internetker.hu
Interton Stúdió www.intertonstudio.hu
Irinyi Károly Alapítvány
www.extra.hu/irinyilaszlo
IrodaNet www.irodaszer.hu
Irodaszer irodaszer.redx.hu
Írországi utazásunk eire.paha.hu
ISO 9001 www.extra.hu/mindtech
Istenmezeje
www.emil.alarmix.org/hmaisk
Italmérő www.italmero.hu
Jackpot www.extra.hu/gamesforyou

Jancsa Kötöttárutermék-előállító Kft.
www.wb.hu/jancsakft
Janky Ferenc
www.extra.hu/jferenc/index.html
Japán szex www.japanesevirgins.com
Jászság magazin www.jaszok.ini.hu
Játékok www.tar.hu/vazz
Játékok a hőskorból és a legújabb felhasználói programok vazz.2warez.com
Jede www.jede.hu
Kaktuszgyűjtő www.tar.hu/kaktusz
Kaman.hu webszervere www.kaman.hu
Kapos-Escort Bt.
www.extra.hu/kaposescort
KaPTaiN kaptain.web-page.net
Katedra Trade 97 Kft. katedrat.ini.hu
Kedvenc www.extra.hu/cumi
Kemenczés Galéria
www.kemenczesgaleria.hu
K-holiday Siófokon k-holiday.tux.nu
Ki tud róla? kitudrola.zona.hu
Kiadó ház a Balatonnál
www.extra.hu/bereny
Királyerdei Pamacs macskatenyészet
www.extra.hu/Pamacs/kipate.html
Kis Barna www.extra.hu/braunn
Kis Bandi w3.swi.hu/kisbandi
Kiss internetgaléria
www.kiss-internet-galeria.hu
Klik www.ih.szeged.hu/klik
Klimax w3.swi.hu/vipgroup/klimax
KokaKóla extra.hu/KokaKola
Komédiás kávéház
www.miwo.hu/komedias_kavehaz
Kompolt település
www.kozep.hu/kompolt
Kopasz lányok www.extra.hu/baldgirl
Kovács Andrea biztosítási szaktanácsadó
www.ovarnet.hu/gango/page8.html
Kovács István www.extra.hu/kistvanr
Kömlő település www.kozep.hu/komlo
Könnyen kereshet pénzt
www.extra.hu/gaunt
Könyvelés, oktatás www.mexvel.com
Kreativitásfejlesztés
www.extra.hu/mindtech/kreatfejl.html
Kriszi www.extra.hu/kriszi1
Krys Design www.inext.hu/kristian
Kulcsreklám
www.extra.hu/kulcsreklam/index.html
Kutyapanzió www.kutyapanzio.hu
Különút Válási Magazin
cyberpress.sopron.hu/kulonut
Laborexport Kft. www.laborexport.hu
Lacman www.tar.hu/vattacukor
Lada-képgyűjtemény
w3.sopronnet.hu/baranyap
Lada-barát mylada.cjb.net
Lakás- és gépjárművédelem
www.extra.hu/alarmszerviz
Lányok erotikus fotói szovatai.ini.hu
Lányok, házak, vendégek
www.0660.hu/~lhv
Laposa Tibor fotós www.extra.hu/laposa
Laren d`Or
www.larendor.homestead.com
Láva Egyesület
www.extra.hu/lava_egyesulet
Learn 2 crack zor.org/lrn2crk
Leone www.leone.hu
LeoSoft 2000 Home
www.extra.hu/leonet
Leslie www.extra.hu/leslie6
Linkgyár keresőgép
www.linkfaktory.com/linkgyar_keresogep
Linkválogatás
www.tar.hu/dreamteam/red_link.htm
LNT Kft. www.elender.hu/~lntkft

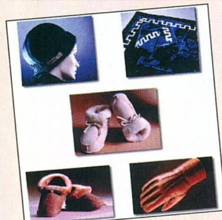
Lou Reed kep.tar.hu/sonicgabi75/index.phtml?aid=27493612
Lowriders w3.swi.hu/tomiro
Lukács Ékszer www.lukacsekszer.hu
Lyss Internet www.lyss.hu
Lyss Internet kedvenc rovata
www.negylabu.lyss.hu
M@tus www.tar.hu/matus
MAAT Kft. maat.ini.hu
Macintosh extra.hu/Gyarmati-Gy
Macskakarom
w3.swi.hu/vipgroup/macskakarom
Madarasi Friss Újság
www.extra.hu/frissujsag
Madarasi Majorette Csoport
www.extra.hu/majorette
Maffiózók www.extra.hu/maffiozok
Magnum-44 Kft. www.wb.hu/magnum
Magunkról
www.tar.hu/dreamteam/Magunkrol.htm
Magyar Babylon 5 Klub babylon5.scifi.hu
Magyar és nemzetközi társkereső
www.wesselenyi.com/love/tarskeresok.htm
Magyar Feltalálók Egyesülete
www.inventor.hu
Magyar Savage Garden
www.savagegarden.hu
Magyar Szadisták és Mazochisták Szövetsége w3.swi.hu/msms/folap.shtml
Magyar Színházi Portál www.szinhaz.hu
Magyar Szörfös Levelezőlista
www.geocities.com/hunsurf
Magyar sztárok az interneten
www.hunstar.hu
Magyar Turizmus Rt., Tisza-tó régió
www.tisza-to-info.hu
Magyar Utcai Harcosok Országos Szövetsége www.extra.hu/utcaiharc
Magyargéc település
www.kozep.hu/magyargec
Mahagóni Design Kft. www.teak.hu

Major Imp-Ex Bt. www.majorimpex.com
Massaino Consort együttes
www.extra.hu/massaino
Máté omate.ini.hu
Matic Kft. www.wb.hu/matic
Maura w3.to/maura
McBzz www.extra.hu/mcbzz
MediCenter www.medicenter.hu
Meditáció, Sant Mat
members.tripod.com/~santhakar/1
Megálló Fórum forum.megallo.com
Megallo.com www.megallo.com
Megaport webkereső www.megaport.hu
Merész Gabriella www.extra.hu/a4toldy
Mesterajtó www.olh.hu/mesterajto
Midi-gyűjtemény
www.extra.hu/midizene5000
Mihálka Antikvitás
www.antiques2000.hu
Mikrotherm www.extra.hu/mikrotherm
Milliós értékű hirdetés
webservice.biz-page.com
Minden, ami esküvő
www.mindenamieskuvo.hu
Minden, ami utazás www.nu.hu
Minitelefonok www.tar.hu/piesz

Mission Critical Linux Kft.
www.missioncriticallinux.hu
Mjuzik magazin www.mjuzik.hu
Mobil gumiszerviz
www.extra.hu/mobilgumi
Modernova Kft. www.modernova.hu
Molett w3.swi.hu/vipgroup/molett
Molnár Elektronikai Kft., Csorna
www.molnarkft.hu
Money Page www.tar.hu/moneypage
Montázs Press Nyomdai Szolgáltató Kft.
www.oroszlanyi-kronikas.hu/presskft
MóRiCKa tanyája moricka.i.am
Mosonmagyaróvári hírek
www.movarhir.ini.hu
Motorland w3.swi.hu/motorland
Motorpedo Kft. www.wb.hu/hondapp
Műflex Műanyagipari Kft.
www.wb.hu/muflex
Műhely www.nexus.hu/muhelyf
Myra Vendel Sortiment
www.extra.hu/myravendel
Nagy lottóprogram www.lotto.z-land.hu
NapSziget
www.muveszetek.com/napsziget
Naturista utak Európába www.mezzo.hu
NB Squash Club, Siófok
www.extra.hu/nbsquash
Nba modembajnokság
w3.swi.hu/nbalive/index.html
Negamel www.nexus.hu/negamel
Négy Semiramis Kkt.
www.extra.hu/negysemiramis
Nemesítési és Termesztéstechnológiai Állomás kredit.sth.szif.hu/nemall
Net Cash – internetes pénzkeresés
netcash.ini.hu
NetBoy www.extra.hu/tompinter
Netdepo www.netdepo.hu
NetExpo www.netexpo.hu
Netkapu www.netkapu.hu
NetKer teleház
www.internetker.hu/telehaz
Netstart.hu www.netstart.hu
Neutron Center www.extra.hu/ncbt
NI_PRO emil.alarmix.org/nipro
Nicole Eggert w3.swi.hu/eggert
Nintendo extra.hu/nintendo
Nissan Koh-I-Noor Kft.
www.nissankohinoor.hu
Nudesign www.extra.hu/nudesign
Nyaralásunk Egyiptomban
www.nexus.hu/egyptian
Nyelvkalauz www.nyelvkalauz.hu
Nyirtura, szülőfalum
members.tripod.com/~NagyA/nyirtura.htm
Official Mindcrime
www.mindcrime.ini.hu
Olvasónapló
www.extra.hu/dirtyreading
One Studio www.onestudio.hu
Online Marketing Ügynökség
www.oma.hu
OPUS Építő Kft. www.opus.hu
Oral www.extra.hu/oralszex
Oravecz Róbert
www.extra.hu/oravecz/magan.html
OriGo Ingatlanbörze Egyesülés
www.origoingatlan.hu
Oroszlánbarlang gitárszaküzlet
www.oroszlanbarlang.hu
Országos Idegennyelvű Könyvtár
www.oik.hu
Osho, tarot, reiki www.mhc.hu/dudusch
Ovinet www.ovi.ini.hu
Óvszerbolt www.condomania.hu
Örs Vezér Téri Fák Környezetbarát Egyesület web.matavnet.hu/ovfak

Őskeresztyén Apostoli Egyház, Miskolc www.oskeresztyen.ini.hu
Padló alatti szerelési rendszer www.datapar.com
Pagi www.extra.hu/pagi
Pajti MP3 www.extra.hu/atistrong
P-Alarm Vagyonvédelem www.extra.hu/lpeter
Panka w3.swi.hu/hardi
Pannoncad www.pannoncad.hu
Pannónia Szőrme Rt., Kunszentmárton www.pannoniafur.hu

Papp-Ker Kft. www.wb.hu/csora-ker
PaRa web.interware.hu/parasite
Pártay Dénes www.extra.hu/bakt_ab/index.html
Partnereink és bannercsere www.tar.hu/dreamteam/Partnereink.htm
Party Zone partyzone.pardey.org
Party Zone w3.swi.hu/partyzone
Pathogen www.nexus.hu/pathogen
Patrisa TMT www.balaton.net/patrisa.htm
PC-Testőr freep.realgates.hu
Peka galosfai.ini.hu
Pénz PaGe www.extra.hu/getpaidhu
Pénzkeresés a nettel w3.swi.hu/zseton
Pénzkeresés internettel www.gazdagsag.hu
Pénzkereset a neten www.extra.hu/netdollar
Petika i.am/petika
Petőfi Csarnok www.petoficsarnok.hu
Pezsosoft www.nexus.hu/pezsosoft
Pfening László kézműves www.extra.hu/pfening
PhilaNet www.philanet.ini.hu
Piarista Gimnázium, Vác www.vpg.sulinet.hu
Pikkpakk (a tőzsdéről) w3.swi.hu/pikkpakk
Pneurob Kft. www.wb.hu/pneurob
Polip7 www.polip7.hu
Pólót az internetről www.extra.hu/jagoldal/shop
Pomázi Tűzoltóság www.extra.hu/tuzoltosag-pomaz
Pont linkgyűjtemény pont.tipptop.hu/link.cgi
PoPe GSM swi.hu/pocsaip
Práger Péter és Szilvia www.topcities.com/Science/sylver/index.html
Printerház www.printerhaz.hu
Printernet2000 www.printernet2000.hu
Print-Ker Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. www.wb.hu/print
Projektvezetést vállalok extra.hu/veres.laszlo
Pro-Pack rockfesztivál www.extra.hu/Pro-Pack
Quaker Index quakerindex.cjb.net
Raktári állványok www.extra.hu/maxiszer
Ravenshades www.extra.hu/ravens
Reál 91 Tervezőiroda Kft. web.interware.hu/lteam
Reiki www.mhc.hu/dudusch/reiki
Rejtvénykoktél www.rejtvenykoktel.hu
Réka részvénykönyvi program www.extra.hu/rekainfo
Re-volt bajnokság www.extra.hu/re-voltleague
RF Elektronik Kft. rfelektronik.digitel2002.hu
Ria-Plastex Kft. www.wb.hu/ria-plastex
Rockzenei enciklopédia www.nexus.hu/laszloe
Rottweileres honlap w3.swi.hu/rottander
Rotunda énekegyüttes www.parknet.hu/rotunda
Royal Sped Rt. www.royalsped.hu
Sándorfalva www.sandorfalva.ini.hu
Sant Mat, Sant Thakar www.geocities.com/santhakar/santmat.hu.html
Satelcomp Kft. www.satelcomp.hu
Sexofon www.sexofon.hu
Shaolin www.shaolin.hu
Shortcut bevásárlóközpont www.shortcut.hu/vbe
Sierra.hu www.sierra.hu/tyffanylampa/index.html
Simon Imre – szufi versek www.geocities.com/mystic-path/poet.html
Smi www.tar.hu/smi
SMS-küldés www.leone.hu/sms.html
SMS-küldés és URL-regisztráció www.tar.hu/dreamteam/sms.htm
SMS-küldő program w3.swi.hu/video/v-sms
Sokk filmmagazin sokk.ini.hu
Solum Rt. www.wb.hu/solumrt
Spedia www.extra.hu/gammer
SPeter www.extra.hu/biker
Sport, linkek, zene www.tar.hu/neo12
Sportdíjak www.extra.hu/sportdijak/index.html
Stáb 1990 Tanácsadó és Közvetítő Kft. www.doors.hu/stab
Staff-to-go titkárnő-közvetítő stafftogo.cjb.net
Start oldal www.nexus.hu/janosicsattila
StartPoint – flash, XXX www.extra.hu/startpoint
Steroid warez www.extra.hu/steroid
Sub Level 7 sublevel7.tsx.org
Suli w3.swi.hu/vipgroup/suli
Sulinfo – Tolna megye www.tmhszk.hu/sulinfo
SuSE Linux w3.swi.hu/suse
Suzuki Köntös – Dunaföldvár www.suzukikontos.hu
Sümegi gokartpálya www.extra.hu/gokartpalya
Swap-Zóna www.swap-zona.com
Számla- és követeléspiac www.avb.hu
Számla Pro www.extra.hu/SzamlaPro
Szászi József és Deák Mercédes kiállítása www.leone.hu/kiallitas/index.html
Szebb Szavak – amatőr irodalmi lap w3.swi.hu/europa/szsz
Széchenyi Körúti Általános Iskola, Szolnok www.extra.hu/szechenyi-krt
Személy- és vagyonvédelem www.tadellos-s.hu
Szentendrei Sakkiskola www.extra.hu/sakkiskola
Szentesi Csaba www.szentesi.ini.hu
Szentesi Csaba web.interware.hu/szentesi
Szépia Rajzstúdió www.extra.hu/szepia
Szépségverseny szepsegek.ini.hu
Szexológus az ágyban www.tar.hu/nemielet
Szkander www.extra.hu/szkander
Szmeti www.tar.hu/szmeti
Szőcs Géza grafikusművész www.extra.hu/szocs
Szömörce www.extra.hu/djszomorce
Szőnyegjavítás www.extra.hu/KOTI
Sztárfrász www.extra.hu/comic
T&T Technik Kft. tttechnik.cjb.net
Takker www.tar.hu/takimaki
Találkahely www.lyss.hu/meetp
Táncsics Gimnázium tmg.hungary.nu
Táncsics Gimnázium, Budapest tmgbp.hu
Tankcsapda www.extra.hu/tank-csapda
Tankkiller repülőgép-szimulátor www.nexus.hu/tankkiller
Tapolca és környéke üzleti honlapja www.tapolca.net
Tarot www.mhc.hu/dudusch
Társkereső www.extra.hu/tarskeresess
Tatarr www.extra.hu/tatarr
Tátrai Tibor www.extra.hu/tatrai
Tecum Kft. www.wb.hu/tecum
Teljes játékok, cheat, MP3 www.extra.hu/zed01
Tenerife, Kanári-szigetek www.tenerife.hu
Teniszhírek www.teniszhirek.hu
Tenyérjóslás tenyerjoslas.ini.hu
Terc-Co Építőipari Kft. www.extra.hu/terc-co
Teréz Office Service www.officeservice.hu
Terézváros www.terezvaros.hu
Térváz Kft. www.wb.hu/tervaz
Thália Színház www.thalia.hu
Tiffany üvegtárgyak www.extra.hu/uvegek
Tiller Team Kft. www.digitel2002.hu/tiller
Tiszaroff www.tiszaroff.ini.hu
Tompi www.extra.hu/tompi2001
Torma-Ker Kft. www.wb.hu/tormaker
Total Creative Management www.extra.hu/mindtech/tcm.html
Tóth András bútorasztalos www.nexus.hu/asztalos
Toyota Koto Autóház www.koto.hu
Törzsök Computer w3.datanet.hu/~tcomputer
TQM, TCM, TPM www.extra.hu/mindtech/index.html
Trabant www.extra.hu/trabi2/index.html

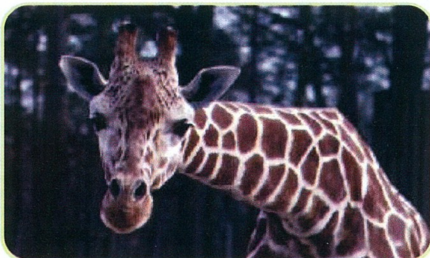
Trabiklub w3.swi.hu/trabiklub
Trackerpage (zeneszerkesztés) tracker.50megs.com
Transzy www.extra.hu/Transzy
Truck Unio Kft., Gyula www.truckunio.ini.hu
Tudati technológiák www.extra.hu/mindtech/tudtech.html
Tv-, video-, monitorszerviz www.extra.hu/HobbyColor
Unico Stokke Centrum www.unico.stokke.hu
Üzlet www.extra.hu/abacomp
V & SZ Építő és Szolgáltató Bt. www.wb.hu/padlofutes
V43Online www.extra.hu/v43online
Vác www.vac.hu
Vácrátóti Botanikus Kert www.botanika.hu/botkert
Valuer www.valuer.ini.hu
Vámpírok és linek www.tar.hu/dreamteam/blacky3.htm
Varga Balázs webszerkesztő www.extra.hu/balnet/index.html
Varga Laura members.tripod.com/~varga23/varga.htm
Varga-Márfy Kft. www.datatrans.hu/varga-marfy
Vendégház www.extra.hu/vendeghaz/index.htm
Vendéglátósok www.extra.hu/jovedekieng
Veresegyház www.extra.hu/veresegy
Vetési Albert Gimnázium www.vetesi.sulinet.hu
Viccek www.extra.hu/kissanett
Világlátó www.vilaglato.hu
Világvevő www.vilagvevo.radio.hu
Villport Építőipari és Szolgáltató Bt. villport.digitel2002.hu
Viper www.tar.hu/vipera2
Vipera www.nexus.hu/vipera2
Virágfutár w3.swi.hu/viragfutar
Virtuális könyv, amelyet a látogatók írnak www.lezlisoft.com/virtualbook/index-h.shtml
Virtuális novellák virtualbook.lezlisoft.com
Virtuális temető www.temeto.net
Virtuarium – RPG- és CCG-hírek www.virtuarium.ini.hu
Vision International People Group Hungary w3.swi.hu/vipgroup
Vitriolba mártott egér www.br.ini.hu
Vizit2000 – Tiszabecs–Tokaj www.extra.hu/vizit2000
Vízi túra www.vizitura.hu
Wantex Informatikai Kft. www.wantex.hu
Waszlavik Petőfi Velorex László www.emil.alarmix.org/webrock/waszlavik.pps
Webalaplap www.webalaplap.hu/index.html
Webmaster-adatbázis jp.wb.hu
Webműhely (szerkesztés, karbantartás) www.webmuhely.ini.hu
Webster – régi PC- és Amiga-játékok w3.swi.hu/webster
Webüdvözlet w3.swi.hu/bimbike
Wenczel Imre w3.swi.hu/wenczel
West Travel www.westtravel.hu
White Bull Dog Kennel Hungária www.extra.hu/petreny
Word-tippek www.nexus.hu/nyugatine
Writeman www.extra.hu/writeman/index%20.htm
X pictures www.leone.hu/xland/index.html
XXVI. Fiat Gemenci Nagydíj www.csatolna.hu/gemenc
Zábrák Kft. www.wb.hu/zabrak
Zaporozsec www.tar.hu/ussrcars
Zenebox www.extra.hu/zenebox
Zenevilág zenevilag.ini.hu
Zöldszám www.extra.hu/zoldszam
Zuglói Tankönyvcentrum www.ve-jo.hu
Zuzo w3.swi.hu/zuzo
Zuzu www.extra.hu/Tom
Zzsolt www.extra.hu/Zzsolt
Zsaca www.extra.hu/zsaca
Zsolt Gaspar www.tar.hu/zsoltjasper

Békés óriás

www.birminghamzoo.com/animals/giraffe.html
www.giraffehaven.com

Aki gyakran találkozik zsiráfokkal, talán lát egyszer egy ideges példányt, de erre kicsi az esély. Az óriások rendszerint álmodozva járkálnak, közben egyszerre lépnek az azonos oldali két lábukkal, ettől jellegzetesen, kicsit imbolyogva, bólogatva mennek. Olyan a mozgásuk, mint a mélabús, túl hosszúra nőtt embereknek, akik éppen örülhetnének is a magasságuknak, de nem teszik. Leginkább az a benyomásunk támadhat ezekről az állatokról, hogy békés, álmos buddhista mosollyal néznek a világba, miközben valami kellemes, megnyugtató dolog jár az eszükben. Semmi idegeskedő fülhegyezés, mint az antilopoknál, semmi gyanakvó hátratekintgetés, mint a zebráknál, vagy idegbajos ugrabugra, mint a gnúknál. Persze aki ilyen nagy, annak nincs is igazán mitől tartania. Inkább az oroszlán húzza a rövidebbet, ha nagy nehezen mégis felbosszantja a békés óriást, aki egy jól irányzott rúgással helyre teszi a zavargó ragadozót. A zsiráfbébik sem éppen kicsik, hiszen 1,7 méteres magassággal születnek, és olyan 50 kilósak. Hogy hogyan alszanak, nehéz elképzelni, hiszen ha lefekszenek a földre ilyen sok hosszú végtaggal, a felkelésnél nehéz lehet kibogozni magukat. Pedig néha bizony leheverednek a zsiráfok, ilyenkor fejüket a combjuk oldalán nyugtatják. Általában azonban állva, egy-két percet alszanak csak. Egykor Dél-Európában szintén sűrűn jöttek-mentek, ma azonban már nagyon kevesen vannak Afrikában is. Sok egyéb baj mellett még a villám is sújtja ezeket az óriásokat. Nagy viharok idején az esőben álldogáló 5-6 méteres állatok valósággal vonzzák a villámokat. Dél-Afrikában, ahol különösen gyakoriak a villámcsapások, gyakran pusztulnak el így. Nem harapnak, nem rúgnak, nem verekszenek, érdemes megismerkedni velük…

Grönland

www.greennet.gl/uk/index.html – Greennet
www.greenland-guide.gl – Greenland Guide
iserit.greennet.gl/obling – Qaanaaq
www.greenweb.gl/Qas/index.htm – Qassimiut
www.uummannaq.gl – Uummannaq
www.greenweb.gl – Greenweb
www.gh.gl – Greenland Home Rule
www.abelsen.gl – Abelsen család
www.chemnitz.gl/frame_1.asp – Chemnitz család
iserit.greennet.gl/nanortalik/start.htm – Nanortalik
www.greenland-guide.gl/gla/default.htm – Greenlandair
www.greenland-guide.gl/kangerlussuaq/default.htm – Kangerlussuaq

Ha egy akkora országban, mint az Egyesült Államok egyötöd része, csak egy felsőoktatási intézmény van alig száztíz hallgatóval, még nem biztos, hogy műveletlen népség. Hátha ez a száztíz ott annyinak számít, mint nálunk húszezer.

Grönlandon pontosan ez a helyzet. A Föld legnagyobb szigete, több mint kétmillió négyzetkilométer, de kevesebb lakosa van, mint annak a lakótelepnek, ahol jómagam lakom. Nem csoda, hatalmas területének több mint négyötödét vastag jégtakaró borítja, csak a partvidékeken vannak lakható területek. Ezek együtt még mindig ki-

tesznek négy Magyarországnyi területet, de a mostoha éghajlat miatt csak kevés ember talál megélhetést. Azok viszont egész jól megvannak.

Mindig tudtam, hogy Grönland rendkívüli hely, de csak akkor értettem meg, mennyire az, amikor pár napja gondoltam egyet, és a kánikulában enyhülést keresve meglátogattam a szigetóriás weblapjait. Most az olvasót is hívom, tartson velem. Esetleg tölthet magának egy pohár italt – a jégről én gondoskodom…

Érdemes a kalandozást a sziget alighanem legnagyobb internetszolgáltatójánál, a Greennetnél kezdeni. Honlapjukon négy színes ábra kelleti magát: a grönlandi weboldalak, e-mail regiszter, Iserit regiszter (ez a magáncélú weboldalakat tartalmazza), vendégkönyv. Közülük három ritka találmány, hisz ki látott már olyat, hogy egy egész országból minden weboldal és e-mail cím egyetlen lapon össze legyen gyűjtve? No persze nincsenek sokan. Az e-mail regiszter látogatásom pillanatában 5736 címet mutat, akadnak közte cégek és Grönlandhoz kapcsolódó külföldiek is, így csak becsülni lehet, hogy minden nyolcadik-tizedik grönlandinak van e-mailje. Nem semmi.

A Greenland Guide szép kivitelű, alul-felül szánhúzó kutyákkal díszített oldala sokat elmond a szigetre készülő turistának a sziget nevezetességeiről. Hó. Jég. Éjféli nap. Sarkvidéki állat- és növényvilág. Egy ősi kultúra. Óriási szűz, lakatlan földek.

A grönlandi népesség apró városkákban és még apróbb falvakban él elszórva, nagyrészt a nyugati és a délkeleti partvidéken. A sziget belsejét jég borítja, az északkeleti partvidék természetvédelmi terület. Mellékelek egy térképet, amelyen rajta van a Föld legészakibb települése, Siorapaluk. Róla nincs külön weboldal, de a közelében fekvő, hatszáz lakosú nagyvárosról, Qaanaqról van. Hoztam egy behavazott házat Ilulissatból, valamint egy madártávlati felvételt Qassimiutról és környékéről. A vízben úszkáló kis fehér foltok remekül beválnak kánikula ellen. A város honlapján sok érdekesség van, bár kizárólag kalaallisut és dán nyelven… Viszont Uummannaq honlapja már háromnyelvű, onnan a városi múzeum tipikus skandináv stílusú, játékházra emlékeztető épületét hoztam el.

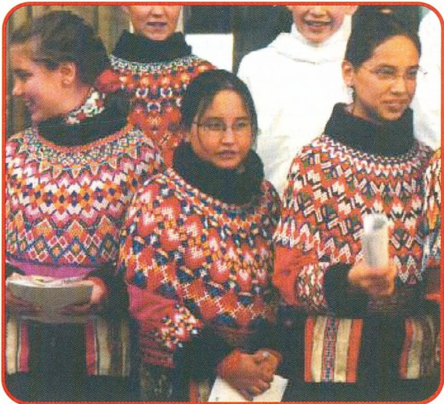

Ingyenes honlapot a grönlandiak a Greenwebnél kaphatnak, s mint a tartalomjegyzékből kitűnik, olyan kevéssé jeges témák is érdeklik őket, mint Thaiföld és az MP3. (Sajnos ez a két oldal ottjártamkor még csupán cím formájában létezett.) E-mailje szinte mindnek a Greennetnél van, vagy valami céges. Netes életük egyszerűbb, mint a miénk.

Qaanaaq
North
East
West
South

Politikai világukról legtöbbet a grönlandi önkormányzat lapján tudhatunk meg, mivel az megvan angolul is. Mint köztudott, a sziget Dánia autonóm része, s a helyi politika örök gondja a királysággal való viszony, a maradás vagy elszakadás kérdése. Ajánlanám ez ügyben a grönlandi pártok, az Atassut, a Siumut, az Inuit Ataqatigiit lapjait, de nem lehet, mert csak az egyik van meg angolul, s nem nyújthatok egyoldalú tájékoztatást olyan kérdésekben, amelyek olvasóimat gyaníthatóan egyáltalán nem érdeklik…

Lássunk inkább valami személyeset, egy-két eleven grönlandit. Az *Abelsen* családnak saját domainje van, megnézhetjük a grönlandi lakosság ötvenötezred részét kitevő *Sofie Louise*-t a bölcsőben vagy az Angiuk konfirmációjáról készült képeket, szép inuit népviseletben, fókabőr csizmában. Talán még szebb a *Chemnitz* család oldala, ahol még webkamera is van – Nuuk egyik utcácskáját mutatja –, és azt is közli, hogy tizenöt fok a hőmérséklet a pöttöm fővárosban. Webkamera van Nanortalikban is, az öböl egy darabkáját mutatja. Amúgy Nanortalik azt jelenti, „itt jegesmedvék vannak", de nem kell megijedni, Grönlandon a jegesmedvék is rendkívül barátságosak.

Ki lehet próbálni. Az ember elrepül például Koppenhágából a Greenlandair kéthetenkénti járatával a kangerlussuaqi repülőtérvárosba, ott kutyaszánra ül, és elindul északnak. Vagy akár délnek. Előbb-utóbb szembejön egy jegesmedve. Azt fogja mondani: Tikilluarit! Isten hozta Grönlandon!

(Láng Attila D. / lad@rentahost.net, lad.rentahost.net)

Chenonceaux kastélya

library.thinkquest.org/18778/chenonce.htm
www.castles.org/castles/Europe/Western_Europe/France/france13.htm

A Loire menti kastélyok messze földön híresek szépségükről, a korabeli építészet valóságos gyöngyszemeinek számítanak. Az igazsághoz hozzátartozik azonban, hogy eme mesebeli építmények legtöbbje nem is a Loire, hanem más, a Loire-ba ömlő kisebb folyó mentén épült. Ezek egyik legprominensebb képviselője a Cher partján található chenonceaux-i kastély. Tulajdonosa majdnem 3 évszázadon keresztül a *Marques* család volt, amely a főépületet – a folyót áthidaló malmot – emelte.

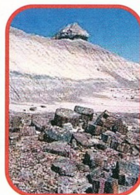
1512-ben a család leszármazottai némi adósság miatt kénytelenek voltak megválni őseik lakhelyétől. A következő lakó *Thomas Bohier* és neje volt, aki jelentősen felújította Chenonceaux-t, azonban fia, *Antoine* tékozló módon bánt az atyai örökséggel, felhalmozott adósságait *I. Ferenc* uralkodó csak a kastély fejében engedte el. A romantikus periódus akkor kezdődött, mikor a birtokot *II. Henrik* szeretőjének, *Diane Pointers*-nek adományozta. Az újdonsült úrnő mindent megtett, hogy az épület az összes létező igényét kielégítse, és versenyre keljen a legelőkelőbb királyi épületekkel. Pompázatos kertet építtetett, mérnököket, tervezőket hívatott, hogy a kastély és a természet közötti összhangot megteremtse.

Miután Henrik meghalt, felesége, *Medici Katalin* került a trónra, aki Diane-t elüldözte Chenonceaux-ból, és maga költözött oda. Rövidesen bővítésbe kezdett, az ő nevéhez fűződik a Cher feletti híd pilléreire épített kétemeletes galéria is, amely egyszersmind bálteremként is szolgált. A gyönyörű birtok ezután Katalin vejére, majd annak unokahúgára, *Francoise Mercourra* szállt. 1733-ban *Calude Dupin* vásárolta meg a kastélyt, akinek felesége a felvilágosodás korában olyan nevezetes személyiségeket hívott ide meg, mint *Montesquier* vagy *Voltaire*. 1864-ben *Madame Pelouze*-hoz került Chenonceaux, aki megpróbálta az épületet eredeti állapotába visszaállítani. A kastély 1913-óta a *Menier* család kezében van, amely mára már egy évente több ezer látogatót vonzó történelmi nevezetesség birtokosának mondhatja magát.

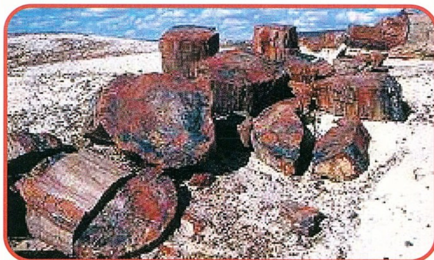

Megkövült erdő

www.petrified.forest.national-park.com

Különleges erdőt láthat az, akinek van szerencséje eljutni az északkelet-arizonai nemzeti parkba. Az itt látható „kidőlt", tűlevelű fák törzsei különös színekben játszanak. Akinek az a benyomása támad, hogy a fák nem is fából vannak, hanem kőből, az bizony nem téved. Ragyogó színekben játszanak az ősi maradványok, narancs, kék, sárga és rózsaszínű féldrágakövekké változott a hajdani faanyag, a különös képződmények felszíni struktúrája azonban tökéletesen azonos az ősfákéval. Ez az erdő úgy 200 millió évvel ezelőtt állt a lábán utoljára, amikor az első dinoszauruszok sétálgattak és legeltek errefelé. Akkoriban a ma sivatagos vidék mocsa-

ras táj volt még, és a hegyoldalakat, vulkáni lejtőket vastag törzsű fák borították. 90%-uk elérte a harminc métert, de volt, amelyik ennek a kétszeresére is megnőtt. Amikor a hatalmas fák elpusztultak, egy részüket elhordta a víz, és a folyókanyarulatokban torlódások keletkeztek belőlük. Az aktív vulkánoknak és a természet más erőinek köszönhetően egyre vastagabb rétegek fedték be őket. A vulkáni hamuból származó szilikát beleivódott az anyagukba, rostjaikat átitatta, és az évmilliók alatt kvarccá vagy féldrágakövekké változtak, mivel más ásványokkal is összekeveredtek, pl. jáspissal, ónixszal, achátttal. Úgy 65 millió évvel ezelőtt a földkéreg mozgásai következtében megemelkedett a Sziklás-hegység, és a különös erdő is egyre magasabbra került a talajrétegben. Az indiánok, akik elsőként pillanthatták meg ezt a csodálatos látványt, úgy tartották, a szétszórt fatörzsek egy legendabeli óriás csontjai. Aztán pár száz év múlva megérkeztek a fehérek, akik szuvenír gyanánt többtonnányit hazahordtak a megkövült erdőből. Így is maradt még jócskán az utókornak csodálnivaló. A természet erői lassan elpusztítják majd felszínre került különös szülötteiket, de lehetséges, hogy addigra már az emberiség sem lesz a „helyszínen"…

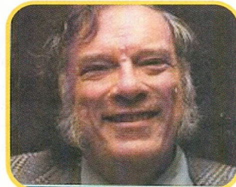
EMBEREK

Isaac Asimov

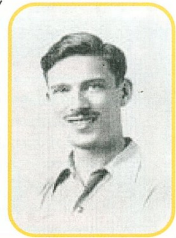
www.clark.net/pub/edseiler/WWW/asimov_home_page.html
www.worldvillage.com/wv/cafe/hhtml/reviews/robot.htm
www.vintagelibrary.com/scifi/asimov/irobot.htm
www.asimov.com

Isaac Asimov

Tagadhatatlanul a XX. század legnagyobb sci-fi írója volt az 1992-ben elhunyt *Isaac Asimov*. Azt azonban kevesen tudják róla, hogy regényei a puszta fikciónál jóval többek, hiszen saját kutatási eredményeit is felhasználta megírásukhoz. A Columbia Egyetemen megszerzett diploma számára nem volt elegendő, tovább folytatta tanulmányait: a Bostoni Orvostudományi Egyetemen 1949-ben biokémiából is doktori fokozatot szerzett. Népszerűségét nemcsak számtalan kiadásban megjelent könyvei bizonyítják, hanem az is, hogy az interneten 70 ezernél is több honlap főszereplője az orosz származású amerikai író. *Jules Vernéhez* hasonlóan ő is csak sejthette, hogy regényei nem járnak messze a jövő valóságától. Több könyve foglalkozik robotokkal, robottechnikával, pedig a robotok nem ipari felhasználása még ma is újdonságnak számít.

A legnagyobb sikert az Alapítvány trilógia hozta Asimov számára. Szinte hihetetlen, hogy a sci-fi sorozat első három kötete 1951 és 1953 között készült el, abban az időben, amikor Churchill volt Nagy-Britannia, Eisenhower pedig az USA elnöke. Asimov fektetett először hangsúlyt arra, hogy a sci-fi lélektani elemeket is tartalmazzon, ma pedig már szinte elképzelhetetlen e nélkül a műfaj. Számos könyve olvasható már az interneten is, többnyire angolul, de a kitartóbbak német, sőt spanyol nyelvű információkat is találhatnak róla. A tájékozódást mindenképpen megkönnyíti az „Isaac Asimov search page” (www.blueneptune.com/cgi-bin/cgiwrap/~tseng/iasearch), amely kulcsszó alapján segít kiválasztani a számunkra legérdekesebb oldalt a több tízezer közül.

ÉTLAP

Lökd ide a sört!

www.sor.wall.hu

Nincs jobb ital a nagy melegben, mint egy pohár hideg sör. Sok egyéb hihetetlenül okos dolog mellett ezt is tudták az ókori egyiptomiak. Nem csak piramist építettek, a matematika és az orvostudomány terén szereztek múlhatatlan érdemeket, szépséget ápoltak és ékszert készítettek, de már sört is tudtak főzni. Az i. e. 1550-ből származó Ebers-papirusz leírja, hogy az idő tájt több sörfajtát is készítettek, amelyet nem csak szomjoltásra, de orvosi eljárások során is használtak. Igaz, másfélék voltak ezek az italok, mint amihez a mai sörkedvelők hozzá vannak szokva, hiszen az adalékok kissé különböztek a jelenleg használatosaktól. Az északi germán népek a kora középkorban árpából, búzából főzték sörüket, és mézzel, áfonyával ízesítették. A mai ízhatás kb. a XII. században alakult ki. Bár a többi alkoholos italhoz hasonlóan a sör sem úszta meg, hogy különféle gyógyhatásokat tulajdonítsanak neki, mégsem kényszerítették olyan komoly szerepekbe, mint a bort vagy a pálinkát. A bort az ókori egyiptomiak, görögök kultikus célokra is használták, és a keresztény egyház szintén fontos szerepet szán neki. A pálinkának pedig fertőtlenítő, betegségek kórokozói ellen védelmet nyújtó hatást tulajdonítottak, „aqua vitae”-nek, az élet vizének nevezték. A sörhöz ellenben leginkább a kedélyes iszogatás, a sörhasnövelés, a vidám énekelgetés képzete társul. Míg bor mellett kiválóan lehet búsongani, sör mellett inkább felvidulni szokás. Aki kedveli az ilyenfajta vidulást és a kedélyes sörözőket, keresse fel a www.sor.wall.hu oldalt. Íme a kínálat: „...egy nyilvános hely, ahol a sör élvezői megoszthatják egymással véleményüket, tapasztalataikat a folyékony kenyérrel kapcsolatban. És kedvükre vitázhatnak mindenről. Továbbá: sört innék, és egy jót ennék. Hová menjek, hol találok egy hangulatos sörözőt vagy egy éttermet? Több mint 60 sörhely közül választhat immár a szomjas érdeklődő…”

HAPSINÉZŐ

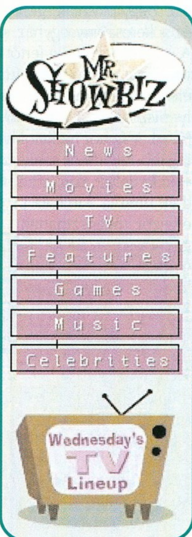
Egy valódi lovag

mrshowbiz.go.com/people/michaelcaine/content/Bio.html

„Elsősorban a legjobb szerepeket választom ki. Ha nem jön be egy sem, eljátszom a közepeseket. Ha pedig az sincs, eljátszom azt a szerepet, amelyért eleget fizetnek, hogy állhassam a számláimat" – tartja *Michael Caine.*

Nemrégiben ütötték lovaggá M. C.-t, és ez a szerep, mármint az angol nemes szerepe, teljesen ráillik. Annak ellenére, hogy a kedves mama még takarítónő volt, a papa pedig – P. *G. Woodhouse* után szabadon – a halszakmában működött. Ehhez képest Caine-nek épp olyan jól áll az elegáns angol úr, orvos, diplomata vagy katonatiszt szerepe, mint a „nép egyszerű gyermeke" típusú figurák. Eredeti neve igazán kacifántos: *Maurice Joseph* Mickelwhite. Már javában csodálhatták színházkedvelő honfitársnői vörös haját és ibolyakék tekintetét, amikor úgy érezte, hogy a neve sokkal jobban csengene, ha egy kissé rövidebbre és frappánsabbra vágná, ráadásul könnyebben meg is jegyezné a közönség. A jelen szempontjából is jó volt a döntés, hiszen a Sir Mickelwhite nem hangzik túl jól.

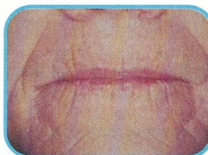

A 67 éves, még mindig a film élvonalában dolgozó Michael Caine-t az Oscar-díj átvétele alkalmából tartott remekbe szabott beszéde után az amerikai sajtó „Hollywood hercegének" nevezte ki. Nem sokkal később pedig, ha nem is herceg, de újdonsült hivatalos nemes lett. Felesége természetesen „myladyvé" avanzsált, ami különösebben nem előrelépés a hölgynek, tekintve, hogy volt már királynő is. Nem is akármilyen: *Shakira Bakshnak* hívják, és Guyana szépségkirálynője volt. A lovag, ha éppen nem forgat, legszívesebben a vendéglátóipar rejtelmeibe ássa bele magát: öt vendéglője van Londonban és egy Miamiban.

HIÚSÁG VÁSÁRA

És a ráncok elpárolognak...

www.plasztika.deltav.hu/lezer1.htm

Állítólag egyszer egy öregedő színésznőtől megkérdezték, számos kolléganőjéhez hasonlóan miért nem szabadul meg a ráncaitól. Mire ő: „Megdolgoztam értük. Csak nem mondok le róluk?" Na igen. Ez történetnek jó, de ki volt ez a bizonyos színésznő, és ki az, aki követni akarná a példáját, ha, teszem azt, fájdalom és sok pénz nélkül is meg lehetne szabadulni a nehezen megszerzett „gyűrődésektől"? Már több ezer éve is igyekeztek minél tovább távol tartani maguktól a ráncokat az emberek, és ez nem valószínű, hogy változni fog. Legfeljebb a módszerek fejlődnek. Az ókori egyiptomiaknak érdekesen hangzó ránctalanító receptjeik voltak. Pl.: „Teberintuszfa mézgáját, viaszt, friss behen olajat, giu füvet finomra szétdörzsölünk, növényi nedvbe helyezünk, és mindennap rátesszük az arcra..." A múmiákon nem látszik, hogy mennyire volt a dolog hatásos, de ha valaki be tudja szerezni a hozzávalókat, ki lehet próbálni. Mindenesetre jobban hangzik, mint az, amely szerint szamárpata, agárcsont, datolyamag olajban főve jót tesz a haj növekedésének. Habár aki régen otthon kotyvasztotta az arckrémét, legalább tudta, mi van benne. Rájött például, hogy a szamárpatától pattanásos lesz. Ma viszont nem tudhatjuk, mi minden van a méregdrága pempőkben és pacsmagokban, amelyek a hosszan tartó, sima arcú ifjúságot ígérik nekünk. Ha mégsem hatásosak, és foltok, ráncok, egyéb kellemetlenségek jönnek elő rajtunk, még mindig megpróbálkozhatunk a lézerrel. Részlet az ismertetésből: „A pásztázó lézerekkel a szemhéjak, az arc bőrének, a kéz vagy más elöregedett bőrterületnek a felületes rétegét elpárologtatjuk. A pontosan adagolható energianyalábbal rétegről rétegre hántjuk le a bőrfelszínt. Ezzel a bőr ténylegesen megújul, és a finom ráncok kisimulnak..." Aki kibírja, utána szép lesz!

Az összes make-up márka
(All make-up brands)

www.drugstore.com

Bizonyára mindenkinek ismerős a következő helyzet: feleségünkkel/barátnőnkkel a városban sétálgatunk, és egyszer csak egy illatszerbolt elé érkezünk. Erre persze a hölgyek fantáziája rögtön beindul: először csupán a kirakat hosszas bámulásába kezdenek, kivesézve minden egyes apró kozmetikai cikket, azután folytatják ugyanezt a szemlélődést, csak épp a bolton belül. Partnerük meg csak áll mellettük – addig, amíg be nem tuszkolják a bolt ajtaján –, és azon tűnődik, hogy vajon mi lehet kedvesének annyira megkapó egy olyan kirakatban, amelyből ráadásul egy átlagos városi séta alatt akár több tucat ugyanolyan is útba esik.

Hát hiába! A női hiúság már csak ilyen. Hogy van már otthon egy halom szemfesték? Kit érdekel, hiszen a nők nem abban gondolkodnak, hogy mijük van már, hanem csakis azon jár az eszük, hogy mijük nincs még, ami a barátnőjüknek már ott díszeleg a polcán. És egy jól kivitelezett, kimondottan a hölgyek érdeklődését megcélzó reklám újabb ürügyként szolgálhat az illatszerboltok körüli bóklászásra. Persze ezért nem szabad elítélni a nőket, mert ha nem törődnének ennyit külsejükkel, bizony az urak is rosszul járnának. Így tehát az egyedüli, amit egy odaadó férfi tehet egy kellemes esti séta közben, hogy eltereli kedvese figyelmét a soron következő boltokról, s hagyja, hogy a nézelődés és vásárlás örömeit nélküle, más időpontban élje ki.

Szerencsére e probléma megoldására létezik egy alternatíva, amellyel mindenki csak jól jár. A fenti címen ugyanis lehetőségünk adódik, hogy megismerjük a nagy kozmetikai cégek termékeit. Itt végre minden nő elidőzhet: senki nem sürgeti toporogva, az eladó sem nézi rossz szemmel, hogy levesz minden egyes árut a polcról. Egyszerűen rá kell keresni a minket érdeklő cég nevére egy felsorolásból, és rögtön megkapjuk az általa előállított termékek listáját, amelyből aztán kedvünk szerint mazsolázhatunk. Így tehát minden hölgy teljes körű ismeretekkel felvértezve indulhat el vásárolni, mindössze annyi dolga marad csak, hogy kifizesse a már előre összeírt piperecikkek árát…

Maciszenvedély
(Minka's Bear Passion)

home.concepts.nl/~lwmkeijs

Az emberek nagy része – és nemcsak a gyerekek – különös módon ragaszkodik a játék mackókhoz, pedig a valódi medvék aranyos külseje harapós fenevadat takar. Hová is lenne a játékmackó-ipar, ha a szülők attól félnének, hogy gyermekeik az állatkertben minden figyelmeztetés dacára úgy indulnának meg a ketrecekhez, mintha ott tündéri otthoni játéktársuk lenne? „Kisfiam, nincs maci, nyugodj meg, majd kapsz fagyit" – kész, befuccsoltak az eladások.

Mindamellett a macimítosz továbbra is él, és virágzóbb, mint valaha. Ez a hatalmas mackómánia lehetett az irányadó, amikor néhány megszállott tudásának javát összefoglalva elkészítette ezt a honlapot, melynek szlogenje szerint itt minden megtalálható, ami a Teddy macikkal kapcsolatos. Így például olvashatunk a macikészítés történetéről, amiről kiderül, hogy nem is olyan régi, hiszen maga a Teddy szó is csak a század elején jelent meg a köztudatban. Neves cégek termékeiről is szó esik, képeket láthatunk macijaikról, megtudhatjuk, hogy némelyikük azért lett mára olyan értékes, mert kevés van belőle, mivel csak pár évig gyártották. Emellett olyan híres macikról is olvashatunk, mint Balu, Paddington, Micimackó, a Gumimacik, Mr. Bean macija, és őket követi még a felsorolásban egy sor számunkra ismeretlen társuk. Hozzájuk kapcsolódó képek, leírások, sőt néhány helyen a meséhez tartozó nevek, dalszövegek, jellemzések is szerepelnek az oldalon. A lista annyiban hiányos, hogy kihagyták Füles mackót, pedig könnyedén felvenné a versenyt bármelyik nyugati mesehőssel. Ehelyett a szerkesztők a medvesüti-készítés rejtelmeibe avatnak be bennünket.

LÉLEK

Boszorkányok pedig vannak

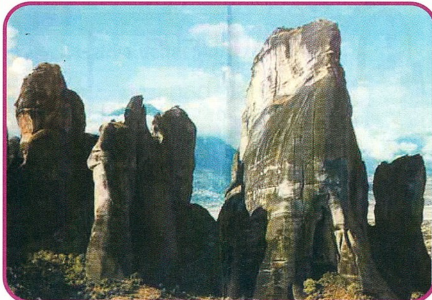
nova.ahol.com/melitta/index.html

Bár épp elég veszély leselkedett az ősidőkben az emberekre, már akkor is szerettek kitalálni olyan dolgokat, amelyektől félni lehet. A korai horrortörténetek különféle szellemekről szóltak, akik főállásban riogatták, elrabolták, megették, átváltoztatták az áldozatokat. A régi rómaiak ismerni véltek egy olyan lényt, amely éjjelente rikoltozva repked ide-oda, s emberek húsán és vérén él. Strixnek hívták az illetőt, és úgy képzelték, madárrá változni képes öregasszony. A kora középkorból, a VI. századból fennmaradt legkorábbi germán törvénygyűjtemény, a Lex Salica is említ bizonyos strigákat. A későbbi évszázadok boszorkányfelfogásához képest igen haladó a szelleme, mivel éppen azokat ítéli bírságra, akik mást azzal vádolnak meg, hogy striga. Egészen a XIII. századig az egyház tagadta az éjszakai boszorkányok létezését, és igyekezett lebeszélni a híveket róla, hogy ilyen képzelgésekkel ijesztgessék magukat és egymást. Érdekes módon ez a felfogás később megváltozott, és 1486-ban kiadták a boszorkányüldözés leghíresebb kézikönyvét, a Malleus Maleficarumot, amelynek segítségével a megfelelően elvakult és aberrált emberek szaktekintéllyé képezhették magukat. Száz évvel később már Európa-szerte magasan lobogtak a máglyák, melyeken boszorkánysággal megvádolt százezrek lelték halálukat... És végül egy boszorkány 2000-ből: ma már nem fenyegeti üldözés, ha bevallja, hogy boszi. Sőt inkább büszke erre, és az interneten hirdeti létét és szolgáltatását. Honlapján izgalmas ajánlkozást és boszorkánytörténetet találhatunk, továbbá e-mailt is küldhetünk neki.

Szédítő sziklák szerzetesei

www.duth.gr/Thessaly/Meteora

Bár a keresztény egyház a világi élvezetek hajszolását bűnös dolognak tekintette, és a vallásos, erkölcsös életet állította ideálként hívei elé, maguk az egyházi emberek ennek nagyon gyakran épp az ellenkezőjét tették. A reneszánsz Róma volt talán a legkirívóbb példa erre, amikor a magas tisztséget betöltő egyházatyák legfőbb tevékenysége az intrikálás, lakomázás, pénzszórás volt, és ágyasok, örömlányok garmadája állt rendelkezésükre. Azért persze nem kevesen voltak, akik valóban hátat fordítottak a világi hívságoknak, és az elmélkedésnek, imádkozásnak szentelték magukat. Ilyenek voltak azok a szerzetesek is, akik a Föld egyik legkülönösebb helyére vonultak el a világ zaja elől.

Különös, félelmetes-misztikus hangulata lehetett, amikor a Meteora ősi ormai a szédítő sziklacsúcsokon épült monostorokban élő szerzetesek énekét visszhangozták. Ez a 24 gigantikus, függőleges falú szikla Észak-Görögország szívében emelkedik. Az 550 méter magasságot is elérő sziklatornyok első lakói a IX. században ideköltöző remeték és vallásos aszkéták voltak. A XII. századra laza szerkezetű, magányt eszményítő közösségé szerveződtek az itt élők. Nem kis elhivatottság kellett ahhoz, hogy ilyen komor és elzárt helyen éljen valaki, arról nem is beszélve, hogy még az ezernyolcszázas években is sajátos módon lehetett csak feljutni a csúcsokon épült kolostorokba. Egykor hosszú, a sziklához erősített létrán lehetett felmászni, ami nem kis teljesítmény, tekintve az 500 méteres magasságot. Azután „modernizálták" a feljutást, és kötélre függesztett hálóban vagy hordóban húzták fel azt, akinek feltétlenül dolga volt odafönt. Egy vendég leírása szerint: „halálos rettegés közepette emelkedtem fölfelé, miközben a kötél ide-oda himbált a mélység felett..."

MOZGÁS

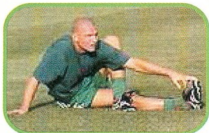
A bajnokság...

www.nb1.hu

Ha a magyar futball nincs is a csúcson, azért lehet belőle NB I-es oldalt csinálni, legalábbis így gondolta a NetRider Internetszolgáltató és Kereskedelmi Kft., a www.nb1.hu megalkotója.

Az oldal központi témája a hazai futball legrangosabb eseménysorozata, de az idelátogatók információt szerezhetnek a külföldi labdarúgás eseményeiről is. Kétnaponta online közvetítés, naponta új interjú és jegyzet – többek között *Lakat T. Károly* és *Lukáts György* tollából. Szintén mindennap közölnek lapszemlét, egy-egy napilap sporttal kapcsolatos írásai közül válogatnak.

Az oldal bővelkedik a focival kapcsolatos információkban, amelyeket adatbázis-technológiával tettek az alkotók gyorsan és könnyen kereshetővé, átláthatóvá. A mérkőzések eredményei mellett szinte minden információ megtalálható a csapatokról, a játékosokról, illetve a bírókról. A Gólözönben az aktuális góllövőlista állása látható. Az Aktuális rovat a legutolsó meccs képes összefoglalóját kínálja, az Archívumból pedig az összes eddigi magyar bajnokság eredménye és tabellája elővehető.

Van képtár, galéria is a magyar futball eddigi történetének legérdekesebb képeivel és az idei bajnokság meccseinek képes összefoglalójával. A Fórumban a látogatók saját témát indíthatnak, de mások hozzászólására is reagálhatnak mind a meccsekkel, mind pedig az oldallal kapcsolatosan.

Jelenleg 3 témában szavazhatnak a látogatók. Elindult a Góltotó játék, s talán mire a lap megjelenik, két újabb játékon is lehet értékes ajándékokat nyerni. Amikor jelen sorok íródtak, még nem működtek, de a tervek között már szerepelt az online csevegőszobák megnyitása is.

TECHNOLÓGIA

Az MP3 újra hódít

www.mptrip.com

Bár a Napstert be tudták tiltani, természetesen az MP3 formátumot nem. Ennek megfelelően továbbra is készülnek az újabbnál újabb MP3-lejátszók: a Raite DVD+CD+MP3 asztali készüléke, valamint a számtalan gyártó által forgalmazott Flash-EPROM alapú kütyü után végre valahára valaki a fejére csapott, és megalkotta az MP3-diskmant. Mint ahogy a neve is elárulja, ez az új eszköz teljesen olyan, mint a szokásos hordozható CD-lejátszó, azzal a különbséggel, hogy MP3-CD-ket is képes lejátszani. Bizony ideje volt már ezzel előjönni, hiszen maga az elv kézenfekvő, sőt már több mint egy éve léteznek „összebütykölt" berendezések, amelyek gyakorlatilag ugyanezt a funkciót látják el.

Nézzük az MP3-diskman előnyeit és hátrányait! Először is az MP3 formátumának köszönhetően kb. tízszer annyi szám fér el egy lemezen, mint a hagyományos CD esetében. Így az ember egy kis tízdarabos (egy-két centi vastag) hordozható CD-tartóban gyakorlatilag magával viheti több együttes összes nagylemezét, ami hosszú időre elég ahhoz, hogy ne kelljen ugyanazt a zenét kétszer meghallgatnia egy kirándulás alatt. Ugyanakkor ezek a lejátszók nagy mennyiségű memóriát is tartalmaznak, így a szokásos „skip protection", vagyis a rázkódás okozta elhalkulás megakadályozására kéznél van a technika, aminek köszönhetően akár futás, edzés közben is zavartalanul élvezhetjük a muzsikát – mindezt egy szokásos, jobb minőségű diskman áráért.

Hátrányaként igazából nem sok dolog hozható föl, de sajnos akad néhány negatívum. Először is a fenti lejátszó mindösszesze 192 kilobites vagy annál kisebb MP3-akat tud lejátszani, márpedig az igényesebbek néha 256 kilobiten tárolják szerzeményeiket. Emellett az MPTRIP csak mode 1-es írható CD-ket tud lejátszani, ami kissé kellemetlen, hiszen sok CD-író mode 2 alapbeállításban (ún. XA mód) dolgozik. Emiatt előfordulhat, hogy kedvenc MP3-CD-nket újra kell égetnünk. Végezetül fájó pont, hogy a lejátszó LCD-kijelzője nem jeleníti meg az ID3-tageket, így ha nincs egy listánk, akkor fogalmunk sincs, éppen melyik együttes melyik számát fogjuk meghallgatni. (Mondjuk a „sima" diskmanek is csak a track számát jelenítik meg.)

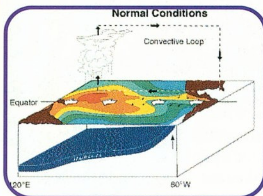
Mindent összevetve egy igazán nagyszerű újítással állunk szemben, egy olyan szerkezettel, amelyet valószínűleg sokan akarnak majd maguknak tudni. A rajongóknak elmondhatjuk, hogy több ismert márka is bejelentette: hasonló, sőt az említett hibáktól mentes berendezéseket fog gyártani még ebben az évben.

TERMÉSZET

A veszélyes kisfiú

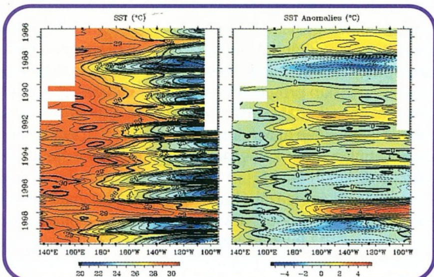
(What is an El Nino?)

www.pmel.noaa.gov/toga-tao/el-nino-story.html

Árpád apánk honválasztását szokás kritizálni (miért nem tudott még egy kicsit nyugatabbra menni?), azt viszont senki nem vetheti a szemére, hogy a természet erőitől fenyegetett helyet talált volna. Sem földrengés, sem hurrikán, sem szökőár, sem pedig kitörni vágyó vulkán nem fenyeget bennünket, így aztán amikor a híradások valami hasonló katasztrófáról számolnak be, általában mindenki csak szörnyülködik, de mivel ezek a dolgok legtöbbször egy távoli országban történnek, hamar megfeledkezünk róluk, nem érezvén az események súlyát.

Egyik-másik nagy hatású természeti, időjárási jelenség azonban nem véletlenszerűen, hanem rendszeresen jelentkezik. Ilyen volt az is, amelyre egy halász figyelt fel, aki szokatlanul melegnek találta a Csendes-óceán vizét Dél-Amerika partjainál az év elején. A jelenséget megvizsgálva kiderült, hogy nemcsak ez a hőfokemelkedés írható a számlájára, hanem az USA és Peru déli részén megnövekedett csapadékmennyiség is, amely pusztító árvizeket okozott, valamint a Csendes-óceán nyugati részén beköszöntő szárazság, amely az ausztrál kontinensen elszaporodó bokortüzekben játszott jelentős szerepet. Ezt a furcsa valamit – az óceán állapotának szakaszos, abrupt megváltozását és az ehhez társuló anomáliákat – El Ninónak, azaz Kisfiúnak keresztelték el, amely nevéhez illően rendszerint jó sok problémát okoz, így előrejelzése kulcskérdéssé vált. Ennek érdekében mára már kiterjedt adatgyűjtő hálózatot építettek ki az óceán térségében, amely naponta szolgáltat új információt a levegő hőmérsékletéről, a szelekről és áramlatokról, ezzel segítve a meteorológusok és a kutatók munkáját.

VETÍTŐVÁSZON

Baywatch

(Baywatch Hawaii)

www.baywatch.com

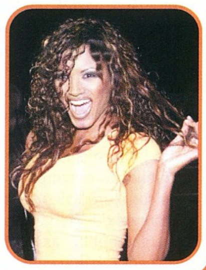

Szinte hihetetlen, hogy milyen gyorsan milyen hatalmas karriert futott be az egész világon a Baywatch című sorozat. Aki csak egyetlen részt is látott belőle, az tudhatja, hogy népszerűsége nem éppen értékes mondanivalójának köszönhető: igaz, hogy minden részbe megpróbálnak belecsempészni valamilyen erkölcsi-etikai kérdést – drogok, család, barátság –, mégis nehéz elhinnünk *Pamela Andersonnak*, hogy a látszat néha csal, és a szépség belülről fakad.

A filmsorozat egyébként jellegzetesen férfiaknak szól. Míg a nagyjából egyformára szabott, cellulitiszmentes Barbie babák vidáman hancúroznak a homokos tengerparton, addig a férfi szereplők felhozatala igen gyenge. Itt van például a sorozat ötletét kieszelő *David Hasselhof*, aki inkább ne vetkőzne félmeztelenre, vagy ha mégis megteszi, akkor legalább ne futkározna.

Egyébként úgy látszik, hogy a meg-megújuló szereplőgárda idővel már nem tudta kielégíteni a nézők igényeit. A sorozat áttelepült Hawaiira, ahol egy új generáció kezdte meg az életmentők nehéz munkájának bemutatását, akik sárga színű fürdőruhát kaptak, ezzel is bizonyítva, hogy az alkotók képesek a megújulásra.

Magán a Baywatch honlapján is látszódik, hogy a nézőket mindennél fontosabbnak tartják, hiszen a ragyogó kivitelezés mellett rengeteg munkát öltek különféle érdekes dolgok bemutatásába is. Többek között megtudhatjuk, hogy már 10 éves a sorozat. Elképesztő! A jubileum tiszteletére partit is rendeztek, ahol mindenki jelen volt, aki valaha a csapathoz tartozott – a remek hangulatról tanúskodnak a bulin készült képek is. A homepage mellesleg leginkább csak a hawaii eseményekről, színészekről szól. Megismerkedhetünk a szereplőkkel, az új részekkel – persze a régebbiekbe is beleolvashatunk –, és bepillanthatunk a kulisszák mögé. Szerencsére a régi színészekről sem feledkeztek meg az alkotók: a fényképcsarnokban megtalálhatjuk a fő alakok fotóit, ahogy különböző figurákban pózolnak.

„Szól a rádió..."

AZ INTERNET
az emberiség fekete báránya

Bacsi (Bacsárdi László) / bacsardi@sopron.hu

Éppen készülődtem, hogy lekapcsoljam a villanyt, és aludni térjek, amikor egy üzenet érkezet az egyik ismerősömtől: „Ha szeretnéd magad idegesíteni, akkor hallgasd a rádiót." Egy népszerű országos kereskedelmi rádió éjjeli ún. fórumműsoráról volt szó. Ennek a lényege, hogy a műsorvezető egy adott témáról faggatja a telefonálókat, legyen az a vásárlás, a benzinárak, a halászat vagy a könyvolvasás. Nos, ezen a napon a téma az internet volt. Szerencsétlenségemre hallgattam rá, és bekapcsoltam a rádiót. A pontos idő 23:30, a műsor már fél órája tartott.

Mielőtt elmeséléném, hogy milyen témák merültek fel a hátralévő 30 percben, leírom, mi történt velem. Először csak nevettem. Aztán körbetelefonáltam az ismerőseimet, hogy ők is nevessenek. Hamarosan egy egész levlista tudott róla. Ezután megpróbáltam felhívni a rádiót, hogy én is a műsorba kerülhessek. Először kicsöngött, de nem vették fel, aztán két perc után megszakadt a vonal. Próbáltam újra, és egy női hang közölte: „Átmeneti túlterheltség miatt hívását próbálja később." Ezt mondta a maradék időben, bár néha foglalt jelzést is adott. Rájöttem, hogy a hiba nem a Matáv Sopron–Budapest vonalának túlzsúfoltsága miatt van, hanem a rádió telefonvonala tömődött el. Közben elkezdtem dühöngeni, majd a fejemet egyenletes mozdulatokkal közelítettem a fal felé, amíg nem koppant.

Nem esett szó olyan fontos dolgokról, mint hogy például lehetőséget teremt a távmunkára, különböző csoportok tarthatnak egymással kapcsolatot, hatalmas üzleti és kommunikációs lehetőségek rejlenek benne.

Mi volt az, ami ennyire úgymond felhúzott? Amikor bekapcsoltam, éppen egy nő ecsetelte, hogy őt is megtámadta az ájlávjú vírus. (Csak nem az emberiség 85%-ához tartozik, aki Májkroszoftot használ?) Ráadásul annyi gonosz ember van az interneten, aki ki akar tolni a másikkal (hosszú hallgatás, a sírással küszködött). A múltkor is fenn csetelt, aztán kilőtték a modemjét (szerintem a nuke parancs előnyeit nem kell ecsetelni – de legalább tudta, hogy modemnek hívják azt a ketyerét a gépben), és mire visszament a csatira, már ellopták a nevét. Szörnyű! Ráadásul számos pornóoldal van fenn a weben.

A következő férfi normálisabb kategóriába tartozott. Bár a műsorvezető rögtön nekiesett az ájlávjú kérdésével, a férfi elmondta, hogy az az emberek butasága miatt terjedt el, olyanok miatt, akik MS Outlookot használtak.

Műsorvezető: – Maga mit tett volna, ha megkapja a levelet?

Férfi: – Nem lett volna gond, mert én nem az Outlookot használom, nekem másfajta operációs...

Műsorvezető (félbeszakítva, mielőtt kiderült volna, hogy DOS, Linux, OS/2 vagy Mac): – Jó, jó, de mi lett volna akkor, ha maga is ezt az izét használja?

Férfi (büszkén, mert ugye ő ért hozzá): – Nos, akkor én nem nyitottam volna meg a csatolt fájlt.

(Megjegyezném, hogy az I Love You azért terjedt el, mert attachmentként tartalmazott egy .vbs kiterjesztésű fájlt, amelyet az Outlook értelmezni tudott, és megfelelő beállítás esetén azonnal elindított – az-az a legtöbb esetben nem a felhasználók indították el a csatolt állomány futását.)

A továbbiakat már nem nagyon bírtam hallgatni, egyik fülem a mobilon, a másik a vezetékesen, hátha kicsöng valamelyik. Azért azt hallottam, hogy egy férfi bizonygatja a műsorvezetőnek, hogy a neten nem minden pornó. Meg különben is, a fényképészet hőskorában először pornóképeket készítettek.

Egy másik bunkofonos autóvezetés közben közölte, hogy neki van ám saját honlapja is! De szuper! Bár még csak az ismerősei látták, mert csak nekik mondta meg a címét. Gondolom, már készült arra, hogy bemondja az elérhetőségét, ám megszakadt a vonal...

Újabb mobil, szerinte mindenki csak szórakozásra használja – aztán folytatta volna, de neki is megszakadt a vonal...

A többi részletre nem emlékszem pontosan, de a lényegét így is össze tudom foglalni annak, amit a hallgatók mondtak: *az internet egy olyan szörnyűséges valami, ami magában hordozza az ájlávjú vírust és a pornóoldalakat.*

Az az egyetlen szerencse, hogy késő éjjel talán nem sokan hallgatták a műsort – bár a bedugult telefonvonal másról árulkodott. Mert most a legtöbb ember álmában is retteg a veszélyes vírusoktól, amelyek akaratán kívül bármikor bármit megtehetnek a számítógépével. Ráadásul, ha fellép a netre, a szolgáltató biztosan rögtön egy rosszindulatú pornósite-ra fogja vezetni.

Mit lehetne mindehhez hozzászólni? A műsorba betelefonálók igazi átlagemberek voltak, senki sem értett túlságosan a nethez – a többség csak a pornóig meg a chatig jutott el. Nem esett szó olyan fontos dolgokról, mint hogy például lehetőséget teremt a távmunkára, külön-

böző csoportok tarthatnak egymással kapcsolatot, hatalmas üzleti és kommunikációs lehetőségek rejlenek benne. Nem esett szó a magas szolgáltatói és telefonárakról, sem a Széchenyi-tervről. Nem esett szó a kialakulásáról, az e-mailről, a WAP-ról, a jövőről. A részt vevő 6-8 ember többsége (volt egy, aki a chat szépségét és előnyeit bizonygatta) mindent megtett azért, hogy a hallgatóknak bebizonyítsa: az internet az emberiség fekete báránya. Az átlaghallgató rögtön meghozhatta a döntést, hogy soha többet nem fogja használni a netet, és a gyerekeit is eltiltja, sőt még a suliból is kiveszi, nehogy ott hozzáférjen ehhez a potenciális veszélyforráshoz.

Mindenesetre lenne tippem; hogy hova lehetne ajándékpéldányokat eljuttatni az Internet Kalauzból... :-)

A történetnek persze folytatása is van. Élményeimről beszámoltam az ismerőseimnek is, és az egyik – MERQREE@FREEMAIL.HU – rögtön továbbította levelemet a rádiónak. A programigazgató válaszából kihagyjuk a műsor és a műsorvezető megnevezését, ugyanis a fenti kritika általánosabb egyetlen adó egyetlen műsoránál, sokan és sokszor beszélnek mindenfajta hozzáértés nélkül az internetről A programigazgató szerint ez nem baj, hiszen indulatokat szül, s ettől jobb a műsor...

Tisztelt Levélíró!

Köszönjük az észrevételt, én a kritizált rádió programigazgatója vagyok, az Ön által is említett műsorvezető főnöke. Mivel jómagam is hallottam az adást, nekem is van véleményem, de őszintén szólva ezúttal felülkerekedett bennem a rádiós. Nekünk ugyanis nem az a dolgunk, hogy a saját véleményünket hangoztassuk, ugyanis ebben az esetben visszaélnénk a média tagadhatatlanul nagy közvélemény-formáló erejével. Ezért inkább arra törekszünk, különösen a Fórumban, hogy a hallgatók adjanak hangot véleményeiknek, s azokat ütköztessük az adásban – vitára késztetve ezzel a többi, esetleg más véleményt képviselő hallgatónkat.

Ha Ön felháborodott, az nekünk jó, mert az elhangzottak ezek szerint véleménynyilvánításra késztették. Valószínűleg nem Ön volt az egyetlen ilyen nézetet képviselő (őszintén szólva magam is aktív netfelhasználó vagyok, megtanultam átlapozni a pornóhirdetést, hogy az egyetlen izgalmashoz jussak), de sajnos nem jutott vonalhoz, annyi hallgatót késztetett ugyanis véleménynyilvánításra az elhangzott beszélgetés, hogy teljesen leterheltük a Matáv-hálózatot. Ez így van rendjén, és csak azt mondhatom, a betelefonáló hallgatók ezúttal önmagukat minősítették. Mi, mint rádió, nem vagyunk következetesek, ha csak a szépet és a jót mutatjuk, kiszűrve a sok ocsmányságot, butaságot.

De mit tegyünk, ha ma ez van túlsúlyban, ezek a tömegek „tartják el" a médiát, tulajdonképpen ezekért a hallgatókért is dolgozunk. Hallgassuk el, hogy ez a valóság nagy százaléka? Szűrjük ki ezeket a – művelt, tájékozott emberek számára nyilvánvalóan félrevezető, nem a valóságot hangsúlyozó – véleményeket, cenzúrázzunk, hogy csak a szép és a jó kerüljön adásba?

Ma már túl vagyunk ezen; úgy gondolom, a demokráciával vállalnunk kell annak árnyoldalait is. Egyetlen esélyünk van: egyre többen veszik észre – ahogy Ön is tette –, hogy nem ez a fontos, nem ezt kell hangsúlyoznunk, és egyre nagyobb lesz annak az esélye, hogy több olvasott, tájékozott hallgató reakciója kerülhet majd adásba. Bevallom, ma úgy tűnik, évekig kell még erre várnunk, ma még más vonzza a hallgatók nagy részét, de bízom abban, hogy ez nem mindig lesz így.

Összefoglalva: nem hiszem, hogy a műsorvezető módszertani hibát követett el, amikor adásba engedte ezeket a szélsőséges véleményeket, sőt úgy tűnt, amikor ő reagált, s a többi, erre reagáló hallgatót adásba engedte, jó módszert választott – szemben a gépies cenzúrázással.

Elhangzott az adásban, hogy a net a pornó és a vírusok fészke, de ezt nem a műsorvezető mondta, hanem egy betelefonáló, aki ezzel a mondatával óriási vihart kavart – az azt követő kb. beszélgetés tanulsága szerint ez a műsor célja, s remélem, legalább ekkora érdeklődést kiváltó témákat sikerül majd elemeznünk a jövőben is.

Tisztelt Vértes János Úr!

Rendszeres olvasója vagyok lapjuknak, az Internet Kalauznak. Több alkalommal találkoztam a domainregisztrációról szóló cikkekkel, ezért bátorkodom ilyen ügyben tanácsát, állásfoglalását kérni az én domainkálváriámmal kapcsolatban.

2000. július 26-án adtam be regisztráltatni a gotz.hu, valamint a casio.hu domainneveket az Externet szolgáltatóhoz Szolnokra. Ők a kéthetes várólistára tették augusztus 1-jén. Augusztus 14-én kaptam az értesítést, miszerint az általam kért nevek regisztrációját nem engedélyezték.

Nem engedélyezték annak ellenére, hogy más prioritással nem rendelkezett, illetve ilyennel rendelkező nem is kérte a regisztrációt.

Az elutasítás oka a szabályzat 5.6 szakaszának c./ pontja, amely szerint az általam kért nevek megtévesztőek. Minderről megdöbbenve értesültem.

Álláspontom szerint, amennyiben egy ismert névre prioritással nem adtak be igénylést, az azt jelenti, hogy annak a névnek az igénylése szabad, arra más igényt nem tart. A regisztrátor ezen magatartása szerint, ha 10 cégnévből 5 ismertet kérek regisztráltatni, akkor 5 esetben megtagadja, 5 esetben meg engedélyezi azt? Ez a cégek közötti diszkriminatív megkülönböztetést jelenti!

Szerintem a regisztrátornak arra van illetékessége, hogy csak abban az esetben tagadja meg a regisztrálást, ha kizáró ok lépett fel, de ez semmiféleképpen sem lehet egy szubjektív vélemény. Annál is inkább, mert olyan cég nincs a világon, mint gotz, de érthetetlen módon ezt sem engedélyezik!

Véleményem szerint az említett esetekben a regisztrátor elfogultan, szakmailag nem alátámasztottan és igazságtalanul döntött. A 2000. március 1-je óta liberalizált domainregisztrációnak éppen az lenne a lényege, hogy mindenki olyan nevet tudjon regisztráltatni, amilyet csak akar, persze a prioritás figyelembevételével.

A fenti intézkedésük azért is érthetetlen számomra, mert a szabályzat 10.3 szakaszának a./ pontjában foglaltak miatt a regisztrátort felelősség nem terheli, a b./ pont pedig azt mondja ki, hogy a regisztrátor a választott név jogszerűségét, használhatóságát nem vizsgálja.

Mindezek miatt továbbra is igényt kívánok tartani az általam igényelt nevekre!

Tisztelettel:

Gyepes Zsolt
Kiskőrös

Betűméret és anyanyelv

F. G. / gfabian@prim.hu

Internet vagy internet? Nagybetű vagy kicsi? Tulajdonnév vagy köznév? Ez itt a nagy kérdés, gondolhatnánk a számos fórumon, most éppen az Internet Kalauz hasábjain elindult vita kapcsán. Ám a válasz valójában már jó ideje készen áll, az 1999-ben megjelent Magyar helyesírási szótár segítő kezet nyújt tanácstalanságunkban. A Magyar Tudományos Akadémia ugyanis állást foglalt: Internet, ha intézménynévről van szó, és internet, ha a távközlési hálózatot jelöli.
Az MTA bizonyos időközönként megjelenő kiadványaiban újra és újra rögzíti nyelvünk szabályszerűségeit, s iránymutatóként szótárrá rendezve közzéteszi szó- és fogalomkincsünk legjavát, amely élő, lüktető, folyton változó nyelvünk aktuális állapotát tükrözi. Vagyis az akadémiai állásfoglalás tekinthető helyesírásunk kiindulópontjának. Jó esetben ezt tanítják az elemi iskola magyaróráin, jól-rosszul ennek alapján sajátítjuk el nyelvünk használatának szabályait. És az akadémia kimondta a végső szót: amikor a kifejezés a szövegösszefüggésben távközlési hálózatként értelmezhető, kisbetűvel szerepel, ha pedig intézménynevet takar, nagybetűvel kezdődik.

A kutyabőrtől A Nemecsek-effektusig

Hogy ez utóbbi mikor fordul elő? Mikor viselkedik intézményként az internet? (Hol a székhelye? Kik a tagjai? Mikor van ügyfélfogadási ideje? Mivel foglalkozik?) A világhálónak ilyen típusú megnyilvánulásával én személy szerint eddig még nem találkoztam, s ha más sem, akkor dolgunkat nem nehezíti meg a háló Janus-arcú természete: a szövegösszefüggésekben amúgy is józerivel távközlési hálózat értelemben találkozunk vele.

Akkor hát mi okozza a zavart, mi kuszálja össze a szálakat?

Az internet, mint oly sok jövevényszó, az angolból került nyelvünkbe, s tudvalévő, hogy arrafelé a nemesi címekhez hasonlóan igen könnyen osztogatják a kitüntető nagy kezdőbetűket is. Hát persze, ott más nyelvhasználati szokások dívnak. Akkor hát üssük mi is lovaggá az internetet? Rossz beidegződés, és egyre gyakoribb, hogy az angol származású kifejezéseket gondolkodás nélkül eredeti formájukban átvesszük, másoljuk, még akkor is, ha létezik magyar megfelelőjük. Sokszor automatikusan nagy kezdőbetűvel írjuk őket, függetlenül jelentésüktől, a szövegben betöltött szereplüktől. És különösen igaz ez egyes szakmai tárgyú cikkekre, szövegekre, fordításokra. Vigyázat, az informatika, a számítástechnika fokozottan veszélyeztetett terület! Persze a szokás nagy úr: a tengernyi angol-amerikai mozaikszó hatására már a tősgyökeres magyar szavainkból képzett (köznévi) betűszókat is hajlamosak vagyunk csupa-csupa nagybetűvel írni. Így dicsőülnek meg a médiában nap mint nap a szívünknek kedves dolgok, például az általános forgalmi adó (ÁFA) vagy a személyi jövedelemadó (SZJA). Ugyanakkor megfigyelhető egy ezzel ellentétes, már-már dacos tendencia is: a Nemecsek-effektus terjedése. Egyes cégek, amelyek nevükben intézményként joggal viselhetnék a nagy kezdőbetűt, önként lemondanak róla, s beérik a kicsivel. Némelyek pedig nemcsak megelégszenek vele, de foggal-körömmel ragaszkodnak is hozzá, hogy a nyomtatott sajtóban következetesen így – nyelvtanilag hibásan – jelenjen meg cégük neve.

Természetesen a helyesírás nem öntudat vagy kisebbrendűségi komplexus, sem pedig üzleti megfontolás, kitűnni vágyás kérdése. Még akkor sem, ha feltehetőleg épp az internet csupa kisbetűs webcímei csábítják a marketingeseket, az arculattervezőket az egységes írásкép, illetve a világhálón való könnyebb fellelhetőség érdekében a kis kezdőbetűs írásmódra. Ám minden nyelvnek megvannak a maga törvényszerűségei, amelyeket illik betartani, hogy elsődleges funkciója, a közlés, a jelentés pontossága ne szenvedjen csorbát.

Talán az internet esetében is érdemes megvizsgálni, hogy mit jelent a szó. Az inter- előtag jelentése: közötti, közbeni, kölcsönös stb. A net nemes egyszerűséggel háló. Az internet tehát nem más, mint (számítógépek közötti) háló, világméretű hálózat, azaz világháló. Tehát a kifejezés körülírja a szóban forgó dolgot. Nevet még nem adtunk neki – de miért is tennénk, hiszen mitől kellene megkülönböztetnünk egy kizárólag rá jellemző névvel? Így viszont az internet kifejezést nem tekinthetjük tulajdonnévnek, csakúgy, mint a világméretű telefon- vagy vasúthálózatot.

Úgy tűnik, a fentebb említett angol nyelvi hatás – amely éppen az internet révén folyamatosan erősödik – fura kis szövetségesre talált. Korai iskolaéveink egyre homályosuló emlékfoszlányai között nagy megkönnyebbüléssel bukkanunk rá a tulajdonnév markáns, el-elkalandozó gyermeki figyelmünk számára könnyen megjegyezhető definíciójára: „az, amiből egy van”. Meglehet, pedagógiai szempontból annak idején indokolt volt ez a leegyszerűsítés, ám a lényeget igencsak elhomályosítja.

Mert ott van példának okáért az előbb említett telefon-világhálózat, amelyből kétségkívül ugyancsak „egy van”, és az internettel való analógiája kétségbevonhatatlan. Vagy vegyük a légkört, az időjárást, a világegyetemet. És számoljunk... Azzal a filozófiai mélységeket megidéző érvvel viszont már senki idegeit nem szeretném borzolni, miszerint minden hasonlóság – és ellenkező híresztelés – ellenére világunkban nem létezik két tökéletesen egyforma dolog, amiből az következik, hogy mindenből csupán egy van...

Mindezek ellenére el tudom képzelni, hogy néhány év múlva az internet intézményesül (mondjuk valamiféle Mátrix-szerű antiutópia...), és így indokolt lesz a nagybetű használata. (Remélem, életre nem kel, tehát a személy- és állatnév nem lehet ürügy, azt pedig mindenki tudja, hogy földrajzi korlátoktól mentes, ekképpen a földrajzi név lehetősége is kiesik. Esetleg címmé lehetne? Talán nemesivé? Mégiscsak szert tesz egy kutyabőrre?) Mert az vitathatatlan, hogy a nyelvet nem lehet ketrecbe zárni, nem lehet kitömve az íróasztal fölé a falra akasztani. Állandóan változik, módosul, különféle hatások érik, amelyek alakítják. E folytonos változásról csupán egy pillanatfelvétel lehet a Magyar Tudományos Akadémia által kiadott helyesírási szótár. Tehát a benne foglaltak nem örökérvényű igazságok, hanem irányelveket tartalmaznak, útmutatóul szolgálnak. A médiában tevékenykedő szerkesztőknek viszont ezeket az irányelveket kell követniük, hogy a nagy tömegekhez eljutó kiadványok, műsorok a magyar nyelv épülését-szépülését, ne pedig satnyulását-sorvadását szolgálják. Mindez pedig egyre égetőbb kérdés az internet korában, amikor a fésületlen, nyelvi szempontból ellenőrizetlen „írásművek” bárkihez eljutnak, és a helyes nyelvhasználat igénye egyre kevésbé merül fel.

És ehhez képest az internet szó kezdőbetűjének mérete már nem is tűnik akkora kérdésnek...

FINÁLÉV

Kis Ervin Egon rovata / kegon@relax.hu

Ezekről a kérdésekről beszélgettünk *Barna Imre* író-műfordítóval, akinek nevéhez sok más mű magyarítása mellett *Umberto Eco* három „egyetlen" regényének fordítása is fűződik, köztük A Foucault-ingával, amelyben kulcsszereplő az Abulafia nevű számítógép, amely folyton azt kérdezi: „Tudod a jelszót?"

– Számítógéppel fordít?

– Igen, számítógéppel fordítok, azaz számítógépen írom a fordításokat.

már nehéz elképzelni, hogy amikor Eco valahol egy interjúban elmondta, ő is számítógéppel dolgozik, az emberek félreértették. Gellert kapott ez a mondat, és a bulvársajtóban olyasfajta gyanúsítások röppentek fel, miszerint nem is ő írta a regényt, hanem a számítógép. Ráadásul Eco köztudottan sok vendégszöveggel dolgozik, ami szintén támogatni látszott ezt a teóriát. Valójában – annak ellenére, hogy számítógépen írt – a gépet olyasmire nem használta, amire használhatta volna, azaz továbbra is cédulázott. Amikor aztán szerencsétlen fordító nyomozott egy idézet után, a szerző – hiába írt számítógépen – többnyire nem tudta megmondani, hogy miből vette, mert elveszett a cédulája.

„Tudod a jelszót?

Beszélgetés Barna Imre műfordítóval

Mond Önöknek valamit az a név, hogy *Brachfeld Szigfrid?* A fiatalabbaknak valószínűleg nem sokat... Brachfeld Szigfrid zseniális humorista volt valamikor az átkosban, aki osztrák származású lévén jellegzetesen törte a magyar nyelvet. Egyik leghíresebb kabarészámában azt meséli el, hogyan próbálta bevezetni magyarul tanuló német barátját nyelvünk rejtelmeibe (vagy dugalmaiba?). Azóta tudjuk, hogy a rakodópart lehet teszedőpart is, a dugóhúzó pedig rejtővonó. Vajon lehet-e olyan számítógépprogramot írni, amely tudja, mikor kell a tenni vagy a rakni, a rejteni vagy a dugni, a húzni vagy a vonni igét használni? Hol a határa az automatizálható emberi tevékenységeknek? Van már sakkprogram, amely képes volt megverni *Kaszparovot,* de vajon lesz-e valaha olyan program, amely képes lesz lefordítani a Háború és békét? Vagy akár megírni?...

– Igaz, hogy magyarra fordít, de mégis felmerül bennem a kérdés: hányféle billentyűzete van? Van külön olasz és magyar, vagy csak magyar van?

– A billentyűzet maga olasz, mert a gépet Olaszországban vettem, de a billentyűkiosztást be lehet állítani magyarra és olaszra egyaránt, ami főleg azért jó, mert ha a gyerekeim használják, és olaszra van állítva, akkor azok a karakterek jelennek meg, amelyeket a gombokon látnak. Nekem meg mindegy, mert húszéves korom óta tíz ujjal, vakon írok.

– Mikor állt át a számítógépre?

– Jó régen, még a Commodore-ral kezdtem, amit használtan vettem valakitől. Léteztek akkor már normális számítógépek is, csak nem volt elég pénzem. Amit először számítógépen írtam a fordítások közül, az A Foucault-inga volt. Amikor elkészültem, szakembert kellett bérelni, aki véres verítékkel konvertálta a Commodore-fájlokat Word-formátumba, ami nem volt kis munka, mert ha jól emlékszem, nagyjából harminc darab nagy floppyt töltött meg az anyag.

Egyébként, ha már szóba került Umberto Eco, van róla egy idevágó történet: amikor a hetvenes évek legvégén az A rózsa nevét írta, még annyira új volt magánhasználatban a számítógép, hogy az emberek nem is értették, mire való. Én is Párizsban, egy barátom lakásán láttam először komputert, és annyira nem értettem a funkcióját, hogy például azon is elcsodálkoztam, miért van hozzácsatlakoztatva egy tévé. Ma

– Manapság ha valaki az internet segítségével szeretne regényt írni, azt hiszem, bőségesen találna alapanyagot, a baj csak az, hogy Eco-szintű rendszerező elme nélkül nem sokra menne vele. Ugyanakkor a számítógép valóban óriási szabadságot biztosít a javítások, átírások, szerkesztés terén. Van-e ez valamilyen hatással a fordításra és általában az irodalomra?

– Az egyik lényeges változás, amit a saját gyakorlatomban észrevettem, hogy nagyon hamar hozzászoktam: bármelyik pillanatban leírhatom bármelyik mondatvariációt, amely eszembe jut, és a következő pillanatban egy mozdulattal ki is tudom törölni. Ez már annyira benne van, nem is a fejemben, hanem inkább a kezemben, hogy már nem is tudok kézzel fogalmazni. Ugyanakkor vannak olyan írók, költők, akikről köztudott: nemhogy nem számítógéppel, sőt még csak nem is írógéppel, hanem papíron, ceruzával alkotnak. Azt viszont nem vettem észre, hogy a számítógép lehetőségei különösebb hatással lennének a szerzőkre. Ezt most elsősorban szerkesztőként mondom: aki hányavetien fogalmaz, és úgy gondolja, így is jó lesz, az ezt a szemléletét számítógéppel is megőrzi; aki meg pedáns, az papíron, ceruzával is pedáns. Olyan szerző is van, aki el sem olvassa, amit írt, és ez a számítógép használata mellett talán veszélyesebb is, mert könnyebben bekerülnek elütések. Szerintem tehát

erősebb a nyelvi igény, mint a gép adta lehetőségek; az ember határozza meg, hogy mi az, amit használ ezekből, és mi az, amit nem.

– Itt van például a sokat vitatott helyesírás-figyelés a szövegszerkesztőben. Önnél be van kapcsolva?

– Dehogy van bekapcsolva! Először is rossz – nem tudom, más nyelven jó-e vagy sem, de magyarul égbekiáltó hülyeségek vannak benne. Bár valamire azért mégis jó: ha már kész vagyok egy szöveggel – de csakis akkor –, bekapcsolom, és végigfutok rajta, hogy kiugrassa a betűhibákat, elütéseket. De ha egy szó helyes írásmódjában bizonytalan vagyok, akkor semmiképpen sem támaszkodom a programra, hanem inkább leveszem a polcról a helyesírási szótárt.

– Mit szól, amikor azt hallja: fordítógép, fordítóprogram?

– Baromság...

– Bővebben?

– Igaz, hogy nem ismerem ezt a területet, de azt hiszem, tudnék róla, ha létezne olyan fordítóprogram, amely egy egész nagyszótár anyagát mozgósítani képes. Én eddig csak néhány tízezer szavas programokról hallottam. De függetlenül a szavak számától: és a szintaxis, a mondat, a stílusárnyalatok? Hadd ne folytassam! Szerintem ilyesmi legfeljebb turisztikai célokra használható, bár nem vonom kétségbe, hogy előbb-utóbb készülnek majd egészen használható programok, de attól tartok, ez még odébb van.

– Nyilván egy ilyen program megírásához először is nem zseniális szoftverfejlesztők, hanem zseniális fordítók kellenének. Vállalná a részvételt ilyen munkában?

– El sem tudom képzelni, hogyan lehetne belekezdeni! Már alapszinten, a szavak szintjén is van egy csinos kis probléma: egyetlen nyelvben egyetlen olyan szó sincs, amely bármely másik nyelv bármely másik szavával százszázalékosan csereszabatos

NEM.”

lenne. Ez alól még a legegyszerűbbnek tűnő, legkézenfekvőbb szavak sem képeznek kivételt; még az olyanok sem, mint az igen vagy a nem, hiszen például az igen a magyarban jelentheti azt is, hogy nagyon, míg más nyelvekben nem; vagy angolul az igen egyszer yes, máskor I do. Persze minden szó jelentésbokrának van olyan ága-boga, amely többé-kevésbé hasonlít valamely más nyelv valamely másik szavának valahány ágához-bogához; de nincs az az elemi szó, amelyre azt lehetne mondani, hogy ugyanaz a helye minden nyelvben. Ráadásul most még csak szavakról beszéltünk, ám hogy lesz ebből szórend, mondat, mű, stílus? Annak is információértéke van, hogy egy szó hová kerül a mondaton belül, és egy másik nyelvben hová kell kerülnie, hogy ugyanazt jelentse... Na jó, ne is menjünk ebbe bele! Nyelvi szituációk vannak, és szerintem a nyelvi szituációk száma nem szimulálható, vagy lehet, hogy majd szimulálható lesz egyszer, de itt már talán milliárdos nagyságrendben kell gondolkodni. Egyébként nemhogy fordítószoftvert nem tudok elképzelni, de műfordítói kézikönyv megírásával sem foglalkozott még soha senki. Műfordítás-elmélet van, én is tanítok műfordítást a pécsi egyetemen, de ez leginkább konkrét művek konkrét fordításának elemzését jelenti. Olyan kézikönyv, amely általános tanácsokat tartalmaz, tudomásom szerint nem létezik.

Valószínűleg, mint nagyon sok más számítógépes problémánál, valahol ott lehet a kutya elásva – ha van ilyen „kutya” –, hogy a legbonyolultabb számítógépek is az igen-nem, a semmi-valami elvén alapulnak, és ez egyszerűen nem ad lehetőséget arra, hogy az emberi agy működését szimulálja. Kérdés, mikor jutunk el az árnyaltabb működésig, az intuícióig,

az ugrásszerű gondolkodásig. Aztán lehet, hogy néhány éven belül fény fog derülni annak a tarthatatlan naivitására, amit mondtam; hiszen néhány évvel ezelőtt még Kaszparov is olyasvalamit nyilatkozott, ha jól emlékszem, hogy a számítógép sohasem fog olyan jól sakkozni, mint az ember – azóta egyszer mégis kikapott. Talán ugyanilyen hamar kiderül, hogy nekem sincs igazam, bár azt hiszem, a számítógép még mindig csak arra képes, hogy számba vegye az összes létező lehetőséget, csak most már elég gyors is, hogy tényleg megcsinálja. A fordításhoz ez még kevés, mert fordításkor nem elég, mint a sakkban, számba venni minden létező lehetőséget: ki is kell választani a legmegfelelőbbet, aminek nincsenek olyan egzakt kritériumai, mint a sakkjátékban.

– Nem tudom, a sakkozók megkongatták-e a vészharangot a sakk fölött, de az kétségtelen, hogy az irodalmat és az olvasást sokan féltik a számítógéptől vagy az internettől.

– Szerintem a tévétől jogosabban féltették annak idején, sőt a félelmek nagyjából be is igazolódtak. A számítógépnek és főleg az internetnek pont fordított hatása van, mint a tévének, hiszen terjeszti az írásbeliséget...

– Ma még... De az internet fejlődésével egyre kevesebb lesz a szöveges tartalom, tért hódít a kép és a hang; ráadásul a szöveges tartalommal is az a baj, hogy kétes minőségű, strukturálatlan – mondják az ellenzők.

– Miért mondják, hogy strukturálatlan? Nekem kicsit magas, hogy hogyan működnek a keresőprogramok, de elég jól működnek; éppen most hívta föl valaki a figyelmemet a Google-ra, azóta azt használom, és meg vagyok vele elégedve. Persze tudom, a tartalom jelenvalóságában – abban az értelemben, hogy minden szöveg valahol fizikailag ott van, tárolódik – valóban strukturálatlan, de a keresőprogramok használata révén, legalábbis a felhasználó képernyőjén, strukturálódik. Igaz, nem mindegy, mit írok be keresőszónak, és az is lehet, hogy az internetezők többsége ma már nem szöveget, hanem képeket és videókat keres. Annak idején, amikor a Mátrix című filmet bemutatták, én is írtam róla, és miközben anyagokat kerestem hozzá az interneten, megtudtam, hogy az egész filmet le lehet tölteni titkos szerverekről. Ez ma még több órát vesz igénybe, de néhány éven belül már csak pár percig vagy pillanatig fog tartani, és esetleg megint kevesebb lesz a betű, mert az emberek már az interneten sem olvasni fognak. De akkor sem a számítógép a ludas, hanem végül is megint csak ugyanaz a mozgókép, amely a televíziónál. A harc továbbra is a betű és a kép között folyik, de ebben a harcban nem a kép oldalán áll a számítógép, sőt inkább a betű oldalán.

Ugyanakkor az is kétségtelen, hogy a számítógép terjedésével bizonyos könyvek el fognak tűnni, hiszen a telefonkönyvek, a lexikonok, az enciklopédiák és mindenféle hasznos kézikönyvek az internetre kerülnek. Ezt a folyamatot inkább gyorsítanám, mintsem hogy aggodalmaskodjak miatta: mennyivel kényelmesebb egy sokkötetes, tizenöt kilós szótárban a képernyőn keresni, mint átnyálazni a lapokat! Miért kéne, mondjuk, aggódni, amiért az emberek egyre kevesebbet forgatják a telefonkönyvet? Más kérdés, hogy a Háború és béke papírváltozatának megjelenését kell-e félteni a számítógéptől. Hosszú távon biztos, hogy visszavonul a papír, de egy nyári délutánon egy balatoni kertben a nyugágyon heverészve, a diófa alatt lapozgatni egy könyvet e pillanatban még vonzóbb számomra, mint a monitor előtt ülni.

– Abban jobbára mindenki egyetért, hogy a számítógép az írásbeliség új korszakát nyitotta meg, de ez az írásbeliség már nem ugyanaz az írásbeliség, mint ami régebben volt. Az e-mail például nem egyszerűen a levél elektronikus változata, mert sajátos formája, eszközei vannak, és valójában közelebb áll egy párbeszédhez – bár akadozó párbeszédhez –, mint a klasszikus értelemben vett levélhez. Sokszor nincs megszólítás és búcsúzás, a tartalom meg néha csak annyi, hogy a partner leveléből meghagyott egysornyi idézet alatt áll egy „igen" vagy „nem"...

– Igen, ilyen leveleket is szoktam írni, meg írtam már háromoldalas, hatezer karakteres leveleket is az interneten – ez megint csak nem a számítógépen múlik. Valóban oldottabbá vált a fogalmazási stílusunk, de általában az egész irodalom is közelebb került a beszélt nyelvhez; ez több száz éve tartó tendencia, amelynek most legfeljebb egy kis lökést adott az internet. Ugyanakkor a számítógép sajátosságaiból határozott előnyök is adódnak, mert például elképzelhető, hogy ismét ki lehet majd adni nagy írók levelezését, amivel egész köteteket töltöttek meg a századelőn, azután eltűnt a műfaj, mert már nem írtak levelet egymásnak az írók, hanem telefonáltak. Most újra írnak, és ennek nyoma van.

Egyébként ezeket a kérdéseket majd akkor kell újra feltenni, amikor már minden háztartásban alapfelszerelés lesz az internet, és eltűnik a billentyűzet, mert hangfelismerő szoftverek lesznek. Ez például számomra teljesen idegen dolog, itt én biztos megállok, mert olyan számítógép-használó soha nem leszek, aki szóbeli utasításokat ad a gépének... Bocsánat: lehet, hogy a hűtőszekrényemnek fogok, de azt, hogy diktáljam a Wordnek a fordítást, azt semmiképpen sem tudom elképzelni. Akik fejlesztik ezeket a programokat, valószínűleg nem is így gondolják.

– Nem leértékelve ezzel egyéb munkásságának jelentőségét, azért Ön számomra elsősorban mindig Umberto Eco magyar fordítója lesz. Márpedig Eco A Foucault-inga című regényében lényegében már feltette azt a kérdést, amelyet ebben az interjúsorozatban mi is folyamatosan kerülgetünk: azáltal, hogy a számítógéppel és általában a technika fejlődésével sokkal mélyebben vagyunk képesek behatolni a valóság rejtelmeibe, vajon közelebb jutunk-e a végső igazságokhoz? Eco regénybeli számítógépe, az Abulafia azt kérdezi: „Tudod a jelszót?" És a helyes válasz a „nem"...

– A számítógépek jelen pillanatban csak gyorsaságban pipálják le fényévekkel az agyat, de működési mechanizmusban még messze elmaradnak mögötte. Amit a számítógép tud, azt csak azért tudja sokkal inkább, mint az agyunk, mert nincs szüksége több millió évre, hogy elvégezzen annyi számítást, amennyire mi sosem lennénk képesek. De nem tudjuk feltenni a gépnek a fontos kérdéseket. Ha az a kérdés, hogy hány elemből áll egy kromoszóma, akkor azt ki lehet számolni; de maga a kérdés csak annak nyomán vált értelmessé, hogy tudjuk, mi az a kromoszóma – ötszáz évvel ezelőtt a kérdést sem tudta volna feltenni senki. Ám azt nem tudjuk megkérdezni semmilyen géptől, ami valójában izgat minket: hogy mi végre vagyunk a világon, és egyáltalán, valami végre vagyunk-e? Az ember géntérképét most már fel tudja rajzolni a számítógép, de az ilyen kérdéseket nem érti. „Tudod a jelszót? Nem." Nem tudjuk a jelszót, és a jelszó a *nem*...

CYBER-TEÓRIÁK

Z. Karvalics László rovata / zkl@lucy.tgi.bme.hu

Az internet úgy igazából 1995-ben mutatta meg először az erejét, 1997 elejére visszavonhatatlanná vált, hogy a hálózati világgal valami egészen ígéretes kaland kezdődött, 1999-re pedig már le is tisztultak annyira az erővonalak, hogy majdnem világosan lássunk a változások három nagy problématengelye, az üzlet, a politika és a kultúra alapdilemmáival kapcsolatban. Ez alatt az öt év alatt több mint száz könyv, sok ezer tanulmány, cikk, esszé és programnyilatkozat rugaszkodott neki, hogy fontos felismeréseket és összefüggéseket fogalmazzon meg a netről, olyan szövegek formájában, amelyek lehetőség szerint egyszerre eladhatók és társadalomelméletileg is értékesek. Sorozatunkban ezekből az útkeresésekből mutatjuk be a legérdekesebbnek tűnőket, a leginkább vitára serkentőket.

1966 februárjában egy haláláig osztrák akcentussal beszélő, a második világháború alatt az Egyesült Államokba tántorgó fizikus, *Charles Herzfeld* vezette a Pentagon egyik legtöbbre tartott részlegét, az ARPA-t (Advanced Research Project Agency). Noha alig néhány folyosónyira helyezkedett el az igazgatói irodától az ügynökség egyik önálló egysége, az IPTO (Information Processing Techniques Office), a fiatal igazgató, *Bob Taylor* nem kis izgalommal várta a találkozót főnökével. Régóta foglalkoztatta egy gondolat, amelyet korábbi felettesei – *J. C. R. Licklider* és *Ivan Sutherland* – ültettek el a fejében, és most sürgető kényszert érzett, hogy cselekedjen.

Boszorkánymesterek

(KATIE HAFNER – MATTHEW LYON: AHOL SOKÁIG ÉBREN MARADNAK A BOSZORKÁNYMESTEREK. AZ INTERNET KEZDETEI)

Az IPTO számos egyetemmel állt szerződésben, és szinte valamennyi partnerük ugyanavval a gonddal küzdött. Mindenki saját számítógépet akart, ám a gépek drágák és nagyok voltak. Vajon nem lehetne-e megoldani, hogy egy vagy két helyen nagy számítógépes kapacitást halmozzanak fel, de ezeket a központokat jól kiépített kommunikációs kapcsolatokon keresztül bárki erőforrásként, illetve közös munkafelületként használhassa?

Amikorra az igazgatóhoz bejutott, a fentiek mellett Taylor még két érvet húzott elő a cilinderből, egy gazdaságit és egy biztonságit. A védelmi tárca mint a számítógépek legnagyobb felhasználója költséget takarít meg avval, hogy kevesebb gépet kell vásárolnia, és avval is, hogy az összekapcsolások miatt nem kell a gépek kiválasztásával időznie. Másfelől az egyik vonal meghibásodása esetén egy üzenet a másik vonalon is eljuthat a címzetthez, és ez új távlatokat nyit a megbízhatóság szempontjából.

„Los Alamos fényei, ahol sokáig ébren maradnak a boszorkánymesterek, hogy (ne mozdulj a kocsiból, felejtsd el a kaput) megmentsék vagy megsemmisítsék a világot – majd az idő eldönti"
(James Merrill: Under Libra: Weights and Measures from Braving the Elements)

Herzfeld nem kérdezett sokat:

– Nehéz lesz megcsinálni?

Taylor elszánt merészséggel kockáztatott:

– Ó, egyáltalán nem. Már tudjuk, hogyan kell.

Herzfeld bólintott:

– Remek gondolat. Essünk neki. Ettől a pillanattól fogva a jelenlegi költségvetésén felül egymillió dollárja van rá. Gyerünk!

Taylor, már a folyosón, az órájára pillantott. Krisztusom – suttogta maga elé –, az egész mindössze húsz percig tartott.

Az epizód így is vonult be az internetlegendáriumba, mint „a leggyorsabb egymillió dollár" története, nem véletlenül evvel kezdi nagy sikerű oknyomozását a *Hafner–Lyon* kettős, a mai napig legsikeresebb internettörténeti áttekintés szerző- és házaspárja.

„Taylor ötletével" indítani jó választás volt, a sztori messze túlmutat önmagán. Ha például le akarunk számolni avval a széles körben elterjedt és elfogadott hiedelemmel, hogy az Arpanethez, majd az internethez vezető kutatások központi mozzanata a redundancia, illetve a funkciók átvétele miatt fizikailag elpusztíthatatlan kommunikációs csatorna kifejlesztésének szándéka volt, elég, ha bekukkantunk Herzfeld dolgozószobájába. Ez az elsősorban katonailag, illetve „nemzetbiztonságilag" értékelhető szempont mindvégig csak egyike volt azoknak a megfontolásoknak, amelyek a fejlesztés iránt elkötelezett kutatókat és hivatalnokokat újabb lépésekkel vitték közelebb a hálózati elv áttöréséhez. Mindez még akkor is igaz, ha egy másik „alapító atyát", a lengyel emigráns szülők gyermekét, *Paul Barant* a RAND Corp. munkatársaként éppen ez a cél vezette a hálózati adatátvitel arkhimédészi pontját jelentő csomagkapcsolt eljárás kifejlesztéséhez. Csakhogy ugyanezt a megoldást vele párhuzamosan a katonai szempontok iránt teljesen érzéketlen *Donald Watts Davies*, a brit Nemzeti Fizikai Laboratórium kutatója is kifejlesztette! (Ráadásul Davies motivációja teljesen egyértelmű volt: egy új, nyilvános kommunikációs hálózat alapjait kívánta megteremteni vele.)

De térjünk vissza „Taylor ötletéhez". Kinek az ötlete is a hálózat? Kétség sem férhet hozzá, hogy Taylort J. C. R. Licklider gondolatai „termékenyítették meg", akinek 1960-as, az ember–gép interakciót középpontba helyező könyve már utat mutatott a csoportos döntéshozatalról, az osztott erőforrásokról, sőt az „integrált hálózati operációkról" álmodók számára.

Licklider maga azonban következetesen *Vannevar Bush* nevezetes 1945-ös tanulmányához, az As we may thinkhez nyúl vissza. Ha az internet történetének puzzle-darabkáit rakosgatjuk, a legfontosabb tanulság éppen ez: annyi gyökér, olyan sok keresztkapcsolat, találkozó és szétváló út, versengő és együttműködő intézet fémjelzi a „hőskort", hogy nehéz volna fősodort találni, és szinte lehetetlen megmondani, hogy ki is a Mr. Internet, akinek neve majd bevonul a történelembe az internet megalkotójaként. Ilyen nincs, és noha időről időre fellángolt egy-egy rövid életű elsőségi csata, az 1994-es bostoni találkozóról készült fényképen 19 Arpanet-pionír mosolyog a világra – ők a boszorkánymesterek, akik közösen főzték ki a csodálatos hálózatot a nagy amerikai tudományos üstben. És még nincs is köztük *Bob Metcalfe* vagy *Tim Berners-Lee* és további mágusok sora...

Internettörténeti kronológiával tele az internet, kis kutakodás után bárki tucatnyit tölthet le magának. Ami ebből a könyvből igazán izgalmassá válik számunkra, az az emberi dimenzió.. Ahogy az internet jóval több, mint összekapcsolt számítógépek hálózata (együttműködő emberek szuperrendszere), úgy az internet kifejlesztésének folyamata sem korlátolt bürokraták, katona-politikusok és az általuk pénzelt szemüveges, mosolytalan, fehér köpenyes kutatók száraz históriája. Ez a sztori tele van élettel és izgalommal, emberi nagysággal és gyengeséggel. Professzionális tudományszervezéssel és számtalan véletlen találkozással. Jó érzékű döntéshozókkal és olthatatlan kíváncsiságtól hajtott, csökönyös kutatókkal. A mi boszorkánymestereink bizony különös fickók, és mint egy panoptikum figurái, úgy lépnek elénk a könyv lapjairól. A kamasz Davies például, aki azért fordul a számítógépek világa felé, mert egy napon anyja egy elhagyott telefonszakkönyvet talál a postahivatal előtt, és hazaviszi az addig csak rádióval bütykölő fiacskájának. Vagy itt van Licklider, a közkedvelt „Lick", iszonyatos missouri akcentusával, reggeli betevő Coca-Colájával, csillogó kék szemével és kollégái által csodált, fantasztikus problémamegoldó képességével. Felvonul *Roberts* és *Kleinrock,* a két megrögzött szerencsejátékos. (Roberts megtanított egy sajátos számolási rendszert Kleinrocknak, amellyel a blackjacket lehetett némiképp megbolondítani – nem egyszer a kaszinódetektíveknek kellett finoman távozásra bírni a kutatópárost.) Ez nem a vasalt uniformisok és jól szabott öltönyök világa (kivéve *Vint Cerf* zakóját és nyakkendőjét, no meg nagy barna irattáskáját; de ő középiskolásként próbálta magát így megkülönböztetni a többiektől), sokkal inkább az Addams Family-hangulatú mezítlábas buliké. Ha az emberi dimenziót figyelmen kívül hagyjuk, semmit sem értünk meg az internet történetéből. Ha kizárólag a technológiai megoldásokra figyelünk, elvesznek a magyarázatok. Szemléltetésképp idézzünk fel egyetlen históriát, az e-mail „előtörténetét".

A krónikások hagyományosan *Ray Tomlinsonnal* kezdik, aki a korai szöveges adatforgalom fazonszabászaként készítette elő a terepet a majdani robbanáshoz, és avval írta be a nevét a kultúrtörténetbe, hogy neki köszönhetjük a kukacot. 12 írásjelből kellett kiválasztania egyet, hogy a levelek feladóját a hozzáférés helyétől elválassza vele. Tomlinson döntése, a @ használata telitalálatnak bizonyult, hiszen az „at" értelemszerűen a befogadó intézményre is utalt. De hol van ez az epizód színben és „szagban" a hálózati levélforgalom detonációjához vezető valódi eseménytől, Len Kleinrock borotvájának elvesztésétől?

Amikor 1973 egy szeptemberi délutánján Len Kleinrock megérkezett Los Angelesbe egy Brightonban rendezett konferenciáról, döbbenten vette észre, hogy a borotváját a Sussex Egyetem hálótermének fürdőszobájában hagyta. Noha filléres termék volt, mégis nagyon ragaszkodott hozzá, és elhatározta, hogy visszaszerzi. Mivel az Atlanti-óceánt nem kívánta még egyszer átrepülni érte, eszébe jutott, hogy a konferenciára kiépítettek egy ideiglenes vonalat, hogy a britek is megtapasztalhassák az Arpanet működését. Kihasználva a rendszernek azt a tulajdonságát, hogy az erőforráskezelés miatt nyilvántartja az éppen belépetteket, hajnali háromkor kiderítette, hogy barátja és kollégája, Larry Roberts még Brightonban van – ébren, és éppen akkor csatlakozott a rendszerhez. A kölcsönös üdvözlések után Kleinrock megkérte Robertset, hogy hozza el a borotváját – és a kis szerszám másnap rendben megérkezett a gazdájához.

Csakhogy evvel kiszabadult a szellem a palackból. Noha korábban sem tiltották a magáncélú kommunikációt, mégis az elhíresült borotvakaland nyomán kezdtek el személyes üzeneteket küldözgetni egymásnak az Arpanet használói, és a forgalom tömegesedése vezetett el számos megoldás kifejlesztéséig, amely forradalmasította az átvitelt. (Kísértetiesen emlékeztet mindez a Ciscót megalapító házaspár esetére: csak azt kívánták megoldani egy szellemes hardvereszközzel, hogy közvetlenül is kapcsolatba léphessenek egymással, mivelhogy ugyanazon az egyetemen dolgoztak. Vagy itt van az ICQ, 1999 nagy üzleti sikere: néhány egyetemista mindössze annyit szeretett volna elérni, hogy belépéskor azonnal láthassa, barátai közül ki van éppen online)

Innen nézve sajátos fénytörést kap az a kérdés is, hogy vajon megmentik vagy megsemmisítik-e a világot a boszorkánymesterek. Los Alamos fényei arról üzennek, hogy a kontroll kicsúszhat a mégoly nagyszerű kutatóközösség kezéből is. Soha nem lehetünk benne biztosak, hogy az üzlet és a politika alak- és formaváltozásai melyik forgatókönyv felé hajtják a hálózati jövőt. Ezért is jó megismerni a mi boszorkánymestereinket, tudni, hogy éberen figyelnek, és legfőképpen érezni, hogy ha netán el is nyomná valamelyiküket az álom, sok millió őrszem kiált fel, ha baj van.

IRODALOM: HAFNER, K. – LYON, M.: WHERE WIZARDS STAY UP LATE. THE ORIGINS OF INTERNET (SIMON&SHUSTER, TOUCHSTONE BOOK, 1996). KOMENCZI BERTALAN: J. C. R. LICKLIDER, A KATEDRÁLISÉPÍTŐ (IN: NEUMANN JÁNOSTÓL AZ INTERNETIG, SZERK.: Z. KARVALICS LÁSZIÓ, NAPVILÁG KIADÓ, 1999, 72–96. O.). LICKLIDER KÖNYVE AZ EMBER–GÉP INTERAKCIÓRÓL MEGTALÁLHATÓ: MEMEX.ORG.LICKLIDER.HTML.

INTERSONG

Rovatvezető: Rosta László (lrosta@intersong.hu, www.intersong.hu)

AZ IMI MEGÁLLAPÍTÁSÁNAK MÓDJA

Az IMI (Intersong Média Index) évente 24-szer kerül kiértékelésre.
Kiértékelési periódus (kp): minden hónapban kettő, 1-jétől 15-éig, valamint 16-ától a hónap utolsó napjáig.
A magyar könnyűzenei előadók médiabeli szereplését a következő módon regisztráljuk:
Kiértékelési periódusonként a négy médium (rádió, televízió, internet, sajtó) mindegyike egyformán egyenként 2500 médiapontot ér. Egy kp-n belül tehát összesen 10 000 médiapont kerül kiosztásra.
A hallgatottsági, nézettségi, látogatottsági és olvasottsági adatokat figyelembe véve súlyozzuk az adott médiumon belüli előadói szerepléseket.

Célkitűzések és tevékenységek

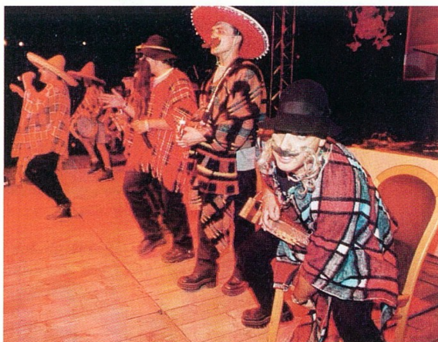
A könnyűzenei előadók közismertségének megállapítása médiabeli szerepléseik alapján.

A különböző zenei stílusok és a négy fő médium – rádió, televízió, internet, sajtó – viszonyának elemzése.

A promóterek (producer, menedzser, műsorszervező) és a lemezkiadók promóciós munkájának kiértékelése.

Adatszolgáltatás a megbízók, szponzorok, előadók, szakmabeliek és a média számára.

Természetesen az IMI éllovasai közé elsősorban azon előadóművészek kerülnek, akik dalaikkal, szerzeményeikkel leginkább elnyerik a közönség tetszését, ezenkívül persze jelentős szerepet játszik a lemezkiadók, producerek, menedzserek műsorszervező promóciós munkája is.

Hozzászólások, reakciók az IMI első (07. 01. – 07. 15.) közzététele kapcsán

Az IMI – nagy örömünkre – már első alkalommal élénk visszhangot váltott ki úgy a rajongók, mint a szakma (kiadók, újságírók) körében. Augusztus 1-jei sajtótájékoztatónkon mutattuk be a médiának az IMI-t, a húszas, illetve negyvenes bővített listát, de úgy gondoltuk, hogy a leginkább érintettek közül is érdemes megkérdezni néhányat, vajon mit szólnak a helyezésükhöz...

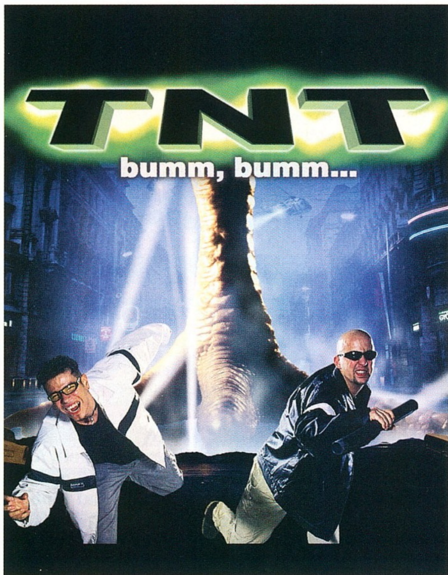
Auguszt Bárió (AD Stúdió – 3. helyezett):

„Nagyon örülünk a harmadik helynek! Külön öröm számunkra, hogy rádiós szerepléseink – ebben az IMI alapján jók vagyunk – leginkább kívánságműsorok alapján valósultak meg a közelmúltban. Ebből arra következtetek, hogy a közönség szereti, és ezért kéri dalaink lejátszását. Ez nagy boldogság a számunkra, hiszen mi a közönségnek játszunk. Azért is fontos nekünk a 3. hely az Intersong Média Indexen, mert szeptemberben jelentkezünk az új lemezzel, és ez nagyon jó bevezető..."

Glatz Gábor (Back II Black – 13. helyezett):

„Nem vagyok babonás – talán ezzel kezdeném a tizenharmadik hely kapcsán... Magyarországon szerintem nincs olyan lista, amely reális lenne. Ezzel együtt Magyarország egyik legjobb koncertzenekarának tartom magunkat, produkciószinten pedig a legjobbnak. Az eladási adatok alapján abszolút reális az IMI-n való helyezésünk, de amint látszik, a rádiós szereplés »dobott« rajtunk. Ez nagy

meglepetés a számunkra, ugyanis nem nagyon favorizáltak minket az éterben. Az énekesváltás és a nulláról való újrakezdés figyelembevételével az IMI július első felében mért eredményét egyértelműen az Úgy vártalak című dalunknak köszönném meg! Különösen azért értékes ez a helyezés, mert hosszú kényszerszünetünk alatt sokan kihasználták a helyzetet: amíg nem volt otthon a macska, cincogtak az egerek... Ezzel együtt, látva, hogy kik vannak előttünk, tudomásul veszem, hogy a piac diktál, akár szimpatikus nekem valaki, akár nem, de sok rokonszenves produkciót is látok, amelyek sikerének szívből örülök!

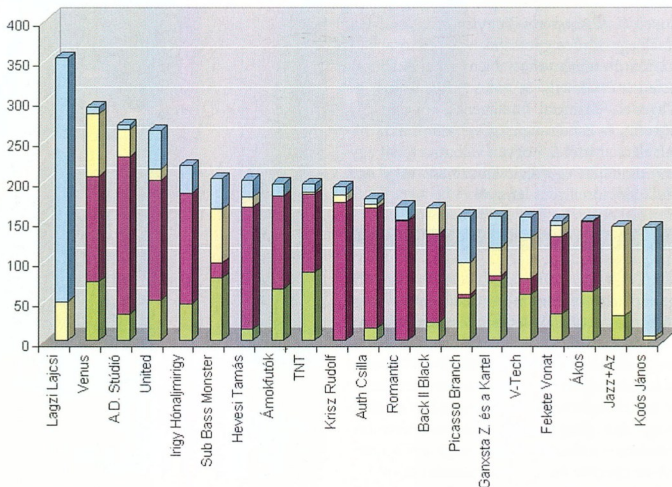

Sipos Péter (Irigy Hónaljmirigy – 5. helyezett):

Helyezésünk az IMI-n, amelynek egyébként örülünk, annak köszönhető, hogy a Danubius Rádió sokat játssza a Mirigy-himnuszt, bár eleinte nem akarta, mert 70-es évekbeli régiségnek tartotta. Nekünk lett igazunk, hiszen a hallgatók sokszor kérik! A viszonylagos visszaesés annak tudható be, hogy következetesen vonjuk ki magunkat a Dáridóból és az ehhez hasonló műsorokból. Tervünk az, hogy a többi zenekarhoz hasonlóan kifejezetten popzenei tévéadásokban legyünk jelen a jövőben. A klipünk aránylag régen készült, az újra pedig még várni kell egy kicsit. Az írott sajtóról annyit, hogy időszakonként, például ha balesetünk volt, sokat szerepeltünk, most meg kevesebbet... Ez változó, nyáron pedig amúgy is eltűnünk kissé, bár sokat koncertezünk.

Takács Barnabás rovata / takacsB@digitalElite.net

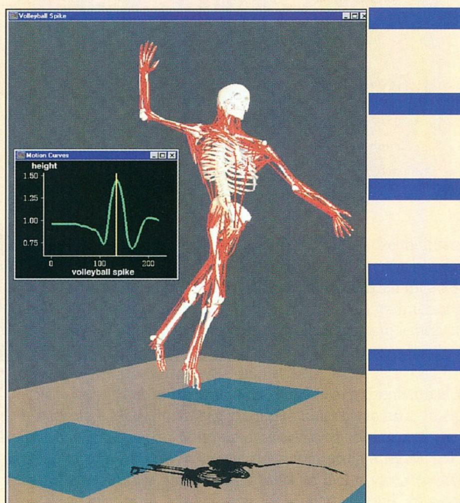
Mesterséges intelligencia az animáció világában

A világ egyik legfejlettebb és legintelligensebb számítógépét HAL-nak hívták: *Stanley Kubrick*, a nemrég elhunyt híres filmrendező immár klasszikussá vált filmjében, a 2001. Űrodüsszeiában szerepelt. A kezdetben gépiesen magabiztos és kellemesen nyugodt HAL hangja a film során egyre több és több érzelmet fejez ki, míg végül az utolsó jelenetben egy, az „elmúlás" lehetőségét és közelségét felismerő (mi több, azzal nagyon is szembesülni kényszerülő), szinte emberi lény szorongásait és félelmeit ismerhetjük meg. Napjaink számítógépei még nem beszélgetnek velünk, nincsenek érzelmeik, és nem félnek az elmúlástól. De meddig lesz ez így, és van-e olyan technológia, amely ezt megváltoztathatja?

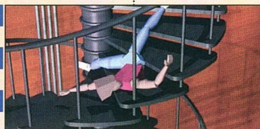
A HAL név az egyik legnagyobb és legrégebben létező, számítógépeket fejlesztő cégre, az IBM-re utal. HAL egyszerűen IBM mínusz 1, pontosabban az ábécében az I-t megelőző betű a H, a B-t az A és az M-et az L. Érdekes egybeesés, hogy szintén az IBM hozta létre azt a ténylegesen létező, Nagy Kéknek (Big Blue) elkeresztelt szuperszámítógépet, amely megverte a volt sakkvilágbajnokot, *G. Kaszparovot.* Tényleg gondolkodnak ezek a gépek, vagy csak egyszerűen gyorsabban és pontosabban számolnak ki előre látható eseményeket? Nem gondolkodnak. Nincs tudatuk, nincsenek érzelmeik, és nincs öntudatuk sem. A mesterséges intelligencia (artificial intelligence, röviden AI) pontos szabályait követik, és ennek segítségével számunkra hihető valóságot tárnak elénk. Mitől és hogyan válhatna tehát egy virtuális teremtmény, mondjuk egy digitális színész vagy egy internetavatár, gondolkodó, intelligens lénnyé?

Mesterséges intelligencia

Egy önállóan cselekvő és gondolkozó (autonóm) virtuális ember megteremtéséhez három fontos evolúciós lépésre lesz szükség. Az első a procedurális vagy algoritmikus viselkedés, melynek lényege, hogy előre beprogramozzuk, miként viselkedjen virtuális emberünk bizonyos szituációkban. Digitális teremtményünket például utasíthatjuk arra, hogy a szoba egyik pontjáról sétáljon át a másikra, vagy hogy üljön le egy székre. A mesterségesintelligencia-algoritmusok automatikusan tudják, hogy ezt miként kell megvalósítani. A rendszerbe épített procedurális memória azt is lehetővé teszi, hogy a parancs végrehajtása közben az eredeti mozgást a körülményektől függően felülbíráljuk. Máshogy kell például padlón járni, mint lépcsőn, vagy egy székre, díványra, illetve fotelbe leülni. A második lépésben célkitűzésre és adaptációra van szükség.

Célkitűzés alatt azt értjük, hogy szintetikus emberünk a maga virtuális világában él, és feladatokat lát el anélkül, hogy annak részleteit meghatároznánk. Gondoljunk a rendező és a színész kapcsolatára. A színész a rendező egy jelenetre vonatkozó rövid utasításait a forgatókönyv és az alakított szereplő egyéniségének megfelelően próbálja eljátszani. A másik folyamat az adaptáció, amely szintén nélkülözhetetlen, hiszen környezetünk állandó változását tanulás segítségével követnünk kell. Az előbbi példával élve: a próbák során egy jelenetet többször is felvehetnek, miközben a rendező utasításai, a színpad és a kellékek is megváltozhatnak. Végül a harmadik fázisban teljes körű személyiségmodellt kell megteremteni. Virtuális lényeink ekkor már valóban intelligenciával és döntésképességgel rendelkeznek. Racionális viselkedésüket olyan véletlenszerű folyamatok is befolyásolják, mint a hangulatok és az érzelmek.

Az AI (mesterséges intelligencia) azon ún. interdiszciplináris – azaz egyszerre több tudományágat felölelő – tárgyak közé tartozik, amelyek a hozzá nem értők számára kissé misztikusnak tűnhetnek. A valóságban azonban olyan nagyon egyszerű eszközök és módszerek logikus használatáról van csak szó, amelyek alapjait igen könnyű megérteni. Induljunk ki az egyik legősibb tudományból, a filozófiából. A lét és a tudás fogalma ősidők óta foglalkoztatja az emberiséget. A filozófia számunkra legfontosabb két ága az ontológia és az episztemológia. Az ontológia a lét problémáját kutatja, és arra a kérdésre keresi a választ, hogy mitől ember az ember. Az episztemológia ugyanakkor a tudást vizsgálja, és azt, hogy mi a valóság és a valóság belső ábrázolása (számítógépes vagy egyéb) közti viszony. Miként jutunk tehát általában a tudás birtokába? Természetesen tanulással. De milyen is pontosan a tanulás folyamata? Hogyan tárolódik az információ, miként választjuk külön a hasznosat a haszontalantól? Miként keresünk emlékeink között? Ez a mesterséges agy építése szempontjából nagyon fontos kérdés. A válasz nem egyszerű. Egy azonban biztos. Minden intelligens lénynek, legyen az biológiai vagy digitális, környezetétől kell elsajátítania a túléléshez szükséges viselkedésmintákat és normákat. Ez lesz tehát a kiindulópontunk.

AI-technológia kezdőknek

A mesterséges intelligencia tudománya az emberi viselkedés modelljéül gyakran használja a játék fogalmát. Az élet játék! – mondjuk sokszor. Hát lássuk, igaz-e ez az AI világában. A játékot ügynökök (emberek) játsszák, akik egy elképzelt vagy valós térben mozognak, amelyet gyakran egy térképpel ábrázolunk. Az élethez hasonlóan a játéknak vannak szabályai, amelyeket az ügynökök (többé-kevésbé) betartanak. Minden ügynök tevékenységének van valami célja, amit különböző stratégiák bevetésével próbál meg elérni. Természetesen vannak olyan célok is, amelyeket többen együtt próbálnak elérni (kooperatív), és vannak olyanok, amelyek személyesek (non-kooperatív). Céljaik elérése érdekében az ügynökök érdekeiket védő csoportokba szerveződhetnek. Ehhez elsősorban kommunikációra van szükségük, amit csak egy közös nyelv segítségével tudnak lebonyolítani. Ezen a nyelven kommunikálva egy intelligens ügynöknek – céljai követése közben – fel kell ismernie, ha az őt körülvevő körülmények változnak, és szükség esetén módosítania kell a céljainak legjobban megfelelő stratégiát. Ezt hívjuk alkalmazkodásnak vagy adaptációnak. Az adaptáció tehát a tanulás egy formája.

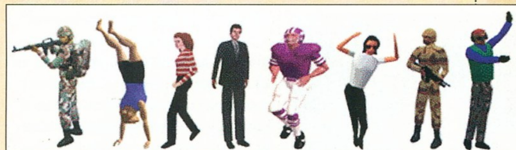
Tanulni sokféleképpen lehet, de általában szükségünk van egy tanítóra, akiben megbízunk, hogy a tőle származó információ valóban helyes. A hangsúly ebben a folyamatban a bizalmon van. A valóság jobb modellezéséhez az ügynököknek szükségük van az információ megbízhatóságának kifejezésére (belief factor). Ezt a „hihetőségi indexet" figyelembe kell venniük döntéseik meghozatalakor. Barátaink azonban nem szándékosan vezetnek minket félre. Miből ered tehát ez a probléma? Abból, hogy – az adaptáció és tanulás következtében – minden ügynöknek más és más belső képe (modellje) alakul ki az őt körülvevő világról. Ennek megfelelően tanácsaik különböző szempontok szerint lehetnek igazak (truth maintanance). És itt térjünk vissza arra, hogy miért mondtuk az előző szakaszban, hogy a játék szabályait az ügynökök csak többé-kevésbé tartják be. A szabályok ugyanis gyakran bizonytalan, ún. fuzzy formát öltenek. A bizonytalanság forrása lehet információhiány, pontatlan tudás vagy az, hogy a tények ellent látszanak mondani belső igazságunknak (contradiction). A játék (valós élet) modellje tehát matematikai értelemben véve nem monoton, ami végül mindig konfliktusok kialakulásához vezet. Így van ez tehát a valós és a digitális világban is :-).

Konfliktusaink ugyanazon valóság különböző szempontok szerint történő kiértékeléséből fakadnak. Ha úgy tetszik, ez az

intelligencia sajátos és elkerülhetetlen tulajdonsága. A természetes intelligenciák tapasztalati alapokon nyugszanak, amelyek vagy statisztikák, szabályok, vagy minták (patterns) formájában jelenhetnek meg. A mesterséges világban tehát ugyanúgy e a három elvet kell követnünk, ha gondolkodó és társalgó lényeket szeretnénk teremteni.

Alkalmazások

A mesterséges intelligencia fejlődése lehetővé tette, hogy olyan virtuális lényeket teremtsünk, amelyekkel az emberi kommunikációhoz hasonló módon beszélgetni tudunk (Talkie.Com, Xerox, Improv Technologies). Kéréseinket és gondolatainkat egyszerű szavakkal közölhetjük, és okos, pontos, szinte életszerű válaszokat kapunk. Az intelligens avatárok ilyen formában történő alkalmazása fontos szerepet fog kapni a kereskedelemben, a turizmusban és az élet sok más területén. Az AI fontos szerepet kap viselkedésmodellek (behavior models) tervezésekor is. Ezeket a rendszereket nem egyének, hanem csoportok kollektív viselkedésének elemzésére vagy szimulációjára használhatjuk. Repülőterek, forgalmas útkereszteződések forgalmát elemezhetjük így, vagy vészhelyzetek és pánikszituációk kimenetelét jósolhatjuk meg (Animation

Science). Természetesen a filmiparban is előszeretettel használják ezt a technológiát.
A Gladiator vagy a Titanic című filmben például digitális színészek ezreit hozták létre ún. crowd modeling segítségével, ami valójában nem más, mint sok ember kollektív viselkedésének szimulációja.

A sok érdekes alkalmazás közül kiemelném egyik kedvencem, a digitális „commedia dell'arte" és a virtuális színház létrehozását (Humanoid 2, Virtual Drama Society, Improv Tech.).

Az ötlet lényege, hogy a darab írója és rendezője által megálmodott cselekménysorozatot a nézők interaktívan befolyásolhatják, így a történet minden alkalommal más és más lesz. A szereplők természetesen mindig karakterüknek és jellemüknek megfelelően reagálnak, ám a történet kimenetele az interakciótól függ. Ez lenne a televíziózás vagy akár a dráma jövője?

Mesterséges élet

Robin Williams legutóbbi filmje (Bicentennial Man) egy tudatára ébredt és érzelmekkel rendelkező háztartási robot/android története, aki 200 éven át harcol, hogy emberré válhasson. Ha intelligencia és digitális érzelem (!) létrehozható mesterségesen, akkor hol a határ? Vajon HAL tudott-e sírni? Ha igen, akkor létezhet-e digitális élet? Erről szól következő havi cikkünk.

A SZERZŐ KÖSZÖNETET MOND *PROF. VÁMOS TIBOR* AKADÉMIKUSNAK, AKINEK A SEGÍTSÉGE NÉLKÜL SOHA NEM TUDOTT VOLNA MEG ENNYIT A KOMPUTEREPISZTEMOLÓGIÁRÓL ÉS A MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁRÓL.

Interaktív virtuális lények:

TALKIE.COM: ... WWW.TALKIE.COM
AVATALK: ... WWW.RTI.ORG/AVATALK
MIT: ... GN.WWW.MEDIA.MIT.EDU/GROUPS/GN/PROJECTS/HUMANOID
XEROX: ... WWW.FXPAL.XEROX.COM/PEOPLE/PREVOST/ANIMATED_CONVERSATION.HTM
IMPROV: ... WWW.MRL.NYU.EDU/IMPROV
IMPROV TECH: ... WWW.IMPROV-TECH.COM
PPP PERSONA: ... WWW.DFKI.UNI-SB.DE/~JMUELLER/PPP/PERSONA/INDEX.HTML
MICROSOFT PP: ... WWW.RESEARCH.MICROSOFT.COM/RESEARCH/UI

Viselkedésmodellezés:

VIRTUÁLIS KÖRNYEZET: ... WWW.CC.GATECH.EDU/GVU/ANIMATION/AREAS/VE
CSOPORTMODELL: ... WWW.CC.GATECH.EDU/GVU/ANIMATION/AREAS/GROUP_BEHAVIOR/GROUP.HTML
VISELKEDÉSMODELL: ... WWW.RED3D.COM/CWR/BOIDS
HUMANOID 2 PROJEKT: ... WWW.CORDIS.LU/ESPRIT/SRC/8125.HTM

Weboldalak:

PROF. VÁMOS TIBOR: ... WWW.SZTAKI.HU, VAMOS@SZTAKI.HU
DIGITAL ELITE: ... WWW.DIGITALELITE.NET
SYMBOLIC DYNAMICS: ... WWW.SYMDYN.COM
BOSTON DYNAMICS: ... WWW.BDI.COM
VIRTUÁLIS EMBEREK: ... WWW.ROBOTIC.DLR.DE/~HELMIS/VHUMAN.HTML
H-ANIM: ... ECE.UWATERLOO.CA/~H-ANIM
ANIMATS: ... WWW.ANIMATS.COM
MUSCULOGRAPHICS: ... WWW.MUSCULOGRAPHICS.COM

Virtuális világok és színház:

ACTIVE WORLDS: ... WWW.ACTIVEWORLDS.COM
ECAFFE: ... WWW.ECAFE.COM/WEBCAST/TELE98-99/INDEX.HTML
VIVID GROUP: ... WWW.VIVIDGROUP.COM
VIRTUAL DRAMA SOCIETY: ... WWW.VIRTUALDRAMA.COM
AMERICAN VIRTUAL THEATRE LAB.: ... WWW.TELEPORT.COM/~CDEEMER/AVTL.HTML
VIRTUAL THEATRE, STANFORD: ... WWW.KSL.STANFORD.EDU/PROJECTS/CAIT

Filmek és cikkek:

BICENTENNIAL MAN: ... STUDIO.GO.COM/MOVIES/BICENTENNIALMAN/INDEX.HTM
DIGITAL ACTING: ... WWW.SAG.COM/DGTLACTING.HTML
FACE OF THE NEW MEDIA?: ... WWW.HERRING.COM/MAG/ISSUE38/FACE.HTML
INTEL'S OPEN MEDIA LAB. AT HOLLYWOOD: ... WWW.INTEL.COM/PRESSROOM/ARCHIVE/RELEASES/CN121296.HTM

A gyenge másolat nem tesz boldoggá.

Próbáld ki az eredetit: Freecom CD-írók

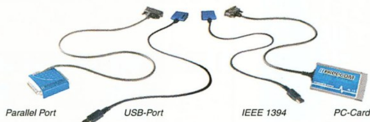

Bármihez csatlakozik!*

Freecom Traveller CD-RW

A létező legkisebb CD-újraíró, beépített akkumulátorral. Csatlakoztatható Párhuzamos, USB, IEEE 1394 vagy PCMCIA portra. (PC, iMac, iBook és G3/G4 gépekkel használható)

Freecom Hordozható CD-RW

A hordozható készülékek szabadsága. A Hordozható Freecom készülékkel megírhatja CD-lemezeit a Párhuzamos, USB, PCMCIA vagy a FireWire portokon keresztül. (PC, iMac, iBook és G3/G4 gépekkel használható)

FREECOM CD-RW ÚJRAÍRÓ: MAJDNEM MINDENT LEMÁSOL, BÁRMILYEN GÉPHEZ CSATLAKOZIK.

A CD-másolás néha meglepő eredményekkel jár. A Freecom meghajtókkal elkerülheti az előreláthatatlan gondokat. Az innovatív csatlakozási technológiának köszönhetően, pillanatok alatt bármilyen számítógépre csatlakozhat. CD lemezeit ezentúl kevesebb, mint 15 perc alatt megírhatja, és a megbízhatóság sem kérdés többé - adatait, felvételeit nyugodtan rábízhatja a kipróbált Freecom minőségre. Már csak egy dologra kell ügyelnie: kerülje a törvénytelen másolatokat!

FREECOM
TECHNOLOGIES

További információ: www.multimedia.hu • Tel.: 204-73-33

Albacomp • Cora • Herta • Interspar • Media Markt • Office-Depot • Tesco